

GİRİŞ

Ekonomik kriz, Ülkemizin son yıllarda sıkça duymakta olduğu bir terim gibi gözükse de, durum oldukça farklıdır. Ülkemizde, ortalama 4-5 yılda bir yaşandığı gözlemlenen Ekonomik Krizlerin, KOBİ'ler üzerindeki etkisi ve sonuçları çok acı olmaktadır. Çoğu işletme ya küçülmeyi tercih etmekte ya da faaliyetlerini durdurmak zorunda kalmaktadır. Küçülen KOBİ'ler, Ekonomik Krizin etkileri azalmaya başladığında faaliyetlerini sürdürmeye çalışmaktadır.

KOBİ'lerin ekonomik krizlerden etkilenme oranları, sektörler göre büyük değişim göstermektedir. Ekonomik krize maruz kalmış farklı sektörlerdeki KOBİ'ler, ürettikleri mal ve hizmetlerin vazgeçilemez ve ikame edilemez olmaları, ihracat imkanları, emek yoğun çalışmaları, sermaye gerekliliği gibi değişkenlere göre farklı oranlarda krizden etkilenmektedir.

Ekonomik krizlerin etkileri en iyi, işletmelerin ÇALIŞMA SERMAYE'lerinde görülebilmektedir. İşletmelerin, birinci amaçlarından olan hayatlarını devam ettirebilme amacı, Çalışma Sermayeleri'ne bağlıdır. Ekonomik Krizlerin, işletmeler üzerindeki en büyük etkisi çalışma sermaye yetersizliği olarak ortaya çıkmaktadır. Ancak, daha önce bahsedilen faktörler nedeniyle, çalışma sermayesinin yetersizlik oranları sektörler göre değişim göstermektedir.

Bu çalışma; Ekonomik Krizin, Afyon İlinde mermer ve gıda sektörlerinde faaliyet gösteren KOBİ niteliğindeki işletmelerin "çalışma sermayesi" üzerindeki etkilerinin ölçülmesi amacıyla yapılmıştır.

Afyon ilinde lokomotif sektörler konumunda bulunan mermer ve gıda sektörlerinde faaliyet gösteren işletmeler arasından, gelir vergisi veya kurumlar vergisi mükellefi, imalat yapan ve halen faaliyetine devam eden işletmeler arasından örneklem metoduyla işletmeler belirlenerek, 1997-2002 yıllarına ait bilanço ve gelir tabloları tasnif edilmiş ve çalışma sermayelerinin ekonomik krizlerden etkilenme dereceleri araştırılmıştır.

İşletmelerin faaliyetlerini sürdürebilmesi için en önemli faktör olan çalışma sermayesi, Ekonomik Kriz dönemlerinde farklı sektörlerde faaliyet gösteren işletmeleri ne şekilde etkilemektedir? Çalışmanın bir diğer amacı da, mermer ve gıda sektörlerinin ekonomik krizlerden hangi oranlarda etkilendiğinin araştırılması olacaktır.

Ülkemizde, siyasi istikrarsızlık, global etkilenmeler, yabancı sermaye hareketleri gibi sebeplerden dolayı Ekonomik Krizler yaşanmaktadır. Bu çalışmanın neticesinde, tekrar edebilecek ekonomik krizlerde, Afyon'daki mermer ve gıda sektörlerinde faaliyet gösteren KOBİ'lerin çalışma sermayelerindeki değişimleri önceden tahmin edilebilecek ve alınabilecek önlemler ile ilgili varsayımlar belirlenebilecektir.

Afyon'daki mermer ve gıda sektörlerinin mali yapıları hakkında da bilgiler içeren bu çalışma, bu yönüyle de önem taşımaktadır. Mermer ve gıda sektörlerinin, Afyon Ekonomisine olan katkısı da, bu örneklem çalışma ile daha da iyi anlaşılacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇALIŞMA SERMAYESİ

I. ÇALIŞMA SERMAYESİNİN TANIMI

Literatürde “İşletme Sermayesi” ve “Döner Sermaye” de denilen çalışma sermayesi iki şekilde tanımlanmaktadır (Erdoğan; 1978:4).

- Çalışma Sermayesi bilançoların aktifinde yer alan Dönen Varlıklarla, pasif bölümündeki Kısa Vadeli Borçlar arasındaki farkı ifade eder.
- Çalışma Sermayesi, Dönen Varlıkların tümüne verilen isimdir.

Aynı zamanda, birinci tanımdaki ifadeye Net Çalışma Sermayesi, ikinci tanımdaki ifadeye ise Brüt Çalışma Sermayesi de denilmektedir.

Brüt Çalışma Sermayesi, bilançonun aktifinde bulunan Dönen Varlıklar kalemlerinin toplamıdır. Bu durumda, Dönen Varlıklar’ın alt hesapları olan:

- Hazır Değerler
- Menkul Değerler
- Kısa Vadeli Ticari Alacaklar
- Diğer Kısa Vadeli Ticari Alacaklar
- Stoklar
- Diğer Dönen Varlıklar

Hesaplarının toplamı olarak ifade edilmektedir.

Net Çalışma Sermayesi ise, işletmenin varlıkları ile Kısa Vadeli Borçlarını ne oranda karşılayabildiği ile alakalıdır.

$$\text{Net Çalışma Sermayesi} = \text{Dönen Varlıklar} - \text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}$$

İşletmenin, faaliyetlerini devam ettirebilmesi için bilançosunda Dönen Varlıklarının, Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardan fazla olması beklenir.

II. ÇALIŞMA SERMAYESİNİN ÖZELLİKLERİ

Çalışma Sermayesinin ortak özellikleri olarak şunlar söylenebilir: Kısa vadeli dirler, birbirleri ile sürekli etkileşim ve dönüşüm içerisindedirler ve aralarındaki değişimler ani olmayan ve birlikte meydana gelmeyen faaliyetlere bağlıdır.

A) KISA VADELİ OLMA ÖZELLİĞİ

Çalışma sermayesini oluşturan hesaplar kısa vadeli dir. Yani, Dönen Varlıklar'ın alt hesapları en geç 1 yıl içerisinde paraya dönüştürülebilir.

Tipik birer dönen varlık olan stoklar bir yıldan kısa bir süre içerisinde satılır, alacaklar tahsil edilir. Paraya ihtiyaç duyulduğunda geçici yatırımlar satışa çıkartılır veya kasa ve bankalardaki nakit üretim gerekleri için kullanılabilir (Nalçacı, 1986:3).

B) BİRBİRLERİYLE SÜREKLİ ETKİLEŞİM VE DÖNÜŞÜM HALİNDE OLMA ÖZELLİĞİ

Bir üretim işletmesi, kasada belli bir miktar parayla işe başlar, bu parayla hammadde ve malzemeyi satın alır. Böylece stoklarda bir artış meydana gelir. Gerekirse işletme ihtiyacı olan ilave stokları ticari krediyle satın alabilir. Böylece krediler artar. Daha sonra üretim esnasında hammadde stokları ve işçilik için nakit kullanılır. Üretim sonucunda bitmiş mal stokları yani mamul elde edilir. Bitmiş mal stokları kredili olarak satıldığında alacaklar oluşur. Müşterilerden yapılan tahsilat işletmenin kasa ve bankalar bakiyelerini ortaya çıkartır. Sağlanan bu fonlarla alınan ticari krediler geri ödenir. Bu şekilde nakit-stoklar-alacaklar-nakit olarak adlandırılan dönüşümü belirtmek için “döner sermaye” kavramı da kullanılabilir (Firth, 1976:5).

Belirtilen dönüşüm süresi işletmeden işletmeye farklılık gösterir. Bazı işletmelerde bu dönüşüm bir yıldan uzun bir sürede tamamlanmakla birlikte çalışma sermayesi dönüşümü olarak kabul edilir (Aksoy, 1993:10).

C) ÇALIŞMA SERMAYESİNİN DEĞİŞİMLERİ ANI OLMAYAN VE BİRLİKTE MEYDANA GELMEYEN FAALİYETLERE BAĞLI OLMA ÖZELLİĞİ

İşletmeler faaliyete geçtiklerinde üretim-pazarlama-tahsilat gibi ana fonksiyonlarını yerine getirmeye başlarlar. Bu fonksiyonlar, işletme faaliyetlerini sürdürdükçe, devam etmek zorundadır. İşletmenin bu ana fonksiyonları aynı zaman diliminde gerçekleşmez. Dolayısıyla, bu üç ana fonksiyon aynı anda yerine getirilmiş olsa çalışma sermayesi yönetiminin önemi olmayacaktır.

İşletme üretmiş olduğu ürünlerini hemen satma imkanına sahip olduğunda stok bulundurma zorunluluğu olmayacağından stok yönetimi ortadan kalkacaktır. Aynı şekilde satışlarını peşin olarak yürütme politikasını benimsemiş bir işletmeden, müşteriler satın aldıkları malların bedellerini tamamen ödeyeceklerinden alacak olarak bir unsura sahip olunmasına gerek kalmayacaktır ve alacak yönetimi olmayacaktır (Aksoy, 1993:15).

Çalışma sermayesi unsuru olan alacak kaleminin varlığı, kredili veya peşin satış, stok imkanları, satış süresi, nakit durumu gibi unsurlara bağlıdır.

III. ÇALIŞMA SERMAYESİ İHTİYACINI BELİRLEYEN FAKTÖRLER

Çalışmada ele alınacak olan gıda ve mermer sektörlerinin çalışma sermayesi yapılarını ve ihtiyaçlarını daha iyi analiz edebilmek için bu faktörleri incelemek faydalı olacaktır.

Çalışma sermayesi tutarları çeşitli faktörlere bağlı olarak yıldan yıla değişebileceği gibi aylık hatta günlük olarak dahi değişebilir (Aksoy, 1993:51). İşletmelerin ihtiyaç duydukları çalışma sermayesi miktarları bir çok faktöre göre değişken olup; zaman içerisinde artıp azalabilmektedir. Bu faktörler şu başlıklar altında incelenebilir.

A) İŞLETMENİN FAALİYET KONUSU

İşletmeler genel olarak imalat, ticaret ve hizmet işletmeleri olarak üçe ayrılır. Bu üç türdeki işletmelerin ortak amaçları benzer olsa da, bu amaçlara ulaşabilmek için izledikleri yollar ve araçlar farklı niteliklerdedir. Örneğin; kar sağlama bütün işletmeler için ortak bir amaç olmakla birlikte, bu amaca ulaşmak için kullandığı araçlardan olan varlıkların yapısı işletmenin türüne göre farklılık göstermektedir.

İmalat işletmeleri, imalatı gerçekleştirmek için sabit yatırımlara; ticari ve hizmet işletmelerine göre daha fazla pay ayırmak zorundadırlar. Bu durumda, imalat işletmelerinde göreceli olarak dönen varlıkların toplam aktif içerisindeki payları daha azdır. Dolayısıyla da bu tür işletmelerin çalışma sermayesi ihtiyacı daha azdır ve çalışma sermayesi yönetimine verdikleri önem -göreceli olarak-düşüktür.

Ticaret işletmelerinde ise dönen varlıklara daha fazla fon ayrılmaktadır ve çalışma sermayesi yönetimine verilen önem daha fazladır (Büker vd, 1997:148).

B) ÜRETİM SÜRESİ VEYA SATILACAK MALLARIN TEDARİK SÜRESİ

Çalışma sermayesi ihtiyacı, hammadde ve mamul maddelerin satın alınması ile bunların müşterilere satışı arasında geçen zaman aralığı ile doğrudan doğruya ilişkilidir. İmalat süresi veya satılacak malların tedarik süresi uzadıkça, çalışma sermayesi ihtiyacı da artar (Akgüç, 1995: 260).

Yani üretim işletmeleri için imalat süresi kısa olan uzun olana göre, ticari işletmeler için de satılacak malların tedarik süresinin kısa olanın uzun olana göre çalışma sermayesi ihtiyacı azdır. Bunun yanında işletmenin içinde bulunduğu endüstri kolunun özellikleri de bu süreleri etkiler.

C) ÜRETİM KAPASİTESİ VE BİRİM ÜRETİM MALİYETİ

Çalışma sermayesi ihtiyacı, satılan malların birim maliyetine göre de değişir. Satılan malın birim maliyeti arttıkça, çalışma sermayesi ihtiyacı da artar (Akgüç, 1995:260). Kısaca üretim kapasiteleri fazla olup birim üretim maliyetleri yüksek olan işletmelerin daha fazla çalışma sermayesi ihtiyacı duyacakları açıktır. Çünkü üretime bağlanan para miktarı fazla olacaktır (Sarıaslan, 1994:146). Yani üretim kapasitesi ve birim üretim maliyeti yüksek olan işletmeler daha fazla hammaddeye, işçiliğe ve genel imalat giderlerine para yatıracaklardır (Büker, v.d., 1997:150).

Üretim maliyetini etkileyen yüksek enflasyon da, çalışma sermayesi ihtiyacını etkileyecektir. İşletme, üretim yapabilmek için her seferinde satın aldığı hammadde fiyatının artması dolayısıyla, bir önceki sefere göre daha çok çalışma sermayesi bulundurma mecburiyetindedir.

D) İŞLETMENİN SATIŞ HACMİ

Çalışma sermayesi ihtiyacı, iş hacmi ile doğrudan doğruya ilgilidir. Normal olarak iş hacmi genişledikçe çalışma sermayesi ihtiyacı da artar; fakat bu artışın, iş hacminde genişleme ile aynı oranda olması zorunlu değildir (Akgüç, 1995:261).

Genel olarak, üretim ve satış miktarı arttıkça çalışma sermayesi ihtiyacı da artacaktır. Daha fazla imalat yapılıp, daha fazla satış yapıldığında; müşteri sayısı artacak, alacak miktarı artacak ve işletmenin faaliyetlerini devam ettirebilmesi için stok bulundurma seviyesi yükselecektir. Tüm bunlar ise daha fazla çalışma sermayesi ihtiyacına neden olacaktır.

E) SATIN ALMA VE SATIŞ UYGULAMALARI

Satın alma ve satış koşulları sektörlere göre değişkendir. Değişken bu koşullar, çalışma sermayesi ihtiyacını etkiler.

Üretim için gerekli olan girdileri nakit ile sağlayan işletmeler, girdilerini kredili olarak satın alanlara oranla daha fazla çalışma sermayesi bulundurmaya zorundadır (Büker v.d., 1997:149). Diğer taraftan bir işletme, peşin olarak mal alıyor veya malları teslim aldıktan kısa bir süre sonra mal bedellerini ödemek zorunda bulunuyorsa, bu işletmenin, belirli bir iş hacmini çevirmek için daha fazla nakit kaynağına ihtiyacı vardır (Akgüç, 1995:261).

Satın almalarını küçük partiler halinde ve sık sık yapma imkanına sahip işletmelerin de, uzun vadelerle büyük miktarlarda tedarik eden işletmelere göre çalışma sermayesi ihtiyaçları daha azdır (Aksoy, 1993:59).

F) STOK POLİTİKASI VE STOKLARIN PARAYA DÖNÜŞÜM ÇABUKLUĞU

Stoklar, işletmelerin dönen varlıklarının en önemli unsurlarıdır. Stokların paraya dönüşüm süresi ve stokların miktarı işletmenin ihtiyaç duyduğu çalışma sermayesi düzeyini doğrudan etkiler.

Stok devir hızı, yani imalattan sonra stoğa gönderilen ürünün nakde çevrilme ve yerine yeni stoğun konulma süresi, çalışma sermayesi ihtiyacını etkileyen

faktörlerdendir. Stokların devir hızının artması, fiyatların düşmesinin, tüketici zevkleri veya ihtiyaçlarının değişmesinin doğuracağı riski azaltır ve stok tutma maiyetini ve finansman ihtiyacını düşürür (Akgüç, 1995:262).

Ayrıca, yüksek enflasyonun bulunduğu ortamlarda, işletmeler fazlaca stok bulundurarak, stoktaki mamullerinin fiyat artışlarından avantaj elde etmek yolunu tercih etmektedirler. Yani, yüksek enflasyon, işletmeleri stok bulundurma yönünde etkili kılmaktadır.

G) ALACAKLARIN PARAYA DÖNÜŞÜM HIZI

Bir işletmenin çalışma sermayesi ihtiyacı, aynı zamanda alacakların paraya çevrilmesi için gereken süreye de bağlıdır. Alacaklarını kısa vadeye bağlayan ve bu vade içinde tahsil eden işletmelerde, çalışma sermayesi ihtiyacı azalacaktır (Büker, vd., 1997:149).

H) KREDİ BULMA OLANAKLARI

Para piyasasında kredi bulma olanakları olan işletmeler kasa ve bankada da az para bulunduracaklardır. Çünkü gerektiğinde kredi bulabileceklerine inanırlar. Ancak, bu olanak yoksa, kasa ve bankada daha fazla fon bulunduracaklardır. Böylece çalışma sermayesi ihtiyacı artacaktır (Sarıaslan, 1994:146).

Gelişen para ve sermaye piyasası araçları, çalışma sermayesi yönetimine çeşitli yönlerden katkılar sağlamaktadır. Nakit kullanım hızını artıran elektronik fon transferindeki gelişmelere, elektronik bilgi işlem makinalarının kullanılması, alacakların ve stokların yönetilmesine de çeşitli katkılar sağlayarak çalışma sermayesi ihtiyacını azaltıcı bir etki yapmaktadır (Büker v.d., 1997:152).

I) DÖNEN VARLIKLARIN DEĞERİNDE DÜŞME OLASILIĞI

Dönen varlıkların değerlerinde ani düşüşler, çalışma sermayesinin miktarını azaltır. Dönen varlıklar arasında özellikle stok ve finansal varlıkların değerlerinde düşme ve/veya alacakların şüpheli hale gelmesi olasılığı yüksek ise, işletme, mali bakımdan güç duruma düşmemek için daha fazla miktarda para mevcudu bulundurmak zorundadır (Akgüç, 1995:262).

İ) KONJONKTÜREL HAREKETLER

Refah dönemlerinde işletmelerin iş hacmi genişleyeceğinden çalışma sermayesi gereksinmesi de artar. Durgunluk devresinde ise, ancak çok başarılı işletmeler, stoklarını ve alacaklarını kısa sürede paraya çevirebilir (Akgüç, 1995:262).

Konjonktürün yükselme dönemlerinde işletmelerin faaliyet hacmi artar ve artan iş hacminin gerektirdiği seviyede stok bulundurması ve alacakları artması çalışma sermayesi ihtiyacını artırır (Çabuk vd, 1998:74). Ekonomik durgunluklarda ise tam tersine işletmelerin faaliyetlerinde bir daralma yaşandığından, daha az çalışma sermayesine ihtiyaç duyulur.

J) SATIŞLARIN DÜZENLİ OLMASI

Bazı işletmeler tüm yıl boyunca düzenli olarak satış yapabildikleri halde, bazı işletmelerin belirli aylarda satış miktarları değişken olabilmektedir.

Eğer bir işletmenin faaliyeti mevsimlik ise faaliyetin toplandığı mevsimde çalışma sermayesi ihtiyacı en yüksek düzeye ulaşır. Diğer mevsimlerde ise bu tür işletmelerin elinde aşırı çalışma sermayesi kalmaktadır. (Akgüç, 1995:263).

K) KULLANILAN TEKNOLOJİ

Emek yoğunluğu yüksek bir teknoloji kullanan işletmelerin çalışma sermayesi ihtiyacı, genellikle, sermaye yoğun teknoloji kullanılan işletmelerden daha fazladır (Akgüç, 1995:263). Çünkü sermaye yoğun teknoloji kullanan işletmelerin dönen varlık yatırımları az, duran varlık yatırımları fazladır.

Ülkemizde, özellikle imalat yapan işletmelerin en büyük girdileri işgücü maliyetleridir. Bu nedenle, emek yoğun imalat yapan işletmeler daha fazla çalışma sermayesine ihtiyaç duymaktadırlar.

Teknolojik değişmelerin getirdiği yeni üretim araçları, verimliliği artırıcı, daha ucuz hammadde ve malzemenin kullanımını sağlayıcı, maliyetleri ve işgücünü azaltıcı etkide bulunmaktadır (Büker v.d., 1997:152).

Tüm bu işletmenin çalışma sermayesi ihtiyacını etkileyen faktörleri sıraladıktan sonra, çalışma ile ilgili bir çıkarım yapmak durumunda kalırsanız: Mermer sektöründe

faaliyet gösteren işletmelerin çalışma sermayesi ihtiyacı, gıda sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin çalışma sermayesi ihtiyacından daha fazladır.

IV. ÇALIŞMA SERMAYESİNİN ÖNEMİ

Çalışma sermayesinin önemi; bir işletmenin kısa vadeli borçlarını ödeme gücünün ve ani ihtiyaçlarını karşılama yeteneği ölçüsü olmasından doğmaktadır (Kocaimamaoğlu, 1985:303).

Bir imalat işletmesinin satışlarının arttığını ve bu doğrultuda daha çok mal üretebilmek için ihtiyacı olduğu çalışma sermayesini karşılayamadığını düşünelim. Bu işletme, çalışma sermayesini daha çok mal üretebilecek seviyeye çıkartamadığı için, işletmenin elde edeceği kardan mahrum kalacağı ortadadır. Öte yandan işletmenin faaliyet süreci içerisinde çalışma sermayesinin devir hızına bağlı olarak oluşan fonlar, çalışma sermayesi devir hızının düşmesi halinde azalacak ve giderek yatırımın verimi düşecektir.

Demek ki işletme faaliyetlerinin düzgün bir şekilde yürütülmesi, işletmenin yeterli çalışma sermayesine sahip olmasına ve bunun etkin bir şekilde yönetimine bağlı olmaktadır (Türko, 1978:174).

İmalatçı işletmeler, hammadde satımından başlayan ve mamulün satımı ve bu tutarın tahsiline kadar olan süre içerisinde, faaliyetlerini devam ettirebilmek için önemli ölçüde nakde ihtiyaç duyarlar. Duran varlıkları, büyük olan işletmelerin bile normal ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli düzeyde çalışma sermayelerine sahip olmaması halinde, genellikle başarısızlığa uğrama ihtimalleri fazladır.

Alacaklar, müşterilere tanınan kredili satışların sonucu olup ilerideki ihtiyaçların giderilmesinde bir kaynak olarak kullanılırlar. Stoklar ise işletmelerin gelir elde etme araçları olup, peşin satıldıklarında nakde, kredili satıldıklarında ise alacaklara dönüşürler. Yönetim, genel giderlerin, satın almaların, finanslamanın, genişlemenin ve kar payı dağıtımlarının çalışma sermayesi pozisyonu sınırları içinde kalmasına dikkat göstermelidir (Erdoğan, 1990:17).

Yönetim ve işletme hissedarları, işletmenin çalışma sermayesinin yeterli seviyede bulunup bulunmadığını yakından takip ederler. Çünkü, işletmenin karlılığını doğrudan etkileyen çalışma sermayesinin miktarıdır. Çalışma sermayesinin yeterliliği yöneticilerin başarısının ölçüsü olduğundan önemi daha da artmaktadır.

Çalışma sermayesinin kısa vadeli kredi verenler bakımından da büyük önemi vardır. Zira, kısa vadeli kredi isteyen bir işletmenin finansal durumunu, kullanacağı krediyi geri ödeyip ödeyemeyeceğini, kredi veren kuruluş ilk önce çalışma sermayesi ile ilgili likid oranlarına göre değerlendirecektir.

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE SON YILLARDA YAŞANAN EKONOMİK KRİZLER VE KOBİ'LERE ETKİLERİ

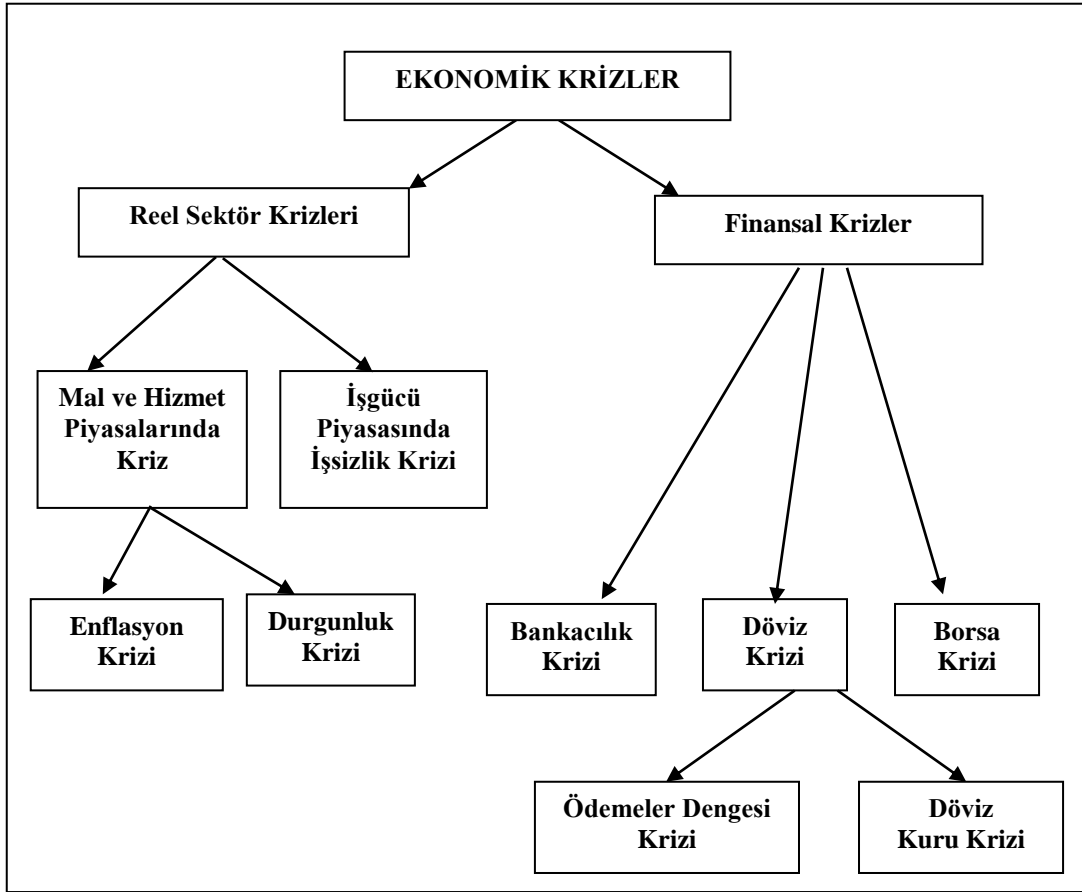
I. EKONOMİK KRİZLERİN TANIMI

Kriz doğal, sosyal, ekonomik, politik ve toplumsal gelişme karşısında mevcut şartların değişmesi, ilişkilerin köklü olarak sarsılması ve karşılaşılan sorunların çözümünde eskinin yetersiz kalması ve yeninin önünün açılması durumudur (Altıok, 1998:247).

Ekonomik krizler; herhangi bir mal, hizmet, üretim faktörü veya döviz piyasasındaki fiyat ve /veya miktarlarda, kabul edilebilir bir değişme sınırının ötesinde gerçekleşen şiddetli dalgalanmalar olarak tanımlanabilir (Kibritçioğlu, 2001:1).

Başka bir tarifile ekonomik kriz, mevcut üretim tarzının sermaye birikimini sağlayacak noktanın gerisinde kalması, sermaye birikiminin daralması, üretim ve dolaşım bütünlüğünün kesintiye uğramasıdır. Ekonomik kriz, ekonomik yapıyı oluşturan çeşitli ekonomik mekanizmaların işlerliğini kaybetmesi şeklinde ortaya çıkar (Karacaer vd, 2001:17).

Belli başlı makroekonomik kriz türleri, reel sektör krizleri ve finansal krizler olmak üzere iki ana başlık altında toplanabilir. Reel krizler; mal-hizmet ve işgücü piyasalarındaki “miktar”larda yani üretimde ve/veya istihdamda ciddi daralmalar (durgunluk ve/veya işsizlik krizi) biçiminde ortaya çıkar. Mal ve hizmet piyasalarındaki genel fiyat düzeyinin sürekli artışları ise enflasyon olarak adlandırılır. Eğer bu artışlar belirli bir sınırın üstündeyse, buna enflasyon krizi denilebilir. Bir ekonomide genel fiyat düzeyindeki sürekli artışlar Türkiye’de olduğu gibi inatçı bir karakter kazanıp yüksek oranlarda seyrediyorsa, buna da bazen iktisatçılar kronik enflasyon adını vermektedir (Kibritçioğlu, 2001:2).

Şekil 1. Temel Makroekonomik Krizlerin Sınıflandırılması

Kaynak: Kibritçioğlu, 2001:10

Ekonomik krizler, ülke içinde meydana gelen yapısal bozukluklar ve ani değişimlerden kaynaklandığı gibi, global anlamda ticaretin ve ekonomilerin birbirinden etkilenmesi nedeniyle uluslararası biçimde de görülebilir. Yani, dünya ticaret potansiyelinin artması nedeniyle, birbirlerine bağımlı ve yakın olan ülkelerdeki ekonomik krizler diğerine sıçrayabilir.

Bir ülkede ortaya çıkan krizin yakın ekonomik ilişki içinde olduğu diğer ülkelere sıçraması salgın kriz olarak isimlendirilir (Hacııslamoğlu vd, 1998:58). Global krizden çıkmanın yolu ise ülkelerin birlikte hareket etmesi ve IMF, Dünya Bankası gibi uluslararası para kuruluşları ile; faizlerin düşürülmesi, uluslararası para hareketlerinin kontrolü ve garantili borçlanma konularında işbirliğine gitmektir (Fındıkçioğlu, 1998:6).

II. EKONOMİK KRİZLERİN TEMEL SEBEPLERİ

Çalışmanın temel amacı ekonomik krizlerin iki değişik sektörde bulunan işletmelerin çalışma sermayeleri üzerindeki etkilerini incelemek olduğundan; ekonomik kriz çeşitlerinden mal ve hizmet piyasalarında ortaya çıkan enflasyon ve durgunluk krizlerinin sebepleri anlatılacaktır. Diğer çeşit ekonomik krizlerde muhakkak reel sektörü etkilemektedir, ancak, son yıllarda ülkemizde yaşanan ekonomik krizlerin temel sebebi, yüksek enflasyona bağlı olarak ortaya çıkan ekonomik kriz ve sonrasında yaşanan durgunluk krizleridir.

Enflasyon; mal ve hizmet piyasalarında toplam talep artışlarından kaynaklanan pozitif (parasal) şoklar ve toplam arz cephesinden kaynaklanan negatif (reel) şoklar ile, birtakım fiyat uyum etkenleri ve politik/kurumsal dinamik süreçlerin birlikte işleyişi sonucunda ortaya çıkan bir sonuçtur. Bu sürekli enflasyonist baskı ve şokları yaratan etkenlerin arasında; para arzı genişlemesi tarafından takip edilen sürekli ve yüksek kamu kesimi açıkları, ithal girdi fiyatlarında artışlara neden olarak üretimi olumsuz etkileyen sürekli döviz kuru artışları ve ekonomik birimlerin yüksek enflasyon bekleyişleri gibi geçici olmayan çeşitli etkenlerin yanısıra, ülkedeki uzun süreli politik istikrarsızlık ve hükümetin enflasyonu düşürme konusundaki istek, kararlılık ve becerisine kamuoyunca yeterince güven duyulmaması (düşük kredibilite) gibi etkenler sayılabilir (Kibritçiöğlü, 2001:2).

Bu çerçevede ekonomik krizlerin erken uyarı sinyalleri şöyle sıralanabilir:

- Ulusal paranın aşırı değerlenmesi
- Cari işlem açığının artması
- İhracatın gerilemesi, ithalatın artması
- İç ve dış borç stokunun artması
- İç borç ihalelerine katılım azlığı ve ihalelerin iptali
- Döviz rezervlerinin azalması
- Devletin faiz oranlarına müdahalesi
- Kısa vadeli yabancı sermaye girişinin artması
- Para arzının hızla artması
- Enflasyonun sürekli yükselişe geçmesi

- Kur artış oranının hızlanması
- Ekonomik büyüme oranının düşmesi ve düşüşün devam etmesi
- Kredi hacminin reel olarak artması

III. KASIM/2000 VE ŞUBAT/2001 ŞUBAT EKONOMİK KRİZLERİNİN GELİŞİMİ

Bu bölümde, buraya kadar ekonomik krizlerin tanımı ve temel sebepleri hakkında bilgiler verildi. Çalışmanın amacı ekonomik krizlerin, işletmelerin çalışma sermayeleri üzerindeki etkilerini incelemek olduğundan, ülkemizde yaşanan 2000/Kasım ve 2001/Şubat krizlerinin gelişimini anlatmakta fayda vardır. Afyon'daki Mermer ve Gıda işletmelerinin 1997-2002 yılları arasındaki bilanço ve gelir tabloları incelenmiş olduğundan, bu krizlerin gelişimini anlatmak, çalışmaya ileri de ışık tutacaktır. Gerçi, reel sektörün 1997-2002 yılları arasında hangi yıllarda krize mağdur kaldığını tespit etmek pek mümkün olmadığı -daha doğrusu ekonomik koşulların hangi yıllarda tam olarak iyileştiğini belirlemek güç olduğu- halde, reel sektörün en büyük darbeyi yediği yılların 2001 ve 2002 yılları olduğu söylenebilir.

Aralık 1999 yılında ülkemizde uygulamaya konulan, döviz kuruna dayalı enflasyonu düşürme programı ekonomik gelişmeleri belirleyen unsur olmuştur. Program, sıkı maliye politikası ile faiz dışı fazlanın artırılmasını, yapısal reformların gerçekleştirilmesini, özelleştirmenin hızlanmasını ve enflasyon hedefi ile uyumlu gelir politikası uygulamasını benimsemiştir. Merkez Bankası 1 Dolar + 0,77 Euro'dan oluşan döviz kuru sepetinin günlük değerini, bir yıllık süre için 2000 yılı başında kamuoyuna açıklamıştır. Döviz kuru rejimini desteklemek amacıyla, Merkez Bankası net iç varlık büyüklüğünü sabitlemiş ve bilanço genişlemesini net dış varlıklardaki artışa bağlamıştır. Yarı para kurulu benzeri bu politika strelizasyon imkanını kaldırmış, ekonomideki likiditenin döviz karşılığı yaratılmasını benimsemiş ve Merkez Bankasının kısa vadeli faizler üzerindeki etkisini sınırlamıştır (TCMB, 2002:1).

Programın uygulamaya konulmasıyla birlikte ortaya çıkan zayıflıklar ve aksamalar programa duyulan güveni de azaltmıştır. Öncelikle programın uygulaması sonucu, enflasyon hedeflerin üzerinde gerçekleşmiş (TÜFE %39), yıl boyunca kurdaki artış ise % 20 olmuştur. Türk Lirası Aralık 1999'a göre Ocak 2001'de % 17 değerli hale

gelmiş ve Türk Lirasındaki değerlenmeyle birlikte ithalat % 23 artar iken, ihracattaki artış sadece % 2.2 olarak gerçekleşmiştir. İhracattaki olumsuz gelişmenin bir diğer nedeni de, özellikle faizlerdeki hızlı düşüş tüketici kredilerini % 300 oranında artırmış ve bu durumun yarattığı iç talep patlaması da üretimin ihracat yerine iç tüketime yönelmesine neden olmuştur. Sonuçta 2000 yılı cari işlemler açığı 9.8 milyar dolar olarak gerçekleşirken, GSMH'nın % 5'i seviyesine ulaşmıştır (Keyder, 2001:38-39).

Giderek artan cari açıkların sürdürülebilmesi için dış kaynak girişi ön plana çıkmış, ancak 2000 yılında doğrudan yatırım şeklindeki yabancı kaynak girişinin yetersiz oluşu dış borçlanmayı gündeme getirmiştir. Krize giden yolda, dış borç verenlerin hem ülkenin makroekonomik dengelerine hem de borçlanmaya aracılık eden bankalara ilişkin bakış açıları de belirleyici olmuştur (Uygur, 2001:4).

Cari işlemlerdeki açıklarla birlikte, yılın ikinci yarısında, özelleştirme ve yapısal reformlara ilişkin gecikmeler iç ve dış piyasalarda tedirginliği artırarak, sermaye girişlerini dolayısıyla likiditeyi olumsuz etkileyerek kısa vadeli faiz oranlarının artmasına neden olmuştur. Faiz oranlarındaki yükseliş, portföylerinde şekilde devlet iç borçlanma senedi tutan ve bunları kısa vadeli kaynaklara fonlayan bazı bankaların mali yapılarını bozmuş ve 2001 yılı Kasım ayının ikinci yarısında mali piyasalara güvensizliği artırmıştır (TCMB, 2002:2).

Bu güvensizlikle beraber, döviz yönüne yoğun spekülasyon saldırı, çok yüksek faizle, önemli döviz rezervi kayıplarıyla ve 7.5 milyar dolar büyüklüğündeki IMF kredisi ile atlatılmış, ancak daha sonra olabilecek benzer bir saldırıya karşı savunma gücü büyük ölçüde zayıflamıştır. Krizden üç ay sonra 19 Şubat 2001 tarihinde Başbakan ile Cumhurbaşkanı arasındaki siyasi kriz döviz yönüne ikinci bir spekülasyon saldırı başlatmış, 16 Şubat'ta 27.94 milyar dolar olan Merkez Bankası döviz rezervi, 23 Şubat'ta 22.58 milyar dolara inmiş ve rezerv kaybı 5.36 milyar dolar olmuştur. Kasım krizinde döviz yönüne saldırı yabancılarla sınırlı kalır iken, Şubat krizinde yerlilerinde, özellikle bankaların döviz yönüne saldırı gördülmüştür. Döviz yönüne yapılan saldırıya dayanma gücü kalmayınca, Merkez Bankası 21 Şubat gecesi kurun dalgalanmaya bırakıldığını açıklamıştır (Uygur, 2001:23).

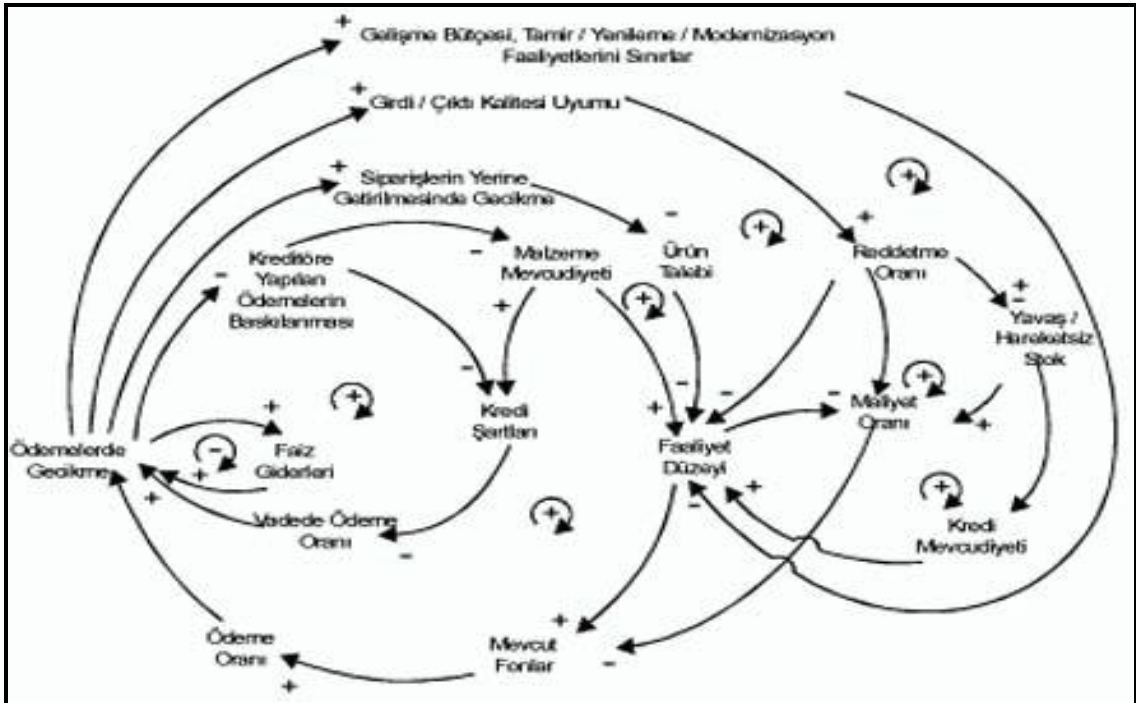
IV. EKONOMİK KRİZLERİN ÇALIŞMA SERMAYESİ ÜZERİNE ETKİLERİ

Ekonomik krizler en çok reel sektörü etkilemektedir. Bu etkiyi de öncelikle işletmelerin çalışma sermayesinde görmek mümkündür. Çünkü işletmelerin, ekonomik krize uyum sağlayabilmekte veya faaliyetlerini sürdürebilmekte kullandıkları en önemli araç çalışma sermayeleridir.

Gerçekten de ABD’de 1975 ve 1985 resesyon yıllarında çalışma sermayesi yatırımlarının kompozisyonunu inceleyen Fazzari ve Petersen, bu yıllarda işletme sermayesinin sabit sermaye yatırımlarına oranla üç kat değişken olduğunu ortaya koymuştur (Fazzari ve Petersen, 1993:332).

Kredi imkanlarının kısılmasına sebep olan herhangi bir ekonomik krizde, işletmeler çalışma sermayelerini finanse etmek için başka yollar bulmak zorunda kalmakta, yada faaliyetlerini azaltmaktadırlar.

Fon azalması, hem banka kredilerine doğrudan yansyarak hem de dolaylı olarak işletmelerin kullanabileceği ticari borç miktarını azaltarak etkili olmaktadır (Sak vd, 1995:2).

Şekil 2. Krizlerde İşletme Sermayesinde Kötüleleşme Süreci

Kaynak: Kolay, 1991:47

Kriz dönemlerinde işletmeler faaliyetlerini sürdürmede zorlanırlar, özellikle; işletmenin en önemli aracı olan çalışma sermayesinde sıkıntılar yaşanır. Şekil 2’de görüldüğü gibi işletmeler çalışma sermayelerinin yetersiz kalması durumunda, fon akışlarında tıkanıklıklar meydana gelmektedir. Fonların eksikliği ve akışkanlığının olmaması, faiz giderlerinde artış, eksik kapasitede çalışma, kalitesiz ve sınırlı mal üretilmesi siparişlerin zamanında teslim edilememesi, modernizasyon-bakım-tamir ve genişleme faaliyetlerinin geciktirilmesi gibi sonuçları getirir.

Şoklar sonrasında ortaya çıkan ekonomik durgunluk içerisinde fiyat artışlarının, hatta ekonomik gerileyiş ile fiyat yükselişlerinin yaşandığı dönemlerde de, işletmelerin işletme sermayesi gereksinimleri aşırı şekilde artmaktadır. Satış güçlüklerinin doğurduğu stok birikimlerinin yanı sıra stok ve alacak devir hızlarının azalması, ekonomik durgunluğun müşterilerin ödeme güçleri üzerinde oluşturduğu olumsuz etkiler sonucu, şüpheli alacakların artması da işletmelerde çalışma sermayesi gereksinimini şiddetlendirmektedir (Akgüç, 1998:209).

Gerçekten de, krizde bazı işletmelerde cari oranın yüksek çıkmasının sebebi; işletmelerin alacaklarını tahsil edememesi ve stoklarını satamaması nedeni ile dönen varlıkların yüksek hesaplanmasından kaynaklanmaktadır.

Aşağıda işletme sermayesini oluşturan kalemlerde kriz sebebiyle ortaya çıkan değişimler açıklanacaktır.

A) HAZIR DEĞERLERE ETKİSİ

Ekonomik krizlerin etkileri en iyi hazır değerler kalemlerinde görülebilir. Kriz dönemlerinde stokların artması, alacak tahsilatının yavaşlaması ve kredi imkanlarının azalması nedeniyle, işletmenin finansal yapısında önce nakit varlıklarda kendini göstermektedir. Bu durum aşağıda formülü verilen Nakit Dönüşüm Çevrim süresini uzatmaktadır.

$$N.D.Ç. = 360 [(Stok/Sat.Mal) + (Alacaklar/Satış) + ((Ticari Borç + Tahakkuk)/Faal.Gid.)]$$

Nakit dönüşüm çevriminde, stoklar ve alacaklardaki artış; satışlarda, satılan malın maliyetinde ve nakit faaliyet giderlerinde bir artış olmadığı farz edilirse, nakit

dönüşüm çevrimini uzatmaktadır. Nakit dönüşüm çevriminin uzaması ise finansman ihtiyaçlarını artırmaktadır.

2000 ve 2001 Türkiye Krizlerinde İMKB’de işlem gören 172 sanayi şirketinin, ilk altı aylık finansal tablolarından birleştirilmiş bilançoları analiz edildiğinde, şirketlerin kullandıkları parayı 2000 yılında 1.51 defa döndürürken, 2001 yılında 1.37 defa döndürebildikleri görülmektedir (Ertuna, 2002:24).

İşletmelerde, nakit varlıkların azalması ise önemli maliyetlere sebep olmaktadır. İşletmenin nakit darlığına düşmesi durumunda, kısa vadeli kredi kullanma durumunda kalmaktadır. Kriz döneminde, nakit darlığına düşen işletmenin kredibilitesi düşer. Kreditorlerin, kredi verirken değerlendirdikleri -faiz oranı ve vade gibi unsurlarda belirleyici rol oynayan- işletmenin cari ve nakit oranı gibi belirleyici oranların kötü olması işletmeye ek maliyetler yükler. Aynı zamanda eğer işletme yetersiz nakit sebebi ile ödemelerini zamanında yapamazsa, kredi değerliliği daha da azalmaktadır. Bu da gelecekte ticari borç elde etme imkanlarını kısıltmaktadır.

İşletme çalışma sermayesinin en önemli unsurlarından biri olan hazır değerlerindeki yetersizlik nedeniyle kısa vadeli borçlanma yoluna başvurmakta ve bu durum sonuç olarak işletmenin faiz ödemelerinin yükselmesine neden olmaktadır.

Ancak bazı durumlarda, ekonomik kriz nedeniyle işletmelerin hazır değerlerde artışlar görülebilir. Özellikle, ihracata dayalı mal üreten ve bunları yurt dışına satan işletmelerin, dövizin değer kazanması nedeniyle, nakit bileşenlerinin arttığı gözlemlenmiştir.

B) KISA VADELİ TİCARİ ALACAKLARA ETKİSİ

Ekonomik kriz dönemlerinde işletmeler ticari alacaklarını iki değişik yol izleyerek yönetmek durumunda kalmaktadır. Birincisi; işletmeler bu dönemlerde yaşanan belirsizlikler ve şüpheli alacakların oluşmaması için peşin satış yolunu izlemektedir. Böylece, hem alacak riskini azaltmakta, hem de nakit sıkıntısını bu şekilde aşmayı tercih etmektedir. İkinci yol ise, makroekonomik faiz oranlarında meydana gelen değişikliğin tahmin edilememesinden dolayı, alacakların vadesinin kısaltılması ve gizli faiz oranının (vade farkı) artırılmasıdır.

Ayrıca kriz dönemlerinde, alacak devir hızı yavaşlamakta, şüpheli alacakların miktarı artmaktadır. Bu da işletmelerin nakit oluşturabilme yeteneğini daraltmaktadır.

2000 ve 2001 Türkiye Krizlerinde İMKB’de işlem gören 172 sanayi şirketinin ilk altı aylık bilançolarından, şirketlerin alacak devir hızının 5.93’den 5.54’e düştüğü, tahsilat süresinin 61 günden 66 güne uzadığı görülmektedir (Ertuna, 2002:24).

İşletmelerin, kriz dönemlerindeki kısa vadeli ticari alacaklarında, işletmelerin büyüklüğüne göre değişiklikler görülmektedir. Büyük ölçekli işletmeler, sermaye piyasalarına daha kolay erişebildiklerinden ve büyük nakit değerlerine sahip olduklarından, küçük ve orta ölçekli işletmelere göre ticari alacaklarını daha çok ve kolay artırabilmektedir.

C) KRİZLERİN STOK BİLEŞENLERİNE ETKİSİ

Stok yatırımları ve GSMH değişimleri arasında yüksek bir korelasyon bulunmaktadır. Savaş sonrası depresyon dönemlerinde ABD’de stok yatırımlarının GSMH’nın %101’i oranında düşüş kaydetmesi bu durumun önemli bir kanıtıdır (Ramey, 1989:338).

İşletmeler stoklama yaparken, stoklamanın maliyetini, eskime, çürüme riski gibi faktörlerin yanısıra; stok tutmanın işletmeye fırsat maliyet yaratması ve stok tutmanın marjinal faydası gibi faktörleri de gözönünde tutarlar.

Ekonomik kriz dönemlerinde, finansal olarak sıkıntıda bulunan işletmelerin stok yatırımları azalmaktadır. Nakit sıkıntısı içerisine düşen işletmeler, faaliyetlerini yavaşlatarak, sipariş üzerine üretim yapma yolunu tercih etmek zorunda kalırlar.

Kriz dönemlerinde, stokların devir hızı da yavaşlamakta ve stok ömrü uzamaktadır. 2000 ve 2001 Türkiye Krizlerinde İMKB’de işlem gören 172 sanayi şirketinin ilk altı aylık birleştirilmiş bilançolarından, şirketlerin stok devir hızı 6.75’den 6.42’ye düşmüş ve stok ömrü 54 günden 57 güne uzamıştır (Ertuna, 2002:24).

Kriz dönemlerinde girdi stokları, bitmiş ürün stoklarına nazaran daha fazla dalgalanmaktadır. Bunun iki sebebi vardır: Birincisi, bitmiş ürün stoklarının en pahalı ve en fazla emek ve makine zamanı içeren stok tipi olmasından dolayı, işletmeler olabildiğince bitmemiş ürün yapısında stok tutmaktadırlar (Ülengin vd, 1997:193). İkincisi ise, girdi stoklarının tekrar sipariş vermek suretiyle kolaylıkla ayarlanabilmesidir

Bunun yanında, aynı zamanda kriz dönemlerinde girdi stokları, ürün stoklarına dönüşmektedir. 1994 Kriz döneminde, İMKB’de kote olan 76 finansal olmayan sanayi

işletmesinin Girdi Stokları/Ürün Stokları oranı 2.02'den 1.67'ye gerilemiştir (Sak vd, 1995:19).

D) KRİZLERİN KISA VADELİ BANKA KREDİLERİNE ETKİSİ

Ülkemizde 2000 yılında uygulanan dezenflasyon programının temel dayanağı olan çıpa kur sistemi doğrultusunda, işletmeler yabancı kaynaklara yönelmiş ve bu krediler, hem işletme sermayesi hem de yatırımlar için kullanılmıştır (Ertuna, 2002:26). 2000 yılı programının etkisi ile talepte yaşanan artış, işletmeleri yatırımlara yöneltmiş, yatırımların önemli bir kısmı da yabancı kaynaklar ile finanse edilmiştir.

Krizin reel sektör üzerine etkisi olduğu gibi, finansörler üzerinde de etkileri vardır. Ekonomik krizler, bankalarda ve finansal kurumlarda sermaye kıtlığına sebep olmaktadır. Bu sebeple bankalar, kriz dönemlerinde büyük riski olan reel sektöre kredi vermek yerine, devlet tahvili gibi hem getirisi yüksek, hem de risksiz varlıklarla likit kalmayı tercih etmektedirler. Böylece, reel sektör, ya kredi bulmakta zorlanmakta, yada yüksek maliyetlerden kredi kullanmak zorunda kalmaktadır.

Gerçekten de Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) tarafından 3287 işletmeyi kapsayan “Ekonomik Krizin Reel Sektör Üzerindeki Etkileri” konulu ankette; kriz dönemi olan 2001'in ilk üç ayında işletmelerin % 75'inin yeni kredi almadıkları anlaşılmaktadır (TOBB, 2001:2).

Kriz dönemlerinde, ülkemizdeki işletmeler tarafından en çok başvuru alan kredi türü olan açık krediler de, kriz dönemlerinde önemli miktarlarda azalmaktadır. Aynı zamanda, faiz ödemelerinin gerçekleştiği üçer aylık dönemler itibariyle, kullanılan açık kredinin faizinin değişken olması işletmeleri sıkıntıya sokmaktadır. Faiz; söz konusu dönemde piyasada oluşan faiz oranı esas alınarak, bankaca belirlenmektedir. Kredi kullanıcısı da üç aylık dönemlerin sonunda, geçmiş üç aylık dönemin faizini bankaya ödemektedir. Kriz ile birlikte, faizin oranları beklenmedik ölçüde artınca, bankalar kaynağa ödedikleri faizi açık kredi hesaplarına yansıtılmaktadırlar. Bu da işletmelerin finansman maliyetini önemli oranda artırmaktadır

E) KRİZLERİN KISA VADELİ TİCARİ BORÇLARA ETKİSİ

Krizlerde işletme değerinde meydana gelen önemli oranda azalma, işletmelerin elde edebilecekleri ticari borçların miktarını azaltmakta ve vadesini kısaltmaktadır.

Örneğin; 1994 krizinde yılın ilk yarısında, ticari borçlarda meydana gelen düşüşün % 20.5 düzeyinde olduğunu tespit edilmiştir (Sak vd, 1995:20).

İşletmeler öncelikle riski, vadeli alımlar yoluyla hammadde satıcıları üzerine atıp, yaratılan kaynakla banka kredilerinin tasfiye edilmesi yoluna gitmekte, daha sonra da küçülmektedirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AFYON İLİNDE FAALİYET GÖSTEREN MERMER VE GIDA İŞLETMELERİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

I. ÇALIŞMANIN TANIMI VE KAPSAMI

Mermer ve Gıda Sektöründe yer alan işletmelerin, 1997-2002 yılları arasındaki yıl sonu bilanço ve gelir tabloları işletme yetkilileri ile yapılan yüzyüze görüşmeler neticesinde, çalışmanın kapsamı ve işletmelerinin unvanlarının belirtilmeyeceği de aktarılarak, izinleri doğrultusunda elde edilmiştir. Ticari sır mefhumu gözönünde tutularak bu işletmelerin finansal tablolarında, unvanları yerine A, B, C işletmeleri gibi terimler kullanılmıştır.

Çalışmada yer alacak işletmelerin seçimi yapılırken, işletmelerin 1997-2002 yılları arasında faaliyetine devam etmeleri ve fiili olarak imalat yapmaları hususu birincil şart olarak esas alınmıştır. Daha sonra ise, işletmelerin kurumlar veya gelir vergisi mükellefi olmalarına dikkat edilmiştir. Sektörlerini en iyi temsil edecek güvenilir ve sektörde yer edinmiş işletmelerin olmasına ise özellikle dikkat edilmiştir. Ayrıca, sektöre daha objektif bakabilmek için; işletmelerin sermaye, çalışan sayısı, imalat ve satışları gibi niceliklerde küçük, orta ve büyük ölçekli diye ayırdedilebilecek işletmelerden seçim yapılmasına özen gösterilmiştir.

Çalışmanın amacı, mermer sektöründe ocak işletmeciliği ve plaka mermer imalatı yapan işletmelerin ve temel ihtiyaç malzemesi niteliğinde gıda ürünleri imal eden işletmelerin bilanço ve gelir tablolarının tek düzen muhasebe sistemine uygun hale getirilerek, çalışma sermayelerinin krizden etkilenme derecelerinin ölçülmesi olacaktır. Çalışma sermayesi kavramı, her ne kadar bilanço kalemlerine bağlı olarak gözüksede; işletmelerin çalışma sermayelerini oluşturmada hangi tür faaliyetlerde bulduklarını daha iyi analiz edebilmek için gelir tabloları da verilmiştir. Böylece, işletmelerin

gelirlerinin yapısına, kriz öncesi ve sonrasında ne tür faaliyetlerde bulunduğu dair fikir elde etmemize imkan verecektir.

Çalışmaya tabi tutulan işletmelerin bilanço ve gelir tablolarında, çalışmayan alt hesaplar haricindeki bütün alt hesaplar gösterilmiştir. Mermer sektöründe faaliyet gösteren 13 işletmenin ve Gıda sektöründe faaliyet gösteren 15 işletmenin bilanço ve gelir tablosundaki her yıl için bütün kalemlerin toplamının alınmasıyla Toplam Bilançolar elde edilmiştir.

Çalışmanın, enflasyondan arındırılması ve daha güvenilir sonuçlara ulaşabilmesi için, yıl sonu bilançolarının toplamından oluşan Bilançoların her biri, ait oldukları yılların, TCMB'nin açıklamış oldukları ABD Doları efektif satış kuru baz alınarak, ABD Doları cinsine çevrilmiştir. Daha önce de söylendiği gibi, analizin sonuçlarının güvenilir olabilmesi için, bütün analizler ABD Dolarına çevrilen bilanço ve gelir tabloları üzerinden yapılmıştır. Ayrıca, Mermer Sektöründeki 13 işletmenin ve Gıda Sektöründeki 15 işletmenin yıl sonu dolar bilançoları yıllar bazında çalışmanın sonunda verilmiştir.

Gıda sektöründe örneklem alınan işletme sayısı 15'dir. Çalışmanın tutarlı sonuç vermesi için, özellikle temel gıda ürünleri imalatını yapan işletmelerin finansal verileri analiz edilmek üzere toplanmıştır. Çünkü, özellikle ekonomik kriz dönemlerinde, tüketiciler lüks sayılabilecek gıda maddelerini tüketmekten uzak durmaktadırlar. Çalışmaya tabi tutulan işletmelerin imalat türlerine göre dağılımı ise şöyledir: 8 adet Un Fabrikası, 4 adet Yağ Fabrikası, 1 adet Ekmek Fabrikası, 1 adet Süt Ürünleri Fabrikası, 1 Şekerleme Fabrikası.

II. AFYON İLİ MERMER SEKTÖRÜ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Mermercilik tarihi, Afyon ilinde antik çağlara kadar uzanmaktadır. Bu çağlarda çıkartılan mermerin, karayoluyla Efes antik kentine, oradan da gemilerle Roma'ya taşındığı ve buralarda birçok yapıda kullanıldığı belgelenmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar, İncehisar havzasında bulunan mermer ocaklarının İtalyan işletmeler tarafından işletildiği bilinmektedir. Ancak, Afyon'da mermerin profesyonel olarak çıkarılması ve işlenmesi 1970'li yıllara rastlamaktadır.

Türkiye, dünya doğal taş rezervlerinin % 40'ına sahip olup, yaklaşık 1.65 milyar ton civarındaki görünür rezervleri ile dünya ihtiyacını –bugünkü temposuyla- 80 yıl karşılayacak durumdadır. Ancak, Türkiye dünya doğal taş sektöründe, üretimde %3.1'lik payı ile dokuzuncu, ihracatta ise % 2.3'lük bir pay ile sekizinci sırada yer alabilmektedir. Türkiye, bu alanda; İtalya, İspanya, Portekiz ve Yunanistan gibi rakip ülkelerin oldukça gerisinde bulunmaktadır. Mevcut doğaltaş rezervlerinin % 1'ini bile kullanamayan Türkiye'de, bu alandaki çok büyük bir potansiyel henüz yeterince değerlendirilememektedir (DPT, 2001:12).

Türkiye toplam mermer rezervi 5 milyar m³ olup bunun 3 milyar m³'ü işlenebilir durumdadır. Afyon İli toplam mermer rezervi tam olarak tespit edilememiş olup; çeşitli kaynaklarda Ülkemizin toplam işlenebilir mermer rezervinin % 17 ile % 30 arasında değişen oranlarda Afyon ili içerisindeki mermer havzalarında bulunduğu belirtilmektedir.

Afyon'da farklı büyüklükte 355 adet mermer ve yan ürünlerini işleyen tesis bulunmaktadır. Bu işyerlerinde 2.754 adet işçi istihdam edilmektedir (Afyon Valiliği Sanayi Ticaret İl Müdürlüğü- 2002 Yılı Afyon İli Ekonomik ve Ticaret Durum Hakkında Rapor, 2003:14). Afyon'un yıllık plaka mermer üretiminin ise 6.611.000 m² civarında olduğu Afyon Ticaret ve Sanayi Odası tarafından tespit edilmiştir.

2003 yılı itibariyle, Afyon mermer ve doğaltaş işleme sektörü, Türkiye'nin, toplam doğaltaş üretiminin yaklaşık % 35- % 40'ını, ihracatının ise % 14'ünü gerçekleştirmektedir. Afyon, Türkiye'nin değişik bölgelerindeki ocaklardan çıkarılan doğaltaşların, işlenerek iç ve dış piyasaya sevk edildiği bir merkez durumundadır. Başlangıçta, Afyon-İscehisar'da çıkarılan mermerleri işlemek amacıyla kurulan mermer işleme tesisleri, zaman içinde Türkiye'nin her yerinden getirilen hammaddeleri işler hale gelmişlerdir (Afyon Ticaret ve Sanayi Odası, 2003:17).

Tablo 1. Yıllara Göre Türkiye Demir Dışı Metaller (Gtip:68) İhracatı ve Afyon Doğal Taş İhracatı

TÜRKİYE VE AFYON İLİNİN DOĞALTAŞ İHRACATI (Milyon \$)							
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*
TÜRKİYE İHRACATI							
Demir dışı metaller (68)	338	365	319	374	386	351	412
Afyon Doğal Taş İhracatı	29	26	34	37	40	47	73
Türkiye İhracatı İçindeki Payı (%)	8,59	7,12	10,67	9,89	10,37	13,39	17,73

Kaynak: TİM ve ATSO

* 2003 Yılı Kasım ayına kadar gerçekleşen ihracat rakamıdır.

İhracat kalemlerinin belirlenmesinde kullanılan Gtip'e göre tasnif edilen ve Madencilik Ürünleri altında gösterilen Mermer ve Doğaltaş ürünlerinin Gtip numarası 68 olarak belirtilmiştir. Tablo 1'de görüldüğü üzere, mermer ihracatı tutarlarında Türkiye genelinde büyük artışlar görülmemesine rağmen; Afyon İlinin ihracatının özellikle 1999 yılından sonra büyük oranlarda arttığı görülmektedir. Yine buna paralel olarak, Afyon İlinin, Türkiye'nin toplam doğaltaş ihracatı içerisindeki payı 2000 yılından sonra artarak büyümüştür. Afyon İlinde faaliyet gösteren işletmelerin özellikle son yıllarda ihracatla ilgili daha profesyonel yaklaşımları, yurtiçi ve yurtdışı ihtisas fuarlarına katılımın artması, çeşitli ülkelerde showroom ve depo kurulması gibi faaliyetleri nedeniyle ihracat rakamlarının artmasına neden olmuştur.

Özellikle 2001 yılında yaşanan ekonomik kriz sonucunda iç piyasada yaşanan talep daralması nedeniyle, ihracatın önemi belirgin bir şekilde ortaya çıkmıştır. Bu dönemde, yaşanan devalüasyon nedeniyle, Türk Lirasının yabancı paralar karşısında değer kaybetmesi sonucunda ihracat yapan işletmeler ekonomik krizi daha az hasarla atlattımlardır.

Ayrıca, mermerin blok halinde ihraç edilmesi yerine, işlenerek plaka halinde satılması da, bu ürünün ekonomiye olan katma değerini de artırmıştır. Bu durum, sektörle ilgili diğer sektörlerin gelişmesini sağlamıştır. Özellikle mermer işleme makine imalatı ve mermer işlemede kullanılan yan ürünlerin ticareti de, Afyon ili ekonomisine olan katma değerini artırmış, bu sektörlerin gelişmesine imkan sağlamıştır. Hatta, Mermer Makine İmalat sektörü ihracat yapar hale gelmiştir. Örneğin, Afyon İlinin 2003 yılı Mermer Makinası ihracat toplamı 422 milyon doları bulmuştur.

Tablo 2 incelendiğinde; çalışmaya tabi tutulan işletmelerin 5 tanesi Küçük Ölçekli işletme olup bünyelerinde toplam 45 işçi çalıştırmaktadır. Geriye kalan 8 tanesi ise Orta Ölçekli işletme olup bünyelerinde toplam 490 işçi istihdam etmektedir.

İşletmelerin Net Satışlarına bakıldığında ise; Küçük Ölçekli işletmelerin 2002 yılı itibariyle 483.667 USD'lık net satışı olduğu görülmektedir ve toplam bütün işletmelerin Net Satışları içerisindeki oranı ise % 3,6'dır. Orta Ölçekli 8 işletme ise 2002 yılı itibariyle 12.681.002 USD'lık net satışa ulaştıkları görülmekte ve bu rakam toplam Net Satışlar içerisinde % 96,4'lük bir orana karşılık gelmektedir.

İşletmelerin Aktif Toplamlarına bakıldığında da yine aynı tablo karşımıza çıkmaktadır. Küçük Ölçekli 5 işletmenin, 2002 yılı itibariyle, Aktif kalemlerinin toplamı 280.570 USD olup, toplam aktif içerisindeki payı % 2,9'dur. Orta Ölçekli 8 işletmenin Aktif toplamı 9.088.372 USD olup, toplam aktif içerisindeki payları ise %97,1'i bulmaktadır.

Küçük ve Orta Ölçekli, bu işletmelerin Özkaynaklarında da çarpıcı rakamlarla karşılaşılmaktadır. Küçük Ölçekli işletmelerin toplam Özkaynakları 792.477 USD olup, toplam Özkaynaklar içerisindeki payı % 19,9'dur. Diğer Orta Ölçekli işletmenin Özkaynakları toplamı ise 3.170.970 USD olup, toplam özkaynaklar içerisindeki payları ise % 80,1'dir.

Bu oranların Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler arasında homojen dağılmamasının ana nedenlerinden bir tanesi, işletmelerin aynı zamanda mermer ocağı işletip işletmemesi ile ilgilidir. Yukarıda Orta Ölçekli tabir edilen 8 işletmenin de aktif olarak çalışan bir veya birden fazla mermer ocağı bulunmaktadır. Özellikle mermer ocağı işletmesi bulunan işletmelerin Aktif Toplamlarının fazla çıkmasının nedeni, ağır iş makinaları, blok mermeri işlemek üzere fabrikaya taşımada kullandıkları kamyon ve fabrikalarında kullandıkları mermer işleme makinalarının bu kalem altında bulunmasından dolayıdır. Ayrıca, işletmeler tescilli sermayelerini artırmak yerine; Maddi Duran Varlıklara yatırım yapmayı tercih etmekte, ancak zorunlu yasal zorlamalar dışında sermaye artırımına gitmek ihtiyacını duymamaktadır. Bu nedenle, Özkaynaklarındaki anormal dağılımlar ortaya çıkmaktadır.

Oranların homojen dağılmamasının bir diğer sebebi ise ihracattır. Örnek alınan işletmelerin 10 adeti fiili olarak değişen miktarlarda ihracat yapmaktadır. Ve bu 10 işletmenin çoğu da, Orta Ölçekli işletmelerdir. 2002 yılı itibariyle, çoğunluğu Orta

Ölçekli işletmeler tarafından gerçekleştirilmiş olmak üzere, toplam Yurt Dışı Satışlar rakamı 5.197.565 USD'dir. Bu durum da, işletmeler arasındaki Net Satışları bakımından homojen olmayan dağılımı açıklamaktadır.

Ayrıca, çalışmaya tabi tutulan işletmelerin, özellikle son zamanlarda dünya piyasalarında satış trendi artan traverten taşıma da çıkardığı ve işleyerek sattığı da tespit edilmiştir.

III. AFYON İLİ GIDA SEKTÖRÜ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Afyon İlinin ekonomisi genel olarak tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Tarım ve hayvancılığın yaygın olması nedeniyle, bu ürünlerin katma değerini artırmaya yönelik Gıda Ürünleri İmalat Sanayi daha çok gelişmiştir.

Afyon ili sınırları içerisinde kültüre elverişli 639.131 hektar arazi bulunup, sulanabilen toplam arazi miktarı ise 178.227 Hektar'dır (Afyon Valiliği Sanayi Ticaret İl Müdürlüğü- 2002 Yılı Afyon İli Ekonomik ve Ticaret Durum Hakkında Rapor, 2003:19).

Afyon İlinde buğday, arpa, mısır gibi hububatlar; nohut, kuru fasulye gibi baklagiller; şeker pancarı, ayçiçeği, haşhaş, patates gibi endüstri bitkileri; yonca, triticale, mısır silajı gibi yem bitkilerinin yanısıra; hıyar, soğan, kiraz, vişne, elma üzüm gibi sebze ve meyve yetiştiriciliği de yapılmaktadır.

Afyon Valiliği Sanayi Ticaret İl Müdürlüğü- 2002 Yılı Afyon İli Ekonomik ve Ticaret Durum Hakkında Rapor'u kaynak olarak alınan önemli miktarlarda üretimi yapılan bu ürünlerin, ekiliş alanlarını ve üretim miktarları Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. 2002 Yılında Afyon'da Yetiştirilen Bazı Tarım Ürünleri Miktarı

ÜRÜN ADI	EKİLİŞ (Hektar)	ÜRETİM (Ton)
Buğday	196.055	516.308
Arpa	169.350	482.423
Nohut	10.615	10.297
Şeker Pancarı	16.401	778.183
Ayçiçeği	11.021	15.322
Haşhaş (Kapsül)	12.241	8.642
Patates	9.738	386.285
Yonca Kuru ot	5.875	63.120
Domates	837	25.164
Hıyar	2.670	54.779
Kuru Soğan	1.116	20.251
	MEYVE VEREN AĞAÇ SAYISI	ÜRETİM (Ton)
Vişne	812.100	19.538
Kiraz	291.035	10.940
Elma	591.713	22.426

Kaynak: Afyon Valiliği Sanayi Ticaret İl Müdürlüğü, 2003:21

Özellikle, Sultandağı ve Çay İlçelerinde bu bölgenin iklimsel ve sulama koşullarının uygun olması nedeniyle meyve yetiştiriciliği gelişmiştir. Bu bölgede üretimi yapılan kiraz, vişne ve salatalık gibi ürünlerin 2002 yılı toplam ihracat rakamı 5.469.601 Doları bulmuştur.

Afyon ilinin rakımı besiciliğe ve hayvansal ürünlerin üretimine uygun olmasından dolayı, hayvancılık da gelişmiştir. Genelde hayvancılık küçük aile işletmelerinde yapılmakta olup, ancak son yıllarda özellikle büyükbaş ve kanatlı hayvan yetiştiriciliği yapan büyük işletmeler doğmaya başlamıştır.

Afyon Valiliği Sanayi Ticaret İl Müdürlüğü- 2002 Yılı Afyon İli Ekonomik ve Ticaret Durum Hakkında Raporu verilerine göre, Afyon İlinde 210.043 adet sığır, 761.699 küçükbaş, 4.832.417 adet kanatlı hayvan varlığı bulunmaktadır. Buna bağlı olarak; 144.212 ton süt, 16.996 ton kırmızı et, 735 ton beyaz et, 73.673 ton yumurta

üretimi gerçekleştirmiştir. Afyon ili, İstanbul gibi bir metropolün kırmızı et ihtiyacının % 30'unu karşılamaktadır.

Gıda ürünleri imalatını gerçekleştirmeye yönelik tüm bu elverişli koşullara bağlı olarak, Gıda İmalat Sanayinin Afyon'un ekonomisinde büyük bir öneminin olduğu ortadadır. Un, bulgur, makarna, ham ve vinterize nebati yağ, et ve et ürünleri, meşrubat, toz ve kesme şeker, şekerleme, peynir, ayran, sirke ve turşu gibi ürünlerin imalatını yapan 72 adet işletme, 2.417 adet işçi istihdam etmektedir. (Afyon Valiliği Sanayi Ticaret İl Müdürlüğü- 2002 Yılı Afyon İli Ekonomik ve Ticaret Durum Hakkında Rapor, 2003:17).

Tablo 4. Afyon İli 2002 Yılı Tarımsal Üretimin Ülke Ekonomisine Katkısı

ÜRÜN SEKTÖRÜ	EKONOMİYE KATKISI (Milyon TL)	Toplam içinde oranı
Hayvansal Ürünler	219.803.000	% 29
Endüstri Bitkileri	85.896.000	% 11
Meyveler	52.524.000	% 7
Sebzeler	46.086.000	% 6
Tarla+Yem Bitkileri	346.753.000	% 47
TOPLAM	751.062.000	% 100

Kaynak: Afyon Valiliği Sanayi Ticaret İl Müdürlüğü, 2003:14

Afyon Valiliği Sanayi Ticaret İl Müdürlüğü- 2002 Yılı Afyon İli Ekonomik ve Ticaret Durum Hakkında Raporun 31.sayfasındaki verilerine göre; Afyon İlinin kiraz, ayçiçek yağı, reçel, tahin, helva, gülyaağı, fındık yağı, üzüm, kornişon, pekmez ve madensuyu gibi gıda ürünlerin toplam ihracat rakamı 7.919.449 USD'dır. Bu rakam, Afyon İlinin toplam ihracat rakamının % 11,5'ine tekabül etmektedir. Afyon, ünü ülke çapında tanınan şekerleme, et ve et ürünleri, gıda ürünleri imalatı büyük miktarlarda yapıyor olsa da, henüz bu ürünlerin ihracat imkanı kısıtlıdır. Gıda işletmelerinin ihracat için hevesli ve istekli olmasına rağmen pazarlama, paketleme ve ambalajlama, gıda ürünlerinin ihracatında aranan kalite güvence belgelerinin ve ihracatla ilgili

kalifiye personel eksiklikleri nedeniyle ihracatta tatmin edici bir artış sağlanamamaktadır.

Afyon Gıda sektörü hakkında genel bilgiler verdikten, sonra çalışmada finansal tabloları kullanılan Gıda işletmeleri hukuki yapılarına, sağladıkları istihdamlarına göre, 2002 yılındaki Net Satışları, Aktif ve Özkaynakları Toplamları büyüklüklerine ve ihracat yapıp yapmadıklarına göre tasnif edilmiştir.

Afyon ilinin, gıda sektörünün örneklemini alabilmek için 15 adet gıda imalatı yapan işletmenin, 1997-2002 yıllarını kapsayan bilançoları ve gelir tabloları baz alınmıştır. Bu işletmelerin tamamı, Afyon Ticaret ve Sanayi Odasına kayıtlı, kurumlar ve gelir vergisi mükellefi olan imalatçı işletmelerdir.

Çalışmaya tabi tutulan işletmelerin hukuki yapıları ise şöyledir:

Anonim Şirket Sayısı: 4 adet

Limited Şirket Sayısı: 9 adet

Şahıs İşletmesi Sayısı: 2 adet

İşletmelerin İstihdamlarına Göre Ölçek Dağılımı kriterine göre, çalışan sayıları, net satışları, aktif toplamları, özkaynakları Tablo 5’de gösterilmiştir. Bu rakamlar 2002 yılı Toplam Bilançoları ve Gelir Tablolarından elde edilmiştir.

Tablo 5 . Gıda Sektöründeki İşletmelerin İstihdama göre Ölçek Dağılımı

ÖLÇEK DAĞILIMI İSTİHDAMA GÖRE	İŞLETME SAYISI	ÇALIŞAN SAYISI	(%)	NET SATIŞLAR		AKTİF TOP.		ÖZ KAYNAKLAR	
				(USD)	(%)	(USD)	(%)	(USD)	YÜZDE
KÜÇÜK (Çalışan Sayısı <50)	12	253	60,8	8.807.303	30,9	3.403.768	29,2	664.520	19,6
ORTA (50≤Çalışan Sayısı ≤500)	3	163	39,2	19.723.339	69,1	8.235.768	70,7	2.723.270	80,4
BÜYÜK (Çalışan Sayısı >500)	-	-							

Tablo 5 incelenirse; çalışmada örneklem alınan işletmelerin 12 tanesi Küçük Ölçekli işletme olup bünyelerinde toplam 253 işçi çalıştırmaktadır. Geriye kalan 3 tanesi ise Orta Ölçekli işletme olup bünyelerinde toplam 253 işçi istihdam etmektedir. Yani 12 adet Küçük Ölçekli İşletme, çalışmaya katılan toplam işletmenin toplam istihdamının % 60,8’ini barındırmaktadır.

İşletmelerin Net Satışlarına bakıldığında ise; Küçük Ölçekli işletmelerin 2002 yılı itibariyle 8.807.303 USD’lık net satışı olduğu görülmektedir ve toplam bütün işletmelerin Net Satışları içerisindeki oranı ise % 30,9’dır. Orta Ölçekli 8 işletme ise

2002 yılı itibariyle 19.723.339 USD'lık net satışa ulaştıkları görülmekte ve bu rakam toplam Net Satışlar içerisinde % 69,1'lik bir orana karşılık gelmektedir.

İşletmelerin Aktif Toplamlarına bakıldığında da yine aynı tablo karşımıza çıkmaktadır. Küçük Ölçekli 12 işletmenin, 2002 yılı itibariyle, Aktif kalemlerinin toplamı 3.403.768 USD olup, toplam aktif içerisindeki payı % 29,2'dir. Orta Ölçekli 3 işletmenin Aktif toplamı 8.235.768 USD olup, toplam aktif içerisindeki payları ise %70,7'yi bulmaktadır.

Özkaynaklar kaleminde ise, Küçük Ölçekli İşletmelerin Özkaynakları toplamı 664.520 USD olup, toplam içerisindeki payı % 19,6'yı bulmaktadır. Orta Ölçekli 3 işletmenin Özkaynakları toplamı 2.723.270 USD'dır. Orta Ölçekli İşletmelerin toplam Özkaynaklar içerisindeki payı ise % 19,6'dır.

Çalışmada verileri kullanılan 15 gıda imalatçısı işletmeden, 2 adeti ihracat yapmaktadır. Bu 2 işletme, bitkisel sıvı yağ imal etmekte olup, 1997-2002 yılları arasında ürettikleri ürünlerin ihracatını gerçekleştirmiştir. İki işletmenin sağladıkları istihdam ölçek alındığında orta ölçekli olduğu karşımıza çıkmaktadır. Bu iki işletmenin 1997 yılında 536.607 Dolar olan toplam Yurtdışı Satışları, 1998 yılında 687.302 Dolar, 1999 yılında 714.179 Dolar, 2000 yılında 1.819.245 Dolar, 2001 yılında 905.085 Dolar, 2002 yılında ise 992.801 Dolar olarak gerçekleşmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

AFYON MERMER VE GIDA SEKTÖRLERİNDEKİ İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI İLE ÇALIŞMA SERMAYELERİNİN FİNANSAL ANALİZİ

I. MERMER SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI İLE ÇALIŞMA SERMAYELERİNİN FİNANSAL ANALİZİ

Bu bölümde, Afyon'da faaliyet gösteren ve seçim kriterleri daha önce belirtilen, 13 adet Mermer ve 15 adet Gıda işletmesinin finansal tabloları verilerine dayanılarak, ekonomik krizlerin Çalışma Sermayesi üzerine etkileri incelenmiştir. İlk önce Mermer İşletmelerinin finansal verileri analiz edilmiş ve daha sonra da Gıda İşletmelerinin finansal verileri analiz edilmiştir.

Daha önce belirtildiği gibi, mermer ve gıda sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin 1997-2002 yılları Yıl Sonu Bilanço ve Gelir Tabloları, işletme yetkilileriyle yüz yüze görüşmeler sonucunda temin edilmiştir. Daha sonra, finansal analize hazır hale getirilmiş ve yıl sonu finansal tabloları, her yıla ait TCMB'nın açıklamış olduğu efektif Dolar satış kuruna bölünerek, Dolar bazında değerlendirilmiştir. Her yıl için, bütün işletmelerin Bilanço ve Gelir Tabloları kalemlerindeki değerler toplanarak, Toplam Bilanço ve Gelir Tabloları elde edilmiştir.

Tablo 6. Mermer İşletmelerinin Yıllara Göre Toplam Bilançoları (AKTİF)

AYRINTILI BİLANÇO (USD)	1997	1998	1999	2000	2001	2002
I. DÖNEN VARLIKLAR	3.148.673	4.517.692	3.905.738	5.825.324	4.056.179	5.726.217
A. Hazır Değerler	421.003	511.151	288.757	96.358	37.361	164.662
1. Kasa	309.607	293.382	318.085	74.428	27.903	36.974
2. Alınan Çekler	36.560	191.339	64.119	145.730	126.597	126.572
3. Bankalar	74.836	71.192	8.609	11.331	20.563	64.426
4. Verilen Çekler ve Ödeme Emir. (-)	0	-44.762	-102.055	-135.130	-137.702	-63.311
B Menkul Kıymetler	0	0	0	0	0	0
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	899.589	1.942.857	1.891.133	2.448.050	2.699.900	3.453.608
1. Alıcılar	818.943	1.890.992	1.855.597	2.425.423	2.697.219	3.450.344
2. Alacak Senetleri	78.835	50.031	33.278	20.625	2.116	2.420
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	1.810	1.199	752	783	564	843
4. Diğer Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	0	635	1.505	1.219	0	0
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	31.599	86.241	86.641	567.141	60.294	68.027
1. Ortaklardan Alacaklar	5.044	38.664	0	561.945	0	0
4. Kısa Vadeli Diğer Alacaklar	26.554	47.577	86.641	5.197	60.294	68.027
E. Stoklar	1.564.808	1.822.846	1.468.032	2.425.980	950.585	1.692.547
1. İlk Madde ve Malzeme	797.832	630.215	608.221	887.055	363.938	746.204
2. Yarı Mamuller	153.293	459.770	89.114	359.373	32.493	199.717
3. Ara Mamuller	0	0	0	0	0	0
4. Mamuller	481.329	375.967	432.473	479.763	327.302	486.584
5. Emtia	50.198	160.903	261.307	237.819	172.070	136.663
6. Diğer Stoklar	0	0	0	42	0	19.571
8. Verilen Sipariş Avansları	82.156	195.990	76.917	461.928	54.782	103.808
F. Diğer Dönen Varlıklar	231.675	154.597	171.176	287.794	308.039	347.375
1. Devreden K.D.V.	87.697	84.607	97.210	24.702	78.747	88.909
2. İndirilecek K.D.V.	16.684	27.401	31.536	71.674	60.096	0
3. Diğer K.D.V.	111.206	41.142	35.910	158.035	148.570	248.675
4. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar	7.260	1.408	6.487	2.647	20.622	8.061
5. Gelecek Aylara Ait Giderler	8.828	39	33	30.736	3	1.730
II. DURAN VARLIKLAR	2.573.593	3.379.040	3.090.167	3.483.612	2.421.962	3.642.742
A. Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	1.434	991	1.106	1.343	1.958	2.380
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	1.434	991	1.106	1.343	1.958	2.380
B. Diğer Uzun Vadeli Alacaklar	13.229	19.714	7.331	65	30	723
C. Finansal Duran Varlıklar	27.199	378	874	3.689	1.708	1.500
D. Maddi Duran Varlıklar	2.332.986	3.051.464	2.640.270	3.075.786	2.154.293	3.308.032
1. Arazi ve Arsalar	42.796	52.941	31.278	41.632	65.279	402.558
2. Yerüstü ve Yer altı Düzenleri	107.742	117.649	95.941	155.017	106.595	141.682
3. Binalar	432.366	526.121	436.161	533.280	542.857	814.316
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	3.306.884	3.741.485	3.620.267	5.280.621	4.073.914	5.448.796
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	836.875	1.224.415	1.008.582	1.374.197	997.648	1.362.940
6. Döşeme ve Demirbaşlar	143.627	173.068	153.931	199.708	173.855	279.707
7. Diğer Maddi Duran Varlıklar	3.505	2.749	6.000	2.067	1.229	1.290
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-2.707.100	-2.944.436	-3.046.506	-4.710.791	-4.001.802	-5.327.461
9. Yapılmakta Olan Yatırımlar	143.405	119.365	165.158	90.938	53.538	95.486
10. Verilen Sipariş Avansları	22.887	38.108	169.456	109.118	141.180	88.720
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	10.875	6.903	4.022	3.239	1.273	9.873
1. Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri	6.143	4.022	2.331	1.888	511	448
2. Birikmiş Amortismanlar (-)	-511	-638	-438	-373	-36	-37
3. Haklar	5.244	3.582	2.128	1.724	798	18.222
F. Diğer Duran Varlıklar	121.887	143.429	176.806	208.132	155.121	152.645
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	65.982	156.160	259.759	191.358	107.579	167.589
AKTİF TOPLAMI	5.722.266	7.896.732	6.995.906	9.308.936	6.478.141	9.368.959

Tablo 7. Mermer İşletmelerinin Yıllara Göre Toplam Bilançoları (PASİF)

AYRINTILI BİLANÇO (USD)	1997	1998	1999	2000	2001	2002
I. KISA VADELİ BORÇLAR	3.099.581	4.003.509	3.376.915	4.311.185	2.844.330	5.204.941
A. Finansal Borçlar	1.428.094	1.060.943	556.239	1.313.829	388.606	2.149.455
1. Banka Kredileri	1.355.367	1.029.199	547.040	1.313.829	388.606	2.149.455
5. Diğer Finansal Borçlar	72.727	31.744	9.199	0	0	0
B. Ticari Borçlar	550.332	1.655.575	1.264.756	1.601.714	947.309	1.360.446
1. Satıcılar	385.009	1.270.757	1.127.243	1.219.705	725.320	1.192.999
2. Borç Senetleri	151.177	100.340	122.773	374.306	152.923	141.076
4. Diğer Ticari Borçlar	14.358	284.617	14.740	7.703	69.066	26.371
5. Borç Reeskontu(-)	-212	-139	0	0	0	0
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	340.897	547.553	554.046	672.697	1.010.690	1.389.816
1. Ortaklara Borçlar	237.621	410.981	431.193	514.933	683.023	1.260.796
4. Ödenecek Giderler	16.585	33.242	8.260	6.484	0	0
5. Ödenecek Vergi ve Diğer Kesintiler	30.500	25.934	14.990	12.143	324.938	105.582
7. Kısa Vadeli Borçlar	56.191	77.397	99.603	139.138	2.728	23.437
D. Alınan Sipariş Avansları	509.191	432.135	571.828	191.867	101.980	60.881
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	206.472	183.356	275.073	353.664	230.147	147.363
1. Vergi ve Fonlar	27.017	26.292	55.527	156.075	117.610	30.877
2. Ödenecek Sos.Güv.Kes.	42.887	55.046	180.612	176.397	54.917	61.447
3. Vadesi Geçmiş Ert.Taks.Ver./ Diğ.Yük.	136.569	102.018	38.934	21.192	57.620	55.040
F. Borç ve Gider Karşılıkları	64.596	123.946	154.973	177.413	165.598	96.979
1. Dönem Karı Karşılıkları	65.536	136.236	178.885	301.094	313.695	121.323
2. Dönem Karı Peş. Öd. Ver.Karş.(-)	-940	-12.290	-23.912	-123.681	-148.097	-24.343
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	223.321	518.147	811.461	965.228	443.237	200.571
A. Finansal Borçlar	41.373	329.449	651.563	710.702	323.388	44.296
1. Banka Kredileri	41.373	329.449	651.563	710.702	323.388	44.296
B. Ticari Borçlar	159.162	144.851	63.957	33.969	7.423	3.680
C. Diğer Uzun Vadeli Borçlar	22.281	43.599	95.796	220.558	112.425	152.595
1. Ortaklara Borçlar	22.281	43.599	95.796	220.558	112.425	152.595
D. Alınan Sipariş Avansları	0	0	0	0	0	0
E. Borç ve Gider Karşılıkları	505	248	144	0	0	0
1. Kıdem Tazminatı Karşılıkları	505	248	144	0	0	0
III. ÖZSERMAYE	2.399.364	3.375.075	2.807.530	4.032.522	3.190.574	3.963.447
A. Sermaye	1.869.091	1.890.356	1.095.642	1.006.715	980.548	860.844
B. Sermaye Taahhütleri (-)	-428.485	-186.258	-69.106	-59.613	-27.611	-12.120
C. Emisyon Primi	0	0	0	0	0	0
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	987.815	1.301.396	1.247.175	1.727.389	1.393.732	1.994.720
E. Yedekler	29.062	70.415	47.980	48.961	113.055	206.720
F. Geçmiş Yıl Karları	62.459	72.728	80.462	740.423	190.259	739.573
G. Dönem Net Karı (Zararı)	-10.072	501.961	573.826	879.411	725.543	410.869
1. Dönem Net Karı	313.054	534.503	790.515	994.922	810.729	569.437
2. Dönem Net Zararı (-)	-323.126	-32.542	-216.690	-115.511	-85.186	-158.568
H. Geçmiş Yıl Zararları	-110.507	-275.523	-168.450	-310.765	-184.950	-237.159
PASİF TOPLAMI	5.722.266	7.896.732	6.995.906	9.308.936	6.478.141	9.368.959

Örneklemlenilen 13 işletmenin, yıl sonu bilançoları esas alınarak hazırlanmıştır. 13 işletmenin yıl sonu bilançoları toplamı, TCMB'nin yıl sonu Dolar kuru esas alınarak Dolar'a çevrilmiştir. Bir sonraki aşama ise bütün işletmelerin, bilanço kalemleri toplanarak Yıl Sonu Bilançoları elde edilmiştir.

Tablo 8. Mermer İşletmelerinin Yıllara Göre Toplam Gelir Tabloları

MERMER SEKTÖRÜ YIL SONU TOPLAM GELİR TABLOSU (USD)						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002
A-BRÜT SATIŞLAR	5.679.829	7.525.690	7.688.926	10.820.921	10.599.346	13.187.394
1- Yurtiçi Satışlar	4.185.366	5.306.131	4.913.978	5.434.743	5.236.211	7.918.020
2- Yurtdışı Satışlar	1.452.117	2.115.931	2.685.658	5.268.647	5.300.252	5.197.565
3- Diğer Satışlar	42.346	103.628	89.289	117.531	62.884	71.809
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	8.228	17.249	53.842	50.904	30.781	22.725
1- Satıştan İadeler (-)	4.121	12.964	59	50.588	27.433	452
2- Satış İskontoları (-)	4.107	4.285	53.783	316	3.146	22.274
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	202	0
C-NET SATIŞLAR	5.671.601	7.508.441	7.635.084	10.770.017	10.568.566	13.164.669
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	4.285.089	5.233.965	5.105.346	7.367.095	6.896.290	9.197.396
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	1.386.512	2.274.476	2.529.738	3.402.922	3.672.275	3.967.273
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	871.602	1.127.202	1.162.782	1.982.389	1.586.142	2.416.262
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	514.910	1.147.274	1.366.956	1.420.533	2.086.134	1.551.011
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİR.	75.965	33.384	30.110	331.905	263.144	226.089
G-DİĞ.FAALİYETLERDEN ZAR. GİD.(-)	62.872	7.808	3.621	62.579	147.699	226.076
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	493.152	581.948	657.043	522.353	1.178.978	1.039.119
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	489.126	581.948	657.043	473.574	887.946	1.036.198
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	4.026	0	0	48.780	291.032	2.921
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	34.852	590.902	736.403	1.167.506	1.022.601	511.904
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	71.032	54.432	28.226	35.649	25.316	31.700
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	50.419	7.137	11.918	22.650	8.679	11.413
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	55.464	638.197	752.711	1.180.505	1.039.238	532.192
K-DÖNEM KARI - DİĞ.YAS.YÜK. KARŞ (-)	65.536	136.236	178.885	301.094	313.695	121.323
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	-10.072	501.961	573.826	879.411	725.543	410.869

Örnekleme alınan 13 işletmenin, yıl sonu gelir tabloları esas alınarak hazırlanmıştır. 13 işletmenin yıl sonu gelir tabloları toplamı, TCMB'nin yıl sonu Dolar kuru esas alınarak Dolar'a çevrilmiştir. Bir sonraki aşama ise bütün işletmelerin, gelir tablosu kalemleri toplanarak Yıl Sonu Gelir Tabloları elde edilmiştir.

A) MERMER İŞLETMELERİNİN YILLAR İTİBARIYLA BİLANÇOLARININ DİKEY ANALİZİ

Mermer işletmelerinin yıl sonu bilançolarının toplamından oluşturulan, Yıl Sonu Bilançolarının finansal yapısının analizini daha iyi yapabilmek; aktif, pasif ve özkaynak yapılarının ortaya net bir şekilde koyabilmek için Dikey Analiz metodu kullanılmıştır.

Dikey yüzdeler olarak da anılan bu tekniğe göre, mali tablolarda yer alan her kalemin, hem bulunduğu grup itibarıyla, hem de genel toplam itibarıyla yüzdeleri hesaplanır ve ayrı sütunlar halinde ve yüzdelerle gösterilir. Bu amaçla, her kalemin ait olduğu grup veya genel toplam içindeki payı (%'si) hesaplanır (Özdemir, 1999:54).

Bu hesaplanma şekli formüller yardımıyla aşağıdaki gibi gösterilebilir (Özdemir, 1999:54).

- Grup Yüzdesi = (Grup İçindeki Bilanço Kalemi x 100) / Grup Toplamı
- Genel Toplam Yüzdesi = (Bilanço Kalemi x 100) / Aktif (veya Pasif) Toplamı

Çalışmanın esas amacı olan Çalışma Sermayesi kavramını ilgilendiren, Dönen Varlıklar ve Kısa Vadeli Borçların yıllar bazında, Aktif ve Pasif içerisindeki oranlarını görmeyi sağlayacak olan Dikey Analiz Metodunda ayrıca Özkaynakların da seyri gösterilmiştir. Bu sayede, Türkiye'de yaşanan özellikle 2000-2001 yıllarındaki Ekonomik Krizlerin de çalışma sermayesi üzerindeki etkileri görülmüş olacaktır.

İncelediğimiz işletmelerin yıl sonu TL bilançoları, TCMB'nin açıklamış olduğu yıl sonu Dolar kuruna bölünerek, Dolar bilançosuna çevrilmiştir. Ve analiz, Yıl Sonu Toplam Dolar Bilançoları üzerinde yapılmıştır.

1. Mermer İşletmeleri 1997-2002 Yılları Yıl Sonu Bilançolarının Dikey Analizi
ve Analiz Sonuçları

	31.12.1997	Genel Toplama Oran (%)	Grup Toplam. Oran (%)	31.12.1998	Genel Toplama Oran (%)	Grup Toplam. Oran (%)
<u>AKTİF YAPISI (USD)</u>	<u>5.722.266</u>	<u>100</u>		<u>7.896.732</u>	<u>100</u>	
Dönen Varlıklar	3.148.673	55,02%		4.517.692	57,21%	
<i>Hazır Değerler</i>	421.003	7,36%	13,37%	511.151	6,47%	11,31%
<i>Kısa Vadeli Ticari Alacaklar</i>	899.589	15,72%	28,57%	1.942.857	24,60%	43,01%
<i>Diğer Kısa Vadeli Alacaklar</i>	31.599	0,55%	1,00%	86.241	1,09%	1,91%
<i>Stoklar</i>	1.564.808	27,35%	49,70%	1.822.846	23,08%	40,35%
<i>Diğer Dönen Varlıklar</i>	231.675	4,05%	7,36%	154.597	1,96%	3,42%
<u>PASİF YAPISI (USD)</u>	<u>5.722.266</u>	<u>100</u>		<u>7.896.732</u>	<u>100</u>	
<u>Kısa Vadeli Borçlar</u>	<u>3.099.581</u>	<u>54,17%</u>		<u>4.003.509</u>	<u>50,70%</u>	
<i>Finansal Borçlar</i>	1.428.094	24,96%	46,07%	1.060.943	13,44%	26,50%
<i>Ticari Borçlar</i>	550.332	9,62%	17,76%	1.655.575	20,97%	41,35%
<i>Diğer Kısa Vadeli Borçlar</i>	340.897	5,96%	11,00%	547.553	6,93%	13,68%
<i>Alınan Sipariş Avansları</i>	509.191	8,90%	16,43%	432.135	5,47%	10,79%
<i>Ödenecek Vergi ve Fonlar</i>	206.472	3,61%	6,66%	183.356	2,32%	4,58%
<i>Borç ve Gider Karşılıkları</i>	64.596	1,13%	2,08%	123.946	1,57%	3,10%
Uzun Vadeli Borçlar	223.321	3,90%		518.147	6,56%	
Özsermaye	2.399.364	41,93%		3.375.075	42,74%	
<u>ÖZ KAYNAK YAPISI (USD)</u>	<u>2.399.364</u>	<u>100</u>		<u>3.375.075</u>	<u>100</u>	
Sermaye	1.869.091	77,90%		1.890.356	56,01%	
Sermaye Taahhütleri (-)	-428.485	-17,86%		-186.258	-5,52%	
Emisyon Primi	0	0,00%		0	0,00%	
Yeniden Değerleme Değer Art.	987.815	41,17%		1.301.396	38,56%	
Yedekler	29.062	1,21%		70.415	2,09%	
Geçmiş Yıl Karları	62.459	2,60%		72.728	2,15%	
Dönem Net Karı (Zararı)	-10.072	-0,42%		501.961	14,87%	
Geçmiş Yıl Zararları	-110.507	-4,61%		-275.523	-8,16%	
Dönem Net Karı	313.054	13,05%		534.503	15,84%	
Dönem Net Zararı (-)	-323.126	-13,47%		-32.542	-0,96%	
Dönem Net Karı (Zararı)	-10.072	-0,42%		501.961	14,87%	

	31.12.1999			31.12.2000		
	Genel Toplama Oran (%)	Grup Toplam. Oran (%)		Genel Toplama Oran (%)	Grup Toplam. Oran (%)	
<u>AKTİF YAPISI (USD)</u>	<u>6.995.906</u>	<u>100</u>		<u>9.308.936</u>	<u>100</u>	
<u>Dönen Varlıklar</u>	3.905.738	55,83%		5.825.324	62,58%	
<i>Hazır Değerler</i>	288.757	4,13%	7,39%	96.358	1,04%	1,65%
<i>Kısa Vadeli Ticari Alacaklar</i>	1.891.133	27,03%	48,42%	2.448.050	26,30%	42,02%
<i>Diğer Kısa Vadeli Alacaklar</i>	86.641	1,24%	2,22%	567.141	6,09%	9,74%
<i>Stoklar</i>	1.468.032	20,98%	37,59%	2.425.980	26,06%	41,65%
<i>Diğer Dönen Varlıklar</i>	171.176	2,45%	4,38%	287.794	3,09%	4,94%
<u>PASİF YAPISI (USD)</u>	<u>6.995.906</u>	<u>100</u>		<u>9.308.936</u>	<u>100</u>	
<u>Kısa Vadeli Borçlar</u>	3.376.915	48,27%		4.311.185	46,31%	
<i>Finansal Borçlar</i>	556.239	7,95%	16,47%	1.313.829	14,11%	30,47%
<i>Ticari Borçlar</i>	1.264.756	18,08%	37,45%	1.601.714	17,21%	37,15%
<i>Diğer Kısa Vadeli Borçlar</i>	554.046	7,92%	16,41%	672.697	7,23%	15,60%
<i>Alınan Sipariş Avansları</i>	571.828	8,17%	16,93%	191.867	2,06%	4,45%
<i>Ödenecek Vergi ve Fonlar</i>	275.073	3,93%	8,15%	353.664	3,80%	8,20%
<i>Borç ve Gider Karşılıkları</i>	154.973	2,22%	4,59%	177.413	1,91%	4,12%
<u>Uzun Vadeli Borçlar</u>	811.461	11,60%		965.228	10,37%	
<u>Özsermaye</u>	2.807.530	40,13%		4.032.522	43,32%	
<u>ÖZ KAYNAK YAPISI (USD)</u>	<u>2.807.530</u>	<u>100</u>		<u>4.032.522</u>	<u>100</u>	
Sermaye	1.095.642	39,03%		1.006.715	24,96%	
Sermaye Taahhütleri (-)	-69.106	-2,46%		-59.613	-1,48%	
Emisyon Primi	0	0,00%		0	0,00%	
Yeniden Değerleme Değer Art.	1.247.175	44,42%		1.727.389	42,84%	
Yedekler	47.980	1,71%		48.961	1,21%	
Geçmiş Yıl Karları	80.462	2,87%		740.423	18,36%	
Dönem Net Karı (Zararı)	573.826	20,44%		879.411	21,81%	
Geçmiş Yıl Zararları	-168.450	-6,00%		-310.765	-7,71%	
Dönem Net Karı	790.515	28,16%		994.922	24,67%	
Dönem Net Zararı (-)	-216.690	-7,72%		-115.511	-2,86%	
Dönem Net Karı (Zararı)	573.826	20,44%		879.411	21,81%	

	31.12.2001	Genel Toplama Oran (%)	Grup Toplam. Oran (%)	31.12.2002	Genel Toplama Oran (%)	Grup Toplam. Oran (%)
<u>AKTİF YAPISI (USD)</u>	<u>6.478.141</u>	<u>100</u>		<u>9.368.959</u>	<u>100</u>	
<u>Dönen Varlıklar</u>	<u>4.056.179</u>	62,61%		<u>5.726.217</u>	61,12%	
<i>Hazır Değerler</i>	<i>37.361</i>	<i>0,58%</i>	<i>0,92%</i>	<i>164.662</i>	<i>1,76%</i>	<i>2,88%</i>
<i>Kısa Vadeli Ticari Alacaklar</i>	<i>2.699.900</i>	<i>41,68%</i>	<i>66,56%</i>	<i>3.453.608</i>	<i>36,86%</i>	<i>60,31%</i>
<i>Diğer Kısa Vadeli Alacaklar</i>	<i>60.294</i>	<i>0,93%</i>	<i>1,49%</i>	<i>68.027</i>	<i>0,73%</i>	<i>1,19%</i>
<i>Stoklar</i>	<i>950.585</i>	<i>14,67%</i>	<i>23,44%</i>	<i>1.692.547</i>	<i>18,07%</i>	<i>29,56%</i>
<i>Diğer Dönen Varlıklar</i>	<i>308.039</i>	<i>4,76%</i>	<i>7,59%</i>	<i>347.375</i>	<i>3,71%</i>	<i>6,07%</i>
<u>PASİF YAPISI (USD)</u>	<u>6.478.141</u>	<u>100</u>		<u>9.368.959</u>	<u>100</u>	
<u>Kısa Vadeli Borçlar</u>	<u>2.844.330</u>	<u>43,91%</u>		<u>5.204.941</u>	<u>55,56%</u>	
<i>Finansal Borçlar</i>	<i>388.606</i>	<i>6,00%</i>	<i>13,66%</i>	<i>2.149.455</i>	<i>22,94%</i>	<i>41,30%</i>
<i>Ticari Borçlar</i>	<i>947.309</i>	<i>14,62%</i>	<i>33,31%</i>	<i>1.360.446</i>	<i>14,52%</i>	<i>26,14%</i>
<i>Diğer Kısa Vadeli Borçlar</i>	<i>1.010.690</i>	<i>15,60%</i>	<i>35,53%</i>	<i>1.389.816</i>	<i>14,83%</i>	<i>26,70%</i>
<i>Alınan Sipariş Avansları</i>	<i>101.980</i>	<i>1,57%</i>	<i>3,59%</i>	<i>60.881</i>	<i>0,65%</i>	<i>1,17%</i>
<i>Ödenecek Vergi ve Fonlar</i>	<i>230.147</i>	<i>3,55%</i>	<i>8,09%</i>	<i>147.363</i>	<i>1,57%</i>	<i>2,83%</i>
<i>Borç ve Gider Karşılıkları</i>	<i>165.598</i>	<i>2,56%</i>	<i>5,82%</i>	<i>96.979</i>	<i>1,04%</i>	<i>1,86%</i>
<u>Uzun Vadeli Borçlar</u>	<u>443.237</u>	6,84%		<u>200.571</u>	2,14%	
<u>Özsermaye</u>	<u>3.190.574</u>	49,25%		<u>3.963.447</u>	42,30%	
<u>ÖZ KAYNAK YAPISI (USD)</u>	<u>3.190.574</u>	<u>100</u>		<u>3.963.447</u>	<u>100</u>	
Sermaye	980.548	30,73%		860.844	21,72%	
Sermaye Taahhütleri (-)	-27.611	-0,87%		-12.120	-0,31%	
Emisyon Primi	0	0,00%		0	0,00%	
Yeniden Değerleme Değer Art.	1.393.732	43,68%		1.994.720	50,33%	
Yedekler	113.055	3,54%		206.720	5,22%	
Geçmiş Yıl Karları	190.259	5,96%		739.573	18,66%	
Dönem Net Karı (Zararı)	725.543	22,74%		410.869	10,37%	
Geçmiş Yıl Zararları	-184.950	-5,80%		-237.159	-5,98%	
Dönem Net Karı	810.729	25,41%		569.437	14,37%	
Dönem Net Zararı (-)	-85.186	-2,67%		-158.568	-4,00%	
Dönem Net Karı (Zararı)	725.543	22,74%		410.869	10,37%	

1997-2002 yıllarını kapsayan bilançoların Dikey Analiz metoduna göre hazırlanmış ve bilanço kalemlerinin hem bulunduğu grup itibariyle, hem de genel toplam içerisindeki paylarını gösteren çalışma yukarıda gösterilmiştir.

Çalışmanın konusu olan Çalışma Sermayesini oluşturan bilanço kalemlerindeki değişiklikler özellikle analiz edilmiş olup, ayrıca göze çarpan diğer önemli bilanço kalemleri de vurgulanmıştır. Dikey Analiz Metoduna göre hazırlanmış Bilanço neticesinde, 1997-2002 yılları arasındaki Bilanço Kalemlerindeki değişimler şöyledir:

- Dönen Varlıkların, Genel Toplam (Aktif) içerisindeki payının, yıllar itibariyle % 55 ile % 63 arasında değiştiği görülmektedir. Özellikle, Ekonomik Krizin Yaşandığı yıl olan 2001 yılında bu değer pik noktasına ulaşmış ve % 62.58'e çıkmıştır. Bu durumu işletmelerin Ekonomik Krizlerde likiditesini artırmak istemesiyle açıklanabilir ve bu amaç da analiz neticesinde çıkan sonuçta net bir şekilde görülmektedir.
- Hazır Değerlerin, yıllar itibariyle Aktif içerisindeki payı % 7,36 ile % 0,58 arasında; Dönen Varlıklar içerisindeki payının ise % 13,37 ile % 0,92 arasında değiştiği görülmektedir. Hazır Değerlerin en düşük oranları ise yine Ekonomik Krizin yaşandığı 2001 yılında göze çarpmaktadır. Yani, işletmeler yaşanan Ekonomik Kriz nedeniyle, kısa vadeli ihtiyaçlarını karşılayabilmek için nakit bulundurmada zorluk çekmişlerdir.
- Ekonomik Krizin izlerinin en etkin bir şekilde görüldüğü, bir diğer kalem ise Kısa Vadeli Ticari Alacaklar olmuştur. Yıllar itibariyle Kısa Vadeli Ticari Alacakların; Aktif içerisinde % 28,57 ile % 66,56 arasında, Dönen Varlıklar içerisinde ise % 15,72 ile % 41,68 arasında değiştiği görülmektedir. Ve, bu kalemin Aktif içerisinde ve Dönen Varlıklar içerisindeki payının en yüksek olduğu yıl ise yine kriz yılı olan 2001 yılıdır. İşletmeler, nakit darlığı nedeniyle mal satışlarını vadeli yapmak zorunda kalmışlardır.
- Stoklar kalemine bakıldığında; bu kalemin yıllar itibariyle Aktif içerisinde payının % 14,67 ile % 27,35 arasında, Dönen Varlıklar içerisindeki payının ise % 49,70 ile % 23,44 arasında değiştiği görülmektedir. Aktif ve Dönen Varlıklar içerisindeki en minimum paya sahip olduğu yıl ise 2001 yılı

olmuştur. Yani, işletmeler ekonomik kriz nedeniyle imalat faaliyetlerini yavaşlatmış ve imalat ile ilgili giderlerini minimize etmek istemişlerdir.

- Kısa Vadeli Borçlar kaleminin Pasif içerisindeki payının yıllar itibariyle % 43,91 ile % 54,17 arasında değiştiği görülmektedir. En yüksek payı 1997 yılında, en düşük payı ise 2001 yılında gerçekleştirmiştir. Bu durumda, işletmelerin 2001 yılında faaliyetlerini sürdürebilmek için borçlanmakta sıkıntı çekmiş oldukları söylenebilir.
- Finansal Borçlar kaleminin de, Pasif içerisindeki en yüksek payının (% 24,96) ve Kısa Vadeli Borçlar içerisindeki en yüksek payının (% 46,07) ile 1997 yılında; Pasif içerisindeki en düşük payının (% 6,00) ve Kısa Vadeli Borçlar içerisindeki en düşük payının (% 13,66) ile 2001 yılında gerçekleştiği görülmektedir. 2001 yılında yaşanan Ekonomik Kriz nedeniyle; banka kredi faiz oranları yükselmiş ve işletmeler özellikle 2001 yılında Finansal Borçlanmayı minimum seviyeye indirmiştir. Finansal Borçlanma yerine, kendi özkaynaklarına yönelmişlerdir.
- Ticari Borçlar kaleminin; Pasif içerisindeki payı % 9,62 ile % 20,97 arasında, Kısa Vadeli Borçlar içerisindeki payı ise % 17,76 ile % 41,35 arasında değişmektedir.
- Uzun Vadeli Borçlar kaleminin ise Pasif içerisindeki payının % 2,14 ile % 11,60 arasında değiştiği görülmektedir. Ekonomik Krizin yaşandığı 2001 ve 2002 yıllarında, işletmelerin Uzun Vadeli Borç bulmakta zorlandığı görülmektedir. Finansörlerin, ekonomik kriz nedeniyle işletmelere uzun vadeli borç vermekten kaçındıkları söylenebilir. Bu oranın 2001 yılında en düşük seviyede görülmemesinin nedenini ise; Ekonomik Krizin 2001 yılının son üç ayında başlamış olması ve işletmelerin önceki dokuz ayda kullanmış olabilecekleri Uzun Vadeli Kredilerin varlığı ile açıklanabilir.
- Özsermaye kaleminin, yıllar itibariyle Pasif içerisindeki payının % 49,25 ile % 40,13 arasında değiştiği görülmektedir. İşletmelerin, özsermayesinin 1997'den 2002 yılına kadar zayıfladığı ve yaşanan devalüasyon nedeniyle erozyona uğradığı ortadadır. İşletmeler, devalüasyon nedeniyle yaşanan özsermayelerindeki değer kaybını yerine koymakta zorlanmıştır.

- İşletmelerin Yeniden Değerleme Değer Artışları kaleminin, Özkaynak yapısı içerisinde büyük bir paya sahip olduğu görülmektedir. Bunun sebebini ise, özellikle mermer ocaklarında kullanılan ağır iş makinalarının, ağır vasıtaların ve mermer işlemede kullanılan makinaların, bu işletmelerin varlıklarında büyük meblağlara ulaşması ile açıklanabilir.
- Bilançodan bir tek 1997 yılı hariç, diğer bütün yıllarda işletmelerin Dönem Net Karlarının, Dönem Net Zararlarından yüksek olduğu görülmekte ve toplamda kar ettiği görülmektedir. Özellikle, 2001 ve 2002 yıllarında da işletmelerin kar etmiş olarak gözükmemesinin sebebi ise; 13 işletme arasında büyük miktarlarda ihracat yapan işletmelerin bulunması ile açıklanabilir. Bu yıllarda, dövizin TL karşısında değer kazanmış olması, işletmelerin kazançlarında artışa sebep olmuş ve karlılıklarını artırmıştır.

B) MERMER İŞLETMELERİNİN TOPLAM BİLANÇO VE GELİR TABLOLARINA TREND (YATAY) ANALİZİNİN UYGULANMASI

Bu yöntemde, finansal tablolarda bir yıl baz yıl olarak kabul edilmekte ve o yıla ait tutarlar 100 kabul edilerek bunu izleyen dönemlere ilişkin aynı tür değerlerin baz yıla göre yüzde olarak değişimi hesaplanmaktadır. Trend analizi veya indeks yöntemi adı verilen bu yöntem, işletmede dinamik analiz yapılmasına olanak vermektedir. Bu analiz yönteminde, işletmelerin finansal tablolarında yer alan kalemlerin, dönemler arasında göstermiş olduğu artış veya azalışlar saptanmakta ve bu değişikliklerin temel yıla göre oransal önemleri ortaya konularak işletmenin yönü incelenmektedir (Tandoğan, 2002:178).

Trend yüzdelerinin hesaplanışında, baz yıldaki mali tablo kaleminin mutlak rakamı 100 olarak kabul edilir. Bundan sonra analize tabi tutulacak her yıla ait mali tablo kaleminin mutlak rakamı 100 ile çarpılarak baz yılın rakamına bölünür. Bu durum formül yardımıyla aşağıdaki gibi açıklanabilir (Özdemir, 1999:55).

$$\frac{\text{Trend Yüzdesi Hesaplanacak Yılın Mutlak Rakamı} \times 100}{\text{Baz Yılın Mutlak Rakamı}}$$

Baz Yılın Mutlak Rakamı

Trend Analizinde, baz olarak kabul edilen yılın ekonomik faaliyetler açısından en iyi, en normal bir yıl olması da başlıca koşullar arasındadır. Bu nedenle; çalışmaya tabi tutulan işletmelerin 31.12.1997 tarihli Toplam Dolar Bilanço ve Gelir Tablolarındaki kalemler baz (100) alınarak, Trend Analiz Yöntemi uygulanmıştır. Yıl Sonu Dolar Bilanço kalemlerinde, işlem görmeyen alt kalemler gösterilmemiştir.

Çalışmaya tabi tutulan, işletmelerin 1997-2002 yılları arasındaki seyrini finansal tabloları üzerinden görebilmeyi ve ekonomik krizlerden etkilenme derecelerini inceleyebilmeyi sağlayacak olan Trend Analizi çalışmaya büyük bir ışık tutacaktır.

1. Mermer İşletmelerinin Toplam Bilançoları Trend (Yatay) Analizi ve Analiz Sonuçları

MERMER SEKTÖRÜ YIL SONU BİLANÇOLARI (1997=100)						
AYRINTILI BİLANÇO	1997	1998	1999	2000	2001	2002
I. DÖNEN VARLIKLAR	100	143	124	185	129	182
A. Hazır Değerler	100	121	69	23	9	39
1. Kasa	100	95	103	24	9	12
2. Alınan Çekler	100	523	175	399	346	346
3. Bankalar	100	95	12	15	27	86
4. Verilen Çekler ve Ödeme Emir. (-)	0	100	228	302	308	0
B Menkul Kıymetler	0		0	0	0	0
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	100	216	210	272	300	384
1. Alıcılar	100	231	227	296	329	421
2. Alacak Senetleri	100	63	42	26	3	3
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	100	66	42	43	31	47
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	100	273	274	1.795	191	215
1. Ortaklardan Alacaklar	100	766	0	11.140	0	0
4. Kısa Vadeli Diğer Alacaklar	100	179	326	20	227	256
E. Stoklar	100	116	94	155	61	108
1. İlk Madde ve Malzeme	100	79	76	111	46	94
2. Yarı Mamuller	100	300	58	234	21	130
4. Mamuller	100	78	90	100	68	101
5. Emtia	100	321	521	474	343	272
8. Verilen Sipariş Avansları	100	239	94	562	67	126
F. Diğer Dönen Varlıklar	100	67	74	124	133	150
1. Devreden K.D.V.	100	96	111	28	90	101
2. İndirilecek K.D.V.	100	164	189	430	360	0
3. Diğer K.D.V.	100	37	32	142	134	224
4. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar	100	19	89	36	284	111
5. Gelecek Aylara Ait Giderler	100	0	0	348	0	20
II. DURAN VARLIKLAR	100	131	120	135	94	142
A. Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	100	69	77	94	136	166
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	100	69	77	94	136	166
B. Diğer Uzun Vadeli Alacaklar	100	149	55	0	0	5
C. Finansal Duran Varlıklar	100	1	3	14	6	6
D. Maddi Duran Varlıklar	100	131	113	132	92	142
1. Arazi ve Arsalar	100	124	73	97	153	941
2. Yertüstü ve Yer altı Düzenleri	100	109	89	144	99	132
3. Binalar	100	122	101	123	126	188
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	100	113	109	160	123	165
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	100	146	121	164	119	163
6. Döşeme ve Demirbaşlar	100	120	107	139	121	195
7. Diğer Maddi Duran Varlıklar	100	78	171	59	35	37
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	100	109	113	174	148	197
9. Yapılmakta Olan Yatırımlar	100	83	115	63	37	67
10. Verilen Sipariş Avansları	100	167	740	477	617	388
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	100	63	37	30	12	91
1. Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri	100	65	38	31	8	7
2. Birikmiş Amortismanlar (-)	100	125	86	73	7	7
3. Haklar	100	68	41	33	15	348
F. Diğer Duran Varlıklar	100	118	145	171	127	125
G. Gelecek Yıllara Ait Gid. ve Tahk.	100	237	394	290	163	254
AKTİF TOPLAMI	100	138	122	163	113	164

MERMER SEKTÖRÜ YIL SONU BİLANÇOLARI (1997=100)						
AYRINTILI BİLANÇO	1997	1998	1999	2000	2001	2002
I. KISA VADELİ BORÇLAR	100	129	109	139	92	168
A. Finansal Borçlar	100	74	39	92	27	151
1. Banka Kredileri	100	76	40	97	29	159
5. Diğer Finansal Borçlar	100	44	13	0	0	0
B. Ticari Borçlar	100	301	230	291	172	247
1. Satıcılar	100	330	293	317	188	310
2. Borç Senetleri	100	66	81	248	101	93
4. Diğer Ticari Borçlar	100	1.982	103	54	481	184
5. Borç Reeskontu(-)	100	65	0	0	0	0
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	100	161	163	197	296	408
1. Ortaklara Borçlar	100	173	181	217	287	531
4. Ödenecek Giderler	100	200	50	39	0	0
5. Ödenecek Vergi ve Diğer Kesintiler	100	85	49	40	1.065	346
7. Kısa Vadeli Borçlar	100	138	177	248	5	42
D. Alınan Sipariş Avansları	100	85	112	38	20	12
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	100	89	133	171	111	71
1. Vergi ve Fonlar	100	97	206	578	435	114
2. Ödenecek Sos.Güv.Kes.	100	128	421	411	128	143
3. Vadesi Geçmiş Ert.Taks.Ver./Diğ.Yük.	100	75	29	16	42	40
F. Borç ve Gider Karşılıkları	100	192	240	275	256	150
1. Dönem Karı Karşılıkları	100	208	273	459	479	185
2. Dönem Karı Peş. Öden. Ver.Karş.(-)	100	1.307	2.543	13.151	15.747	2.588
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	100	232	363	432	198	90
A. Finansal Borçlar	100	796	1.575	1.718	782	107
1. Banka Kredileri	100	796	1.575	1.718	782	107
B. Ticari Borçlar	100	91	40	21	5	2
C. Diğer Uzun Vadeli Borçlar	100	196	430	990	505	685
1. Ortaklara Borçlar	100	196	430	990	505	685
D. Alınan Sipariş Avansları	0	0	0	0	0	0
E. Borç ve Gider Karşılıkları	100	49	28	0	0	0
1. Kıdem Tazminatı Karşılıkları	100	49	28	0	0	0
III. ÖZSERMAYE	100	141	117	168	133	165
A. Sermaye	100	101	59	54	52	46
B. Sermaye Taahhütleri (-)	100	43	16	14	6	3
C. Emisyon Primi	0	0	0	0	0	0
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	100	132	126	175	141	202
E. Yedekler	100	242	165	168	389	711
F. Geçmiş Yıl Karları	100	116	129	1.185	305	1.184
G. Dönem Net Karı (Zararı)						
1. Dönem Net Karı	100	171	253	318	259	182
2. Dönem Net Zararı (-)	100	10	67	36	26	49
I. Geçmiş Yıl Zararları	100	249	152	281	167	215
P A S İ F T O P L A M I	100	138	122	163	113	164

1997 yılı Bilançosu değerleri 100 alınarak, hazırlanan trend analizi yukarıdaki gibidir. Elde edilen bu tablonun analizi; özellikle çalışma sermayesini ilgilendiren ve önemli hususlar şöyledir:

- Dönen Varlıklar Kaleminin yıllar itibariyle sırasıyla 100, 143, 124, 185, 129 ve 182 değerlerini aldığı görülmektedir. Dönen Varlıklar, 1997 yılına göre en yüksek değeri 2000 yılında, en düşük değeri ise 1999 yılında gerçekleştirmiştir. Yine ekonomik Kriz yılı olan 2001 yılında, Dönen Varlıklar Kaleminin; ikinci küçük değer olan 129 değerini aldığı ortadadır. Bu nedenle de Ekonomik Krizin Dönen Varlıkları olumsuz etkilediği söylenebilir.
- İşletmelerin likiditesini gösteren Hazır Değerler Kaleminde ise Ekonomik Krizin etkileri daha açık bir şekilde gözükmemektedir. 1997 yılında 100 olarak alınan bu değer, 2001 yılında yaklaşık 1/10 oranında azalarak 9 değerine düştüğü görülmektedir. Bu nedenle, işletmelerin kısa vadeli faaliyetlerini devam ettirebilmesi için nakit darlığına düştüğü ve likiditelerin düştüğü ortadadır. İşletmelerin, Kasa ve Bankalarında bulunan nakit miktarlarında azalma meydana gelmiş olup, bunun nedeninin Ekonomik Kriz olduğu söylenebilir.
- Bilançodaki Kısa Vadeli Ticari Alacaklar kalemi, 1997 yılına göre 2001 ve 2002 yıllarında yaklaşık 4 kat artmıştır. Yani işletmeler, kriz yılları olan 2001 ve 2002 yıllarında, 1997 yılına göre Vadeli Satışlarını 4 kat artırmışlardır. Piyasalarda yaşanan nakit darlığı işletmeleri bu yola sevk etmiştir.
- Stoklar kaleminde ise; 2001 yılında, 1997 yılına göre yaklaşık % 40 bir azalma olduğu görülmektedir. Yani işletmelerin, 1997 yılına göre 2001 yılında % 40 daha az stoklu imalat yaptığı söylenebilir. İşletmeler, kriz nedeniyle maliyetlerini azaltmak için üretimlerini yavaşlatmış ve gelen talebe göre imalat yapmışlar ve stok bulundurma maliyetlerinden kaçınmışlardır. Ancak, özellikle ihracatçı işletmelerin, dövizin TL karşısında değer kazanmasından dolayı bir sonraki yıl olan 2002 yılında stoklarının miktarını yaklaşık 2 kat artırmıştır.

- Duran Varlıklar kalemi 1997 yılından 2002 yılına kadar ortalama bir artış göstermiş, ancak 2001 yılında 94 'le en düşük seviyeye ulaşmıştır.
- Mermercilik Sektörü için önemli olan, araç parkı, makine, tesis ve yer üstü ve yer altı düzenlerini içeren ve kısaca yatırımlarını gösteren Maddi Duran Varlıklar kalemi; 1997 yılına göre en düşük seviyeye 2001 yılında ulaşmıştır. Yani işletmeler, Ekonomik Kriz yılı olan 2001 yılında yatırımlarını 1997 yılına göre, yaklaşık olarak % 10 civarında azaltmıştır.
- İşletmelerin Aktif Toplamının ise, yine 1997 yılı baz alındığında en alt seviyeye 2001 yılında ulaştığı görülmektedir. Daralan ekonomi nedeniyle, işletmeler de finansal olarak daralmaya gitmek zorunda kalmışlardır.
- Kısa Vadeli Borçlar kaleminde, 1997 yılı 100 alındığında en düşük seviye 2001 yılında gerçekleşmiştir.
- İşletmelerin, kısa vadede faaliyetlerini devam ettirebilmek için fon bulmada kullandıkları birincil yol olan Finansal Borçlar kaleminde de Ekonomik Krizin etkileri net bir şekilde görülmektedir. Kısa Vadeli Borçlanmak, ekonomik kriz dönemlerinde işletmeler için, yüksek faiz oranları nedeniyle büyük bir yük getirmektedir. Ayrıca, Banka ve diğer finansör kurumların risk almak istememesi nedeniyle, işletmeler istese de kısa vadeli fon bulmakta zorlanmaktadır. Bu durum, Finansal Borçlar Kaleminin analizinde açıkça ortaya çıkmaktadır. İşletmeler, 1997 yılına göre, 2001 yılında yaklaşık % 75 daha az, kısa vadeli finansal kredi kullanabilmiştir.
- Ekonomik Krizlerdeki nakit darlığı nedeniyle, işletmeler ticari alış ve satışlarını olabildiğince uzun vadelerde yapmak yolunu tercih etmektedir. Ticari Borçlar kalemi analiz edildiğinde, işletmelerin özellikle kriz döneminde, öncesinde ve sonrasında açık hesaplı alacaklarının ve Borç Senetlerinin arttığı gözlenmiştir.
- Diğer Kısa Vadeli Ticari Borçlar kaleminin analizinde ise, Ekonomik Kriz Yılı olan 2001 yılında özellikle kısa vadeli borç bulma yolu olarak ortaklara yönelindiği görülmektedir. Ortaklara Borçlar alt kalemi, 1997 yılına göre 2001 yılında yaklaşık 3 kat, 2002 yılında ise yaklaşık 5 kat arttığı ortadadır.
- Ekonomik Kriz dönemlerinde, Hükümetler tarafından kısa vadeli geçici vergilerin alınması ve diğer varolan vergilerin oranlarının artırılması

nedeniyle, Ödenecek Vergi ve Fonlar kaleminin, alt kalemi olan Vergi ve Fonlar kaleminin 1997 yılına göre 2000 yılında yaklaşık 6 kat, 2001 yılında yaklaşık 4,5 kat artış gösterdiği görülmektedir.

- Uzun Vadeli Borçlar kalemi, 1997 yılına göre en düşük seviyeye 2001 ve 2002 yıllarında düşmüştür. Finansal Borçlar alt kaleminde, yıllar itibariyle 2001 yılına kadar doğrusal bir artış görülürken, bu yıldan sonra işletmeler uzun vadeli Finansal Borç bulmakta zorluk çekmişlerdir.
- Yine uzun vadeli yabancı kaynak bulmakta zorluk çeken işletmeler, kendi özkaynaklarına dönmüş ve uzun vadeli olarak ortaklarından borç alma yoluna gitmişlerdir. İşletmeler, 1997 yılına göre, 2000 yılında yaklaşık 10 kat, 2001 yılında 5 kat, 2002 yılında ise 7 kat uzun vadeli ortaklarından borç kullanmışlardır. Aslında, işletmeler böylece gizli sermaye artışı yapmışlardır.
- Özsermaye Ana Kalemi incelendiğinde, 1997 yılına göre işletmelerin Özsermaye yapılarının çok iyiye gitmediği ortadadır. Sermaye alt kaleminde görüldüğü gibi, 1997 yılına göre 2000 yılından itibaren ortalama % 50 azalma olduğu ortadadır. İşletmeler, yüksek enflasyon nedeniyle erozyona uğrayan Sermayelerini yerine koyamamıştır.

2. Mermer İşletmelerinin Toplam Gelir Tabloları Trend (Yatay) Analizi ve Analiz Sonuçları

MERMER SEKTÖRÜ YIL SONU GELİR TABLOLARI (1997=100)						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002
A-BRÜT SATIŞLAR	100	132	135	191	187	232
1- Yurtiçi Satışlar	100	127	117	130	125	189
2- Yurtdışı Satışlar	100	146	185	363	365	358
3- Diğer Satışlar	100	245	211	278	148	170
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	100	210	654	619	374	276
1- Satıştan İadeler (-)	100	315	1	1.227	666	11
2- Satış İskontoları (-)	100	104	1.310	8	77	542
3- Diğer İndirimler (-)	100	0	0	0	202	0
C-NET SATIŞLAR	100	132	135	190	186	232
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	100	122	119	172	161	215
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	100	164	182	245	265	286
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	100	129	133	227	182	277
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	100	223	265	276	405	301
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	100	44	40	437	346	298
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİDERLER (-)	100	12	6	100	235	360
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	100	118	133	106	239	211
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	100	119	134	97	182	212
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	100	0	0	1.212	7.229	73
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	100	1.695	2.113	3.350	2.934	1.469
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	100	77	40	50	36	45
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	100	14	24	45	17	23
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	100	1.151	1.357	2.128	1.874	960
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK. KARŞILIKLARI (-)	100	208	273	459	479	185
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI		100	114	175	145	182

İşletmelerin gelirlerinin hangi faaliyetlerden kazandığını ortaya koyan ve 1997 değerleri 100 alınarak hazırlanan Gelir Tablosunun Trend Analizi yukarıdadır. 1997 yılında Dönem Net Karı Veya Zararı ana kaleminin değeri eksi olduğundan, sadece bu kalem için geçerli olmak üzere 1998 yılı 100 alınmıştır. Bu tablonun kalemler bazında analizi ise şöyledir:

- Brüt Satışlar kaleminin, 1997 yılı baz alındığında doğrusal olarak artış gösterdiği görülmektedir. İşletmelerin, Yurtiçi satışları dalgalanma göstermiş, Yurtdışı Satışları özellikle 2000 yılından sonra büyük bir artış göstermiştir. Yurtdışı Satışlar alt kalemi, 2000 yılından sonra yaklaşık 1997 yılına göre yaklaşık 4 kat artış göstermiştir. TL'nin döviz karşısında değer kaybetmesi, mermer işletmelerinin ihracata yönelmesine ve dolayısıyla ihracatlarını artırmasına yol açmıştır.
- Satışlardan İndirimler ana kaleminin, 1997 yılından 1999 yılına kadar arttığı, bu yıldan sonra ise azaldığı görülmektedir. Satıştan İadeler alt kalemi, 2000 yılında yaklaşık 12 kat artmıştır, 2002 yılında ise en düşük seviyeye ulaşmıştır. Bu durum, işletmelerin eskiye oranla daha çok kaliteli mal ürettiği ile özetlenebilir.
- Satışların Maliyeti, ortalama düzgün bir artış gösterirken, 2002 yılında en tepe noktasına ulaşmıştır. İşletmelerin girdi fiyatlarının artması nedeniyle, Satışların Maliyeti 2002 yılında 1997 yılına göre yaklaşık 2,5 kat artmıştır.
- İşletmelerin, 1997 yılından başlayarak Brüt Satış Karlarını ve Faaliyet Karlarını doğrusal olarak artırdığı görülmektedir. Bu duruma yol açan en büyük etken ise, ihracatın toplam satışlar içerisindeki payının artmasıdır.
- İşletmelerin, faiz, bono ve tahvil gibi gelirlerinin barındığı Diğer Faaliyetlerden Gelirler ana kaleminin, özellikle kriz yıllarında, 1997 yılına göre büyük bir artış gösterdiği görülmektedir. İşletmeler bu tip gelirlerini 1997 yılına göre, özellikle 2001 yılında yaklaşık 4 kat artırarak, en tepe noktaya ulaşmışlardır.
- İşletmelerin finansman giderleri de genelde doğrusal bir artış göstermiştir. Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri alt kalemi, 1997 yılına göre yaklaşık olarak 2001 ve 2002 yıllarında 2 kat artış göstermiştir. Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri kalemi ise daha çarpıcıdır. Özellikle, 2001 yılında 1997 yılına göre yaklaşık olarak Uzun Vadeli Borçlanma Giderlerini 72 kat artırmıştır. Bunun sebebi ise kriz nedeniyle artan faiz oranlarıdır.
- Dönem Karı ve Diğer Yasal Yükümlülükler Karşılığı ana kalemi de, genelde doğrusal bir artış göstermektedir. Ancak özellikle kriz yılı olan 2001 yılında, 1997 yılına göre bu kalem yaklaşık 5 kat artmıştır.

- Dönem Net Karı veya Zararı kalemi incelendiğinde, işletmelerin 1997 yılı hariç diğer bütün yıllarda Net Karı olduğu görülmektedir. Bu nedenle, sadece bu kalemden, analizin doğru sonuçlar vermesi için 1998 yılı değeri 100 alınmıştır. İşletmelerin doğrusal olarak yıllar itibariyle karlılıklarını artırmışlar ancak; 2001 yılından sonra karlılıkları azalmıştır. Bunun nedeni ise, yüksek enflasyon nedeniyle girdi fiyatlarının pahalılaşmasıdır.

C) MERMER İŞLETMELERİNİN YILLAR İTİBARIYLA BRÜT VE NET ÇALIŞMA SERMAYELERİNDEKİ DEĞİŞİMLERİNİN ANALİZİ

Afyon Mermer Sektörünün, çalışma sermayesi unsurunun ekonomik krizlerden etkilenip etkilenmediği veya hangi yönde etkilendiğini anlamak için, Brüt ve Net Çalışma Sermayeleri yıllar bazında gösterilmiştir. Ve böylece, sektörün Brüt ve Net Çalışma Sermayelerindeki artış veya azalışlar, ekonomik krizle ilişkilendirilmiştir.

Daha önce bahsedildiği gibi, Toplam Bilançodaki Dönen Varlıklar ana kalemi Çalışma Sermayesi veya Brüt Çalışma Sermayesi olarak; Toplam Bilançodaki Dönen Varlıklar ana kalemi değerinin, Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardan çıkarılması ile bulunan fark ise Net Çalışma Sermayesi olarak bahsedilecektir. Değişimler ise bir önceki yıla göre oluşan yüzdesel değişim olarak gösterilmiştir. Aşağıdaki tabloda verilen rakamlar Dolar bazındadır.

Tablo 9. Mermer Sektörü Brüt ve Net Çalışma Sermayesi Değişim Tablosu

	1997 (USD)	1998 (USD)	Değ. (%)	1999 (USD)	Değ. (%)	2000 (USD)	Değ. (%)	2001 (USD)	Değ. (%)	2002 (USD)	Değ. (%)
DÖNEN VARLIKLAR	3.148.673	4.517.692	43%	3.905.738	-16%	5.825.324	33%	4.056.179	-44%	5.726.217	29%
(ÇALIŞMA SERMAYESİ)											
KISA VADELİ BORÇLAR	3.099.581	4.003.509	29%	3.376.915	-19%	4.311.185	22%	2.844.330	-52%	5.204.941	45%
NET ÇALIŞMA SERMAYESİ	49.092	514.183	947%	528.824	3%	1.514.139	65%	1.211.849	-25%	521.276	-132%

Tablo 9'un analizi ise şöyledir:

- Çalışma Sermayesi 1997 yılında 3.148.673 Dolar olarak gerçekleşmiş, bir sonraki yılda ise % 43 artış göstererek 4.517.692 Dolar olmuştur. 1999 yılında ise çalışma sermayelerinde bir önceki yıla göre % 16 düşüş gözlenmektedir. 2000 yılında ise, bir önceki yıla göre % 33 artış yaşanarak

5.825.324 dolar olarak gerçekleşmiştir. 2001 yılında yaşanan ekonomik kriz, sektörün çalışma sermayesinde % 44 düşüğe neden olmuştur. Küçülen ülke ekonomisinin etkileri açık bir şekilde 2001 yılı çalışma sermayesi rakamında da görülmektedir. Ekonominin küçülmesine paralel olarak, sektör de faaliyetlerini daraltmıştır. 2002 yılında ise, özellikle ihracat imkanlarının elverişli hale gelmesi nedeniyle, bir önceki yıla göre sektörün çalışma sermayesinde % 29'luk bir artış olmuştur.

- Net Çalışma Sermayesinin hesaplanmasında kullanılan Kısa Vadeli Borçlar kalemi de, Brüt Çalışma Sermayesi'nin yıllar bazında gösterdiği değişime benzer bir değişim göstermektedir. Özellikle 2001 yılında, Kısa Vadeli Borçlar bir önceki yıla göre % 52'lik bir düşüş göstermiştir. Kriz yılında işletmeler, Kısa Vadeli Borç bulmakta zorlanmış yada yüksek faiz oranları nedeniyle kısa vadeli borçlanmaktan imtina etmiştir. Kısa Vadeli Borçlanmada en yüksek yıl ise, ekonomik kriz sonrası yıl olan 2002 yılıdır. Sektör, özellikle Dövizin TL karşısında değer kazanmasına paralel olarak ihracat imkanlarının artmasını kullanabilmek için kısa vadeli borçlanmayı artırma yoluna gitmiştir.
- Sektörün Net Çalışma Sermayesinde ise, 1998 yılında bir önceki yıla göre % 947'lik bir artış gerçekleşmiştir. 1999 yılında ise Sektör Net Çalışma Sermayesi % 3 artmıştır. 2000 yılında, ekonominin büyümesine bağlı olarak % 65 artmıştır. 2001'de ise, ekonomik kriz nedeniyle sektörün net çalışma sermayesinin % 25 düştüğü görülmektedir. 2002 yılında ise sektörün Net Çalışma Sermayesi, Brüt Çalışma Sermayesi ve Kısa Vadeli Borçlarının aksine düşmüştür. Bunun sebebi, sektörün faaliyetlerini artırmak için Kısa Vadeli Borçlanmasını, Brüt Çalışma Sermayesine nispeten yaklaşık 1,5 kat artırması olarak açıklanabilir. Yani sektör, kendi faaliyetleri neticesinde elde ettiği varlıklarından daha çok kısa vadeli borçlanma yolunu tercih etmiştir. Bu nedenle, Net Çalışma Sermayesinde de düşüş görülmektedir.

II. GIDA SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI İLE ÇALIŞMA SERMAYELERİNİN FİNANSAL ANALİZİ

Çalışmada örneklem alınan 15 gıda imalatçısı işletmenin, yıl sonu bilançoları esas alınarak hazırlanmıştır. 15 işletmenin yıl sonu bilançoları toplamı, TCMB'nin açıkladığı yıl sonu Dolar kuruna bölünerek Dolar Bilançosuna çevrilmiştir. Bir sonraki aşama ise bütün işletmelerin, bilanço kalemleri toplanarak Yıl Sonu Bilançoları elde edilmiştir. Bilançolarda işlem görmeyen alt kalemler gösterilmemiştir

Tablo 10. Gıda İşletmelerinin Yıllara Göre Toplam Bilançoları (AKTİF)

AYRINTILI BİLANÇO (USD)	1997	1998	1999	2000	2001	2002
I. DÖNEN VARLIKLAR	10.250.823	8.359.158	11.410.271	11.932.032	7.515.413	6.727.961
A. Hazır Değerler	251.505	479.704	357.104	310.370	315.064	386.943
1. Kasa	150.140	284.034	140.952	197.967	167.134	103.393
2. Alınan Çekler	52.051	127.194	155.939	90.190	138.804	253.633
3. Bankalar	74.413	82.179	64.396	32.775	14.280	29.917
4. Verilen Çekler ve Ödeme Emir. (-)	-25.099	-13.701	-4.184	-10.562	-5.154	0
B Menkul Kıymetler	1.213	794	460	373	0	0
1. Hisse Senetleri	1.213	794	460	373	0	0
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	3.387.882	4.104.623	2.892.707	3.545.363	2.744.598	1.887.338
1. Alıcılar	1.903.518	1.841.397	1.547.975	1.713.274	1.661.757	1.756.379
2. Alacak Senetleri	1.478.604	2.101.984	1.111.508	1.697.500	981.038	100.803
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	224	159.083	211	171	35.034	76
4. Diğer Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	5.535	2.159	241.862	138.741	74.871	37.192
6. Şüpheli Alacaklar Karşılığı (-)	0	0	-8.848	-4.322	-8.102	-7.113
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	73.676	98.994	24.154	47.183	14.887	69
1. Ortaklardan Alacaklar	16.000	87.764	0	44.710	0	0
4. Kısa Vadeli Diğer Alacaklar	57.676	11.230	24.154	2.473	14.887	69
E. Stoklar	6.343.214	3.536.917	7.958.634	7.394.463	3.937.994	3.979.180
1. İlk Madde ve Malzeme	4.366.908	1.255.615	1.690.549	2.708.557	2.140.402	1.758.154
2. Yarı Mamüller	0	13.515	1.313.889	1.202.471	0	0
4. Mamüller	1.525.254	1.300.971	1.032.249	1.722.483	1.626.018	1.953.951
5. Emtia	59.774	177.711	99.847	405.416	82.854	144.406
6. Diğer Stoklar	115.342	79.297	253.736	175.140	78.792	102.898
8. Verilen Sipariş Avansları	275.936	709.808	3.568.364	1.180.395	9.927	19.770
F. Diğer Dönen Varlıklar	193.333	138.125	177.212	634.280	502.870	474.432
1. Devreden K.D.V.	51.585	47.341	69.545	399.768	206.627	135.666
2. İndirilecek K.D.V.	21.786	40.230	39.210	12.717	23.670	6.934
3. Diğer K.D.V.	1.968	0	31.167	40.562	410	6.405
4. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar	59.493	46.000	29.822	28.750	27.944	32.882
5. Gelecek Aylara Ait Giderler	58.501	4.555	7.468	152.482	244.220	292.544

Tablo10'un devamı

AYRINTILI BİLANÇO (USD)	1997	1998	1999	2000	2001	2002
II. DURAN VARLIKLAR	3.111.914	3.319.553	2.794.746	4.451.654	5.640.467	4.911.805
A. Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	1.148	808	561	1.057	490	2.411
2. Alacak Senetleri	99	65	38	30	0	0
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	1.049	743	523	1.027	490	2.411
B. Diğer Uzun Vadeli Alacaklar	5.424	3.017	1.748	1.416	656	576
C. Finansal Duran Varlıklar	0	0	3.680	1.490	0	0
D. Maddi Duran Varlıklar	3.028.974	3.258.021	2.531.846	3.604.156	5.243.639	4.761.791
1. Arazi ve Arsalar	4.725	3.093	1.793	1.452	673	591
2. Yerüstü ve Yer altı Düzenleri	41.676	47.179	41.302	51.739	36.837	52.212
3. Binalar	1.023.795	936.757	853.240	984.934	727.860	1.247.798
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	1.338.469	1.487.225	1.551.773	2.042.328	1.410.202	4.952.375
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	806.549	792.037	634.155	1.025.433	557.721	556.207
6. Döşeme ve Demirbaşlar	356.521	423.707	371.153	508.673	345.261	417.335
7. Diğer Maddi Duran Varlıklar	832	1.174	1.011	1.140	10.550	26.671
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-1.105.047	-1.366.568	-1.044.340	-1.244.569	-1.218.325	-2.565.492
9. Yapılmakta Olan Yatırımlar	345.705	856.150	111.461	57.694	3.336.458	57.542
10. Verilen Sipariş Avansları	215.749	77.267	10.298	175.331	36.401	16.553
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	167	94	46	37	17	15
1. Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri	236	155	46	37	17	15
2. Birikmiş Amortismanlar (-)	-69	-60	0	0	0	0
F. Diğer Duran Varlıklar	53.890	19.685	10.207	7.639	12.359	119.759
G. Gelecek Yıllara Ait Gid. ve Tahk.	22.311	37.929	246.658	835.858	383.307	27.253
AKTİF TOPLAMI	13.362.737	11.678.711	14.205.018	16.383.685	13.155.881	11.639.766

Tablo 11. Gıda İşletmelerinin Yıllara Göre Toplam Bilançoları (PASİF)

AYRINTILI BİLANÇO (USD)	1997	1998	1999	2000	2001	2002
I. KISA VADELİ BORÇLAR	8.414.325	7.151.173	9.583.574	10.979.771	7.397.216	4.928.520
A. Finansal Borçlar	3.648.931	2.448.450	2.018.172	3.865.082	3.847.682	2.785.076
1. Banka Kredileri	3.648.931	838.388	1.224.073	3.354.841	3.342.187	1.824.051
2. Uzun Vad. Kredilerin Anapara Taksit.	0	0	794.099	510.241	505.495	961.026
B. Ticari Borçlar	3.238.913	3.736.748	6.593.554	6.325.011	2.677.767	915.243
1. Satıcılar	2.794.274	846.865	5.557.271	6.288.916	2.415.935	906.061
2. Borç Senetleri	444.639	2.889.883	915.448	21.609	244.262	6.988
4. Diğer Ticari Borçlar	0	0	120.835	14.486	17.570	2.194
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	1.206.118	666.766	798.756	567.637	691.157	1.081.736
1. Ortaklara Borçlar	1.050.860	631.381	752.344	554.064	682.752	1.058.661
3. Bağlı Ortaklıklara Borçlar	153.355	0	35.580	0	0	0
4. Ödenecek Giderler	1.904	1.245	6.514	2.921	2.547	2.998
7. Kısa Vadeli Borçlar	0	34.140	4.319	10.652	5.858	20.077
D. Alınan Sipariş Avansları	88.923	49.213	15.876	28.001	77.967	11.084
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	91.316	146.127	133.713	153.559	73.138	109.789
1. Vergi ve Fonlar	50.030	107.200	52.045	30.977	37.012	58.840
2. Ödenecek Sos.Güv.Kes.	37.449	36.186	56.776	78.889	24.648	38.374
3. Vadesi Geçmiş Ert.Taks.Ver./Diğ.Yük.	3.837	2.741	24.892	43.693	11.478	12.575
F. Borç ve Gider Karşılıkları	140.123	103.868	23.503	40.482	29.504	25.593
1. Dönem Karı Karşılıkları	157.942	119.613	55.774	50.752	41.491	56.986
2. Dönem Karı Peş. Ödenen Ver.Karş.(-)	-17.819	-15.744	-29.371	-10.270	-11.987	-31.393
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	427.160	700.762	762.296	1.615.582	3.697.912	3.323.457
A. Finansal Borçlar	121.212	545.984	508.823	1.103.802	3.312.037	2.414.393
1. Banka Kredileri	121.212	545.984	508.823	797.432	3.312.037	2.414.393
B. Ticari Borçlar	0	0	0	0	0	0
C. Diğer Uzun Vadeli Borçlar	298.474	150.522	251.365	510.342	385.300	908.805
1. Ortaklara Borçlar	298.474	150.522	251.365	510.342	378.306	902.664
4. Ertelenen ve Devlet Alacakları	0	0	0	0	6.994	6.141
D. Alınan Sipariş Avansları	0	0	0	0	0	0
E. Borç ve Gider Karşılıkları	7.474	4.255	2.108	1.438	574	259
1. Kıdem Tazminatı Karşılıkları	7.474	4.255	2.108	1.438	574	259
III. ÖZSERMAYE	4.521.253	3.826.776	3.859.147	3.788.332	2.060.753	3.387.789
A. Sermaye	3.289.939	4.680.655	3.264.847	3.702.716	2.543.350	4.408.454
B. Sermaye Taahhütleri (-)	-92.573	-345.319	0	-500.821	-536.377	0
C. Emisyon Primi	0	0	643.954	0	0	0
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	299.490	784.307	514.680	702.658	515.057	645.179
E. Yedekler	907.916	316.359	195.103	165.988	82.697	104.925
F. Geçmiş Yıl Karları	50.961	137.582	75.965	57.353	36.366	74.459
G. Net Dönem Karı	622.313	157.428	307.724	438.176	117.412	184.923
H. Dönem Zararı (-)	-288.349	-1.719.540	-43.527	-10.089	-492.333	-1.422.566
I. Geçmiş Yıl Zararları	-268.445	-184.695	-1.099.599	-767.649	-205.417	-607.584
P A S İ F T O P L A M I	13.362.737	11.678.711	14.205.018	16.383.685	13.155.881	11.639.766

Tablo 12. Gıda İşletmelerinin Yıllara Göre Toplam Gelir Tabloları

GIDA İŞLETMELERİ YILSONU TOPLAM GELİR TABLOSU (USD)						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002
A-BRÜT SATIŞLAR	23.001.039	26.827.087	22.201.717	37.082.240	24.933.668	28.989.145
1- Yurtiçi Satışlar	22.378.173	26.090.015	21.449.434	35.205.732	23.990.282	27.951.640
2- Yurtdışı Satışlar	536.607	687.302	714.179	1.819.245	905.085	992.801
3- Diğer Satışlar	86.259	49.770	38.104	57.264	38.300	44.704
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	62.196	185.891	155.912	285.356	315.504	458.503
1- Satıştan İadeler (-)	57.869	168.523	146.115	227.035	252.760	359.758
2- Satış İskontoları (-)	4.327	17.368	9.797	58.320	41.149	98.745
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	21.595	0
C-NET SATIŞLAR	22.938.843	26.641.195	22.045.805	36.796.885	24.618.164	28.530.642
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	19.651.501	24.777.942	20.016.053	32.679.053	20.232.499	25.522.659
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	3.287.343	1.863.254	2.029.752	4.117.832	4.385.665	3.007.983
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	1.846.923	2.180.171	1.760.654	2.492.065	1.662.014	2.291.491
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	1.440.420	-316.917	269.098	1.625.767	2.723.652	716.492
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	38.572	379.521	575.907	514.759	773.751	521.967
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	56.436	33.067	34.955	69.742	52.790	57.493
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	781.772	1.556.999	1.294.811	1.610.236	3.790.898	2.000.477
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	704.556	1.556.999	1.214.967	1.382.655	313.643	1.505.935
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	77.215	0	79.844	227.581	41.445	494.542
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	640.783	-1.527.462	-484.761	460.548	-346.285	-819.512
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	494.307	337.188	821.395	45.509	91.283	337.031
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	643.184	252.225	16.664	27.218	78.428	698.177
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	491.906	-1.442.499	319.971	478.839	-333.430	-1.180.657
K-DÖNEM KARI VE DİĞ.YAS.YÜK. KARŞ (-)	157.942	119.613	55.774	50.752	41.491	56.986
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	333.964	-1.562.112	264.197	428.087	-374.922	-1.237.643

A) GIDA İŞLETMELERİNİN YILLAR İTİBARIYLA BİLANÇOLARININ DİKEY ANALİZİ

İşletmelerin yıl sonu bilançolarının toplamından oluşturulan Bilançoların finansal yapısının analizini daha iyi yapabilmek ve aktif, pasif ve özkaynak yapılarının ortaya net bir şekilde koyabilmek için Dikey Analiz metodu kullanılmıştır. Analiz Üçüncü Bölümde anlatılan metoda göre, Gıda Sektörü Bilançoları için de uygulanacaktır.

Çalışmanın esas amacı olan Çalışma Sermayesi kavramını ilgilendiren, Dönen Varlıklar ve Kısa Vadeli Borçların yıllar bazında, Aktif ve Pasif içerisindeki oranlarını görmeyi sağlayacak olan Dikey Analiz Metodunda ayrıca Özkaynakların da seyri gösterilmiştir. Bu sayede, Türkiye’de yaşanan özellikle 2000-2001 yıllarındaki Ekonomik Krizlerin de çalışma sermayesi üzerindeki etkileri görülmüş olacaktır.

Çalışmaya tabi tutulan işletmelerin yıl sonu TL bilançoları, TCMB’nin açıklamış olduğu yıl sonu Dolar kuruna bölünerek, Dolar bilançosuna çevrilmiştir. Ve analiz, Yıl Sonu Dolar Bilançoları üzerinde yapılmıştır.

1. Gıda İşletmeleri 1997-2002 Yılları Yıl Sonu Bilançolarının Dikey Analizi ve Analiz Sonuçları

	31.12.1997	Genel Toplama Oran (%)	Grup Toplam. Oran (%)	31.12.1998	Genel Toplama Oran (%)	Grup Toplam. Oran (%)
<u>AKTİF YAPISI (USD)</u>	<u>13.362.737</u>	<u>100</u>		<u>11.678.711</u>	<u>100</u>	
Dönen Varlıklar	10.250.823	76,71%		8.359.158	71,58%	
<i>Hazır Değerler</i>	251.505	1,88%	2,45%	479.704	4,11%	5,74%
<i>Kısa Vadeli Ticari Alacaklar</i>	3.387.882	25,35%	33,05%	4.104.623	35,15%	49,10%
<i>Diğer Kısa Vadeli Alacaklar</i>	73.676	0,55%	0,72%	98.994	0,85%	1,18%
<i>Stoklar</i>	6.343.214	47,47%	61,88%	3.536.917	30,29%	42,31%
<i>Diğer Dönen Varlıklar</i>	193.333	1,45%	1,89%	138.125	1,18%	1,65%
<u>PASİF YAPISI (USD)</u>	<u>13.362.737</u>	<u>100</u>		<u>11.678.711</u>	<u>100</u>	
<u>Kısa Vadeli Borçlar</u>	<u>8.414.325</u>	<u>62,97%</u>		<u>7.151.173</u>	<u>61,23%</u>	
<i>Finansal Borçlar</i>	3.648.931	27,31%	43,37%	2.448.450	20,97%	34,24%
<i>Ticari Borçlar</i>	3.238.913	24,24%	38,49%	3.736.748	32,00%	52,25%
<i>Diğer Kısa Vadeli Borçlar</i>	1.206.118	9,03%	14,33%	666.766	5,71%	9,32%
<i>Alınan Sipariş Avansları</i>	88.923	0,67%	1,06%	49.213	0,42%	0,69%
<i>Ödenecek Vergi ve Fonlar</i>	91.316	0,68%	1,09%	146.127	1,25%	2,04%
<i>Borç ve Gider Karşılıkları</i>	140.123	1,05%	1,67%	103.868	0,89%	1,45%
Uzun Vadeli Borçlar	427.160	3,20%		700.762	6,00%	
Özsermaye	4.521.253	33,83%		3.826.776	32,77%	
<u>ÖZ KAYNAK YAPISI (USD)</u>	<u>4.521.253</u>	<u>100</u>		<u>3.826.776</u>	<u>100</u>	
Sermaye	3.289.939	72,77%		4.680.655	122,31%	
Sermaye Taahhütleri (-)	-92.573	-2,05%		-345.319	-9,02%	
Emisyon Primi	0	0,00%		0	0,00%	
Yeniden Değerleme Değer Art.	299.490	6,62%		784.307	20,50%	
Yedekler	907.916	20,08%		316.359	8,27%	
Geçmiş Yıl Karları	50.961	1,13%		137.582	3,60%	
Dönem Net Karı (Zararı)	333.964	7,39%		-1.562.112	-40,82%	
Geçmiş Yıl Zararları	-268.445	-5,94%		-184.695	-4,83%	
Dönem Net Karı	622.313	13,76%		157.428	4,11%	
Dönem Net Zararı (-)	-288.349	-6,38%		-1.719.540	-44,93%	
Dönem Net Karı (Zararı)	333.964	7,39%		-1.562.112	-40,82%	

	31.12.1999	Genel Toplama Oran (%)	Grup Toplam. Oran (%)	31.12.2000	Genel Toplama Oran (%)	Grup Toplam. Oran (%)
AKTİF YAPISI (USD)	<u>14.205.018</u>	<u>100</u>		<u>16.383.685</u>	<u>100</u>	
Dönen Varlıklar	<u>11.410.271</u>	80,33%		<u>11.932.032</u>	72,83%	
<i>Hazır Değerler</i>	357.104	2,51%	3,13%	310.370	1,89%	2,60%
<i>Kısa Vadeli Ticari Alacaklar</i>	2.892.707	20,36%	25,35%	3.545.363	21,64%	29,71%
<i>Diğer Kısa Vadeli Alacaklar</i>	24.154	0,17%	0,21%	47.183	0,29%	0,40%
<i>Stoklar</i>	7.958.634	56,03%	69,75%	7.394.463	45,13%	61,97%
<i>Diğer Dönen Varlıklar</i>	177.212	1,25%	1,55%	634.280	3,87%	5,32%
PASİF YAPISI (USD)	<u>14.205.018</u>	<u>100</u>		<u>16.383.685</u>	<u>100</u>	
Kısa Vadeli Borçlar	<u>9.583.574</u>	<u>67,47%</u>		<u>10.979.771</u>	<u>67,02%</u>	
<i>Finansal Borçlar</i>	2.018.172	14,21%	21,06%	3.865.082	23,59%	35,20%
<i>Ticari Borçlar</i>	6.593.554	46,42%	68,80%	6.325.011	38,61%	57,61%
<i>Diğer Kısa Vadeli Borçlar</i>	798.756	5,62%	8,33%	567.637	3,46%	5,17%
<i>Alınan Sipariş Avansları</i>	15.876	0,11%	0,17%	28.001	0,17%	0,26%
<i>Ödenecek Vergi ve Fonlar</i>	133.713	0,94%	1,40%	153.559	0,94%	1,40%
<i>Borç ve Gider Karşılıkları</i>	23.503	0,17%	0,25%	40.482	0,25%	0,37%
Uzun Vadeli Borçlar	762.296	5,37%		1.615.582	9,86%	
Özsermaye	3.859.147	27,17%		3.788.332	23,12%	
ÖZ KAYNAK YAPISI(USD)	<u>3.859.147</u>	<u>100</u>		<u>3.788.332</u>	<u>100</u>	
Sermaye	3.264.847	84,60%		3.702.716	97,74%	
Sermaye Taahhütleri (-)	0	0,00%		-500.821	-13,22%	
Emisyon Primi	643.954	16,69%		0	0,00%	
Yeniden Değerleme Değer Art.	514.680	13,34%		702.658	18,55%	
Yedekler	195.103	5,06%		165.988	4,38%	
Geçmiş Yıl Karları	75.965	1,97%		57.353	1,51%	
Dönem Net Karı (Zararı)	264.197	6,85%		428.087	11,30%	
Geçmiş Yıl Zararları	-1.099.599	-28,49%		-767.649	-20,26%	
Dönem Net Karı	307.724	7,97%		438.176	11,57%	
Dönem Net Zararı (-)	-43.527	-1,13%		-10.089	-0,27%	
Dönem Net Karı (Zararı)	264.197	6,85%		428.087	11,30%	

	31.12.2001	Genel Toplama Oran (%)	Grup Toplam. Oran (%)	31.12.2002	Genel Toplama Oran (%)	Grup Toplam. Oran (%)
<u>AKTİF YAPISI (USD)</u>	<u>13.155.881</u>	<u>100</u>		<u>11.639.766</u>	<u>100</u>	
Dönen Varlıklar	<u>7.515.413</u>	57,13%		<u>6.727.961</u>	<u>57,80%</u>	
<i>Hazır Değerler</i>	<i>315.064</i>	<i>2,39%</i>	<i>4,19%</i>	<i>386.943</i>	<i>3,32%</i>	<i>5,75%</i>
<i>Kısa Vadeli Ticari Alacaklar</i>	<i>2.744.598</i>	<i>20,86%</i>	<i>36,52%</i>	<i>1.887.338</i>	<i>16,21%</i>	<i>28,05%</i>
<i>Diğer Kısa Vadeli Alacaklar</i>	<i>14.887</i>	<i>0,11%</i>	<i>0,20%</i>	<i>69</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00%</i>
<i>Stoklar</i>	<i>3.937.994</i>	<i>29,93%</i>	<i>52,40%</i>	<i>3.979.180</i>	<i>34,19%</i>	<i>59,14%</i>
<i>Diğer Dönen Varlıklar</i>	<i>502.870</i>	<i>3,82%</i>	<i>6,69%</i>	<i>474.432</i>	<i>4,08%</i>	<i>7,05%</i>
<u>PASİF YAPISI (USD)</u>	<u>13.155.881</u>	<u>100</u>		<u>11.639.766</u>	<u>100</u>	
<u>Kısa Vadeli Borçlar</u>	<u>7.397.216</u>	<u>56,23%</u>		<u>4.928.520</u>	<u>42,34%</u>	
<i>Finansal Borçlar</i>	<i>3.865.082</i>	<i>29,38%</i>	<i>52,25%</i>	<i>2.785.076</i>	<i>23,93%</i>	<i>56,51%</i>
<i>Ticari Borçlar</i>	<i>6.325.011</i>	<i>48,08%</i>	<i>85,51%</i>	<i>915.243</i>	<i>7,86%</i>	<i>18,57%</i>
<i>Diğer Kısa Vadeli Borçlar</i>	<i>567.637</i>	<i>4,31%</i>	<i>7,67%</i>	<i>1.081.736</i>	<i>9,29%</i>	<i>21,95%</i>
<i>Alınan Sipariş Avansları</i>	<i>28.001</i>	<i>0,21%</i>	<i>0,38%</i>	<i>11.084</i>	<i>0,10%</i>	<i>0,22%</i>
<i>Ödenecek Vergi ve Fonlar</i>	<i>153.559</i>	<i>1,17%</i>	<i>2,08%</i>	<i>109.789</i>	<i>0,94%</i>	<i>2,23%</i>
<i>Borç ve Gider Karşılıkları</i>	<i>40.482</i>	<i>0,31%</i>	<i>0,55%</i>	<i>25.593</i>	<i>0,22%</i>	<i>0,52%</i>
Uzun Vadeli Borçlar	3.697.912	28,11%		3.323.457	28,55%	
Özsermaye	2.060.753	15,66%		3.387.789	29,11%	
<u>ÖZ KAYNAK YAPISI(USD)</u>	<u>2.060.753</u>	<u>100</u>		<u>3.387.789</u>	<u>100</u>	
Sermaye	2.543.350	123,42%		4.408.454	130,13%	
Sermaye Taahhütleri (-)	-536.377	-26,03%		0	0,00%	
Emisyon Primi	0	0,00%		0	0,00%	
Yeniden Değerleme Değer Art.	515.057	24,99%		645.179	19,04%	
Yedekler	82.697	4,01%		104.925	3,10%	
Geçmiş Yıl Karları	36.366	1,76%		74.459	2,20%	
Dönem Net Karı (Zararı)	-374.922	-18,19%		-1.237.643	-36,53%	
Geçmiş Yıl Zararları	-205.417	-9,97%		-607.584	-17,93%	
Dönem Net Karı	117.412	5,70%		184.923	5,46%	
Dönem Net Zararı (-)	-492.333	-23,89%		-1.422.566	-41,99%	
Dönem Net Karı (Zararı)	-374.922	-18,19%		-1.237.643	-36,53%	

1997-2002 yıllarını kapsayan Gıda Sektöründe faaliyet gösteren bilançoların Dikey Analiz metoduna göre hazırlanmış ve bilanço kalemlerinin hem bulunduğu grup itibariyle, hem de genel toplam içerisindeki paylarını gösteren çalışma yukarıda gösterilmiştir.

Çalışmanın konusu olan Çalışma Sermayesini oluşturan bilanço kalemlerindeki değişiklikler özellikle analiz edilmiş olup, ayrıca göze çarpan diğer önemli bilanço kalemleri de vurgulanmıştır. Dikey Analiz Metoduna göre hazırlanmış Bilanço neticesinde, 1997-2002 yılları arasındaki Bilanço Kalemlerindeki değişimler şöyledir:

- Dönen Varlıkların, Genel Toplam (Aktif) içerisindeki payının % 80,33 ile % 57,13 arasında değiştiği görülmektedir. Dönen varlıkların, Aktif içerisindeki payının en yüksek olduğu yıl 1999, en düşük olduğu yıl ise ekonomik krizin yaşandığı yıl olan 2001'dir. Bu nedenle, Gıda Sektörünün, Çalışma Sermayesi kaleminin unsurlarından olan Dönen Varlıklar'ın Ekonomik Krizden olumsuz yönde etkilendiği söylenebilir. Gıda sektörü, yapısı itibariyle daha çok nakit ve daha çok kısa vadeli satış yapmasından ve sektör itibariyle likiditesinin yüksek olmasından dolayı, daha önce incelenen Mermer sektörüne göre; Dönen Varlıklar kaleminin Aktif içerisindeki payının daha yüksek olduğu görülmektedir.
- Hazır Değerlerin yıllar itibariyle; Aktif içerisindeki payı % 1,88 ile % 4,11 arasında; Dönen Varlıklar içindeki payı ise % 5,75 ile % 2,45 arasında değişmektedir. 2001 yılında ise, Hazır Değerlerin Dönen Varlıklar içerisindeki payının % 4,19 olduğu görülmektedir. Bu durum, işletmelerin kriz dönemlerinde nakit bulundurma isteği ve amacı ile açıklanabilir.
- Kısa Vadeli Ticari Alacaklar kaleminin Aktif içerisindeki payı % 16,21 ile % 35,15 arasında, Dönen Varlıklar içerisindeki payı ise % 28,05 ile % 49,10 arasında değişmektedir.
- Stoklar kaleminin yıllar itibariyle Aktif içerisindeki payının % 29,93 ile % 56,03 arasında; Dönen Varlıklar içerisindeki payının ise % 42,31 ile % 69,75 arasında değiştiği görülmektedir. Stoklar kaleminin, Dönen Varlıklar içerisindeki en düşük paya 2001 yılında sahip olması çarpıcıdır. Gıda Sektöründe faaliyet gösteren işletmeler, ekonomik kriz döneminde talebe

göre imalat yapma eğilimini benimsemiş ve stok bulundurma maliyetlerini en aza indirerek; faaliyet giderlerini azaltmak istemişlerdir.

- Kısa Vadeli Borçlar kaleminin, Pasif içerisindeki payının en düşük olduğu yıl % 42,34 ile 2002, en yüksek olduğu yıl ise % 67,47 ile 1999 olduğu görülmektedir. Gıda Sektöründeki işletmeler kriz yılında ve sonraki yılda kısa vadeli borçlanmaktan çekinmiştir. Bunun sebebi, hem kısa vadeli borçların maliyetinin yüksek olması, hem de kriz nedeniyle piyasalarda meydana gelen daralma nedeniyle faaliyetlerin de daraltılmasıdır.
- Finansal Borçlar kaleminin yıllar itibariyle, Pasif içerisindeki payı % 14,21 ile % 29,38 arasında; Kısa Vadeli Borçlar içerisindeki payı ise % 21,06 ile % 56,51 arasında değişmektedir. Finansal Borçlar kaleminin Pasif içerisindeki en düşük payının 2001 yılında gerçekleştiği görülmektedir. Gıda Sektörü, kriz döneminde artan kısa vadeli finansal borçlanma maliyetleri nedeniyle; finansal borçlarının payını önceki yıllara göre azaltmıştır.
- Ticari Borçlar kalemi ise ekonomik krizin etkilerinin en açık şekilde görüldüğü bilanço kalemlerinden birisidir. Ticari Borçlar yıllar itibariyle, Pasif içerisinde % 7,86 ile % 48,08 arasında, Kısa Vadeli Borçlar içerisinde ise % 18,57 ile % 85,51 arasında değişmektedir. Ticari borçların hem Kısa Vadeli Ticari Alacaklar, hem de Pasif içerisinde en yüksek paya ulaştığı yıl 2001'dir. İşletmeler, faaliyetlerinden doğan ticari borçlarını ödemekte zorlanmış ve nakit darlığı yaşamıştır.
- Gıda Sektöründe, Uzun Vadeli Borçların Pasif içerisindeki payının 2001 yılına kadar % 10'un altında olduğu görülmektedir. Ancak, bu oran 2001 yılında % 28,11, 2002 yılında ise % 28,55 olarak gerçekleşmiştir. Gıda sektörünün uzun vadeli borçlarının pasif içerisindeki payının , daha önce incelediğimiz mermer sektörüne göre daha çok miktarlarda olduğu görülmektedir. Özellikle, kriz yılı olan 2001 ve sonrası yıl olan 2002 yılında mermer sektörü, gıda sektörüne oranla daha az uzun vadeli borç kullanmak durumunda kalmıştır.
- Gıda sektörü Özsermaye yapısının, 2001 yılında yaşanan devalüasyon nedeniyle pasif içerisindeki payının aşınmaya uğradığı görülmektedir. Gıda

sektörü Özsermayesinin Pasif içerisindeki payının en yüksek orana ulaştığı yıl % 33,83 ile 1997 yılında iken, en düşük orana ulaştığı yıl ise % 15,66 ile 2001'dir. Gıda işletmeleri özsermayelerini muhafaza edememiş ve enflasyon nedeniyle eksilen özsermayelerini yerine koyamamışlardır.

- Bilanço incelendiğinde, gıda sektörünün 1997, 1999, 2000 yıllarında kar ettiği; 1998, 2001 ve 2002 yıllarında ise zarar ettiği görülmektedir. Özellikle, işletmelerin 2001 ve 2002 yıllarında Dönem Net Zararlarının, Dönem Net Karlarından fazla olduğu görülmekte ve toplamda zarar ettiği görülmektedir. İşletmelerin bu yıllarda yaşanan kriz nedeniyle maliyetlerinin artması, piyasa durgunluğu gibi sebepler nedeniyle zarar ettiği söylenebilir.

B) GIDA İŞLETMELERİNİN YILLAR İTİBARIYLA BİLANÇO VE GELİR TABLOLARINA TREND (YATAY) ANALİZİNİN UYGULANMASI

Daha önce, Mermer Sektörü için anlatılan, Trend Analiz metodu Gıda Sektörü için de uygulanacaktır. Gıda Sektöründe faaliyet gösteren 15 işletmenin Yıl Sonu Toplam Bilançolarında 1997 yılı 100 alınarak, analiz uygulanmıştır.

1. Gıda İşletmelerinin Toplam Bilançoları Trend (Yatay) Analizi ve Analiz Sonuçları

GIDA SEKTÖRÜ YIL SONU BİLANÇOLARI (1997=100)						
AYRINTILI BİLANÇO	1997	1998	1999	2000	2001	2002
I. DÖNEN VARLIKLAR	100	82	111	116	73	66
A. Hazır Değerler	100	191	142	123	125	154
1. Kasa	100	189	94	132	111	69
2. Alınan Çekler	100	244	300	173	267	487
3. Bankalar	100	110	87	44	19	40
4. Verilen Çekler ve Ödeme Emir. (-)	100	55	17	42	21	0
B Menkul Kıymetler	100	65	38	31	0	0
1. Hisse Senetleri	100	65	38	31	0	0
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	100	121	85	105	81	56
1. Alıcılar	100	97	81	90	87	92
2. Alacak Senetleri	100	142	75	115	66	7
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	100	71047	94	76	15646	34
4. Diğer Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	100	39	4369	2506	1353	672
6. Şüpheli Alacaklar Karşılığı (-)	0	0	100	49	92	80
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	100	134	33	64	20	0
1. Ortaklardan Alacaklar	100	549	0	279	0	0
4. Kısa Vadeli Diğer Alacaklar	100	19	42	4	26	0
E. Stoklar	100	56	125	117	62	63
1. İlk Madde ve Malzeme	100	29	39	62	49	40
2. Yarı Mamüller	0	100	9722	8898	0	0
4. Mamüller	100	85	68	113	107	128
5. Emtia	100	297	167	678	139	242
6. Diğer Stoklar	100	69	220	152	68	89
8. Verilen Sipariş Avansları	100	257	1293	428	4	7
F. Diğer Dönen Varlıklar	100	71	92	328	260	245
1. Devreden K.D.V.	100	92	135	775	401	263
2. İndirilecek K.D.V.	100	185	180	58	109	32
3. Diğer K.D.V.	100	0	1584	2061	21	325
4. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar	100	77	50	48	47	55
5. Gelecek Aylara Ait Giderler	100	8	13	261	417	500
II. DURAN VARLIKLAR	100	107	90	143	181	158
A. Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	100	70	49	92	43	210
2. Alacak Senetleri	100	65	38	31	0	0
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	100	71	50	98	47	230
B. Diğer Uzun Vadeli Alacaklar	100	56	32	26	12	11
C. Finansal Duran Varlıklar	0	0	100	41	0	0
D. Maddi Duran Varlıklar	100	108	84	119	173	157
1. Arazi ve Arsalar	100	65	38	31	14	12
2. Yerüstü ve Yer altı Düzenleri	100	113	99	124	88	125
3. Binalar	100	91	83	96	71	122
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	100	111	116	153	105	370
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	100	98	79	127	69	69
6. Döşeme ve Demirbaşlar	100	119	104	143	97	117
7. Diğer Maddi Duran Varlıklar	100	141	122	137	1268	3206
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	100	124	95	113	110	232
9. Yapılmakta Olan Yatırımlar	100	248	32	17	965	17
10. Verilen Sipariş Avansları	100	36	5	81	17	8
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	100	56	27	22	10	9
1. Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri	100	65	19	16	7	6
2. Birikmiş Amortismanlar (-)	100	87	0	0	0	0
F. Diğer Duran Varlıklar	100	37	19	14	23	222
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	100	170	1106	3746	1718	122
A K T İ F T O P L A M I	100	87	106	123	98	87

GIDA SEKTÖRÜ YIL SONU BİLANÇOLARI (1997=100)						
AYRINTILI BİLANÇO	1997	1998	1999	2000	2001	2002
I. KISA VADELİ BORÇLAR	100	85	114	130	88	59
A. Finansal Borçlar	100	67	55	106	105	76
1. Banka Kredileri	100	23	34	92	92	50
2. Uzun Vadeli Kredilerin Anapara Taksit.	0	0	100	64	62	121
B. Ticari Borçlar	100	115	204	195	83	28
1. Satıcılar	100	30	199	225	86	32
2. Borç Senetleri	100	650	206	5	55	2
4. Diğer Ticari Borçlar	0	0	100	12	15	2
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	100	55	66	47	57	90
1. Ortaklara Borçlar	100	60	72	53	65	101
3. Bağlı Ortaklıklara Borçlar	100	0	23	0	0	0
4. Ödenecek Giderler	100	65	342	153	134	157
7. Kısa Vadeli Borçlar	0	100	13	31	17	59
D. Alınan Sipariş Avansları	100	55	18	31	88	12
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	100	160	146	168	80	120
1. Vergi ve Fonlar	100	214	104	62	74	118
2. Ödenecek Sos. Güv. Kes.	100	97	152	211	66	102
3. Vadesi Geçmiş Ert. Taks. Ver./Diğ. Yük.	100	71	649	1.139	299	328
F. Borç ve Gider Karşılıkları	100	74	17	29	21	18
1. Dönem Karı Karşılıkları	100	76	35	32	26	36
2. Dönem Karı Peş. Ödenen Ver. Karş.(-)	100	88	165	58	67	176
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	100	164	178	378	866	778
A. Finansal Borçlar	100	450	420	911	2.732	1.992
1. Banka Kredileri	100	450	420	658	2.732	1.992
B. Ticari Borçlar	0	0	0	0	0	0
C. Diğer Uzun Vadeli Borçlar	100	50	84	171	129	304
1. Ortaklara Borçlar	100	50	84	171	127	302
4. Ertelenen ve Devlet Alacakları	0	0	0	0	100	88
D. Alınan Sipariş Avansları	0	0	0	0	0	0
E. Borç ve Gider Karşılıkları	100	57	28	19	8	3
1. Kıdem Tazminatı Karşılıkları	100	57	28	19	8	3
III. ÖZSERMAYE	100	85	85	84	46	75
A. Sermaye	100	142	99	113	77	134
B. Sermaye Taahhütleri (-)	100	373	0	541	579	0
C. Emisyon Primi	0	0	100	0	0	0
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	100	262	172	235	172	215
E. Yedekler	100	35	21	18	9	12
F. Geçmiş Yıl Karları	100	270	149	113	71	146
G. Dönem Net Karı (Zararı)						
1. Dönem Net Karı	100	25	49	70	19	30
2. Dönem Zararı (-)	100	596	15	3	171	493
I. Geçmiş Yıl Zararları	100	69	410	286	77	226
PASİF TOPLAMI	100	87	106	123	98	87

1997 yılı Gıda işletmeleri toplam bilançosu değerleri 100 alınarak, hazırlanan Trend Analizi yukarıdaki gibidir. Trend Analizi neticesinde çıkan, özellikle Çalışma Sermayesi ile ilgili hususların yorumları ise şöyledir:

- Dönen Varlıklar kaleminin, 1997 yılına göre en iyi değerlerini 1999 ve 2000 yıllarında aldığı görülmektedir. İşletmeler, Çalışma Sermayesinin unsuru olan Dönen Varlıklar kalemini 1999 yılında % 11, 2000 yılında ise % 16 artırmıştır. Ancak, 2001 yılı ile Gıda işletmelerinin Dönen Varlıklarının 1997 yılına oranla % 27 düştüğü, dolayısıyla aktivitelerini azaltmış oldukları görülmektedir. 2002 yılında ise 6 yıllık süreç içerisinde, 1997 yılı baz alındığında Dönen Varlıklar kalemi en düşük seviyeye düşmüştür. 2002 yılında işletmelerin Dönen Varlıkları 1997 yılına göre % 34 azalmıştır. Görülmektedir ki; Gıda İşletmelerinin Çalışma Sermayelerinin birincil unsuru olan Dönen Varlıklar kalemi, 2001 yılında yaşanan ve 2002 yılında da etkisini sürdüren ekonomik krizden büyük oranda etkilenmiştir.
- Hazır Değerler kaleminde ise, 1997 yılı baz alındığında en yüksek değer 1998 yılında, en düşük değer ise 2000 yılında yaşanmıştır. Ancak Dönen Varlıklar kaleminde olduğu gibi, 1997 yılından daha düşük bir seviye yaşanmamıştır. Yani Gıda işletmeleri, faaliyetlerini devam ettirebilmek için likiditeye daha önem vermiştir. Gerçi bu özellik gıda sektörünün yapısından da kaynaklanmaktadır. Şöyle ki, gıda maddelerinin satış şekline bağlı olarak, bu sektörün likiditesi Mermer Sektörüne oranla yüksektir. Yani, satılan malın nakite çevrilme ve tahsil süresi Mermer Sektörüne oranla daha kısa olması bu durumu ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca, Hazır Değerler'in alt kalemi olan Alınan Çekler kaleminin, 2001 yılında yaklaşık 2,5 kat, 2002 yılında ise yaklaşık 5 kat arttığı görülmektedir. Bu husus, Kriz dönemlerinde nakit darlığı yaşanmasının açık bir göstergesidir.
- Gıda işletmelerinin Kısa Vadeli Ticari Alacaklar kalemi ise, genelde dalgalı bir seyir izlemektedir. Sektörün Kısa Vadeli Ticari Alacaklar kaleminin, 1997 yılına göre; 2001 yılında yaklaşık % 20, 2002 yılında ise yaklaşık % 45 azaldığı görülmektedir. İşletmeler kriz dönemlerinde satışlarını, tahsil edilmesi açısından büyük risk taşıyan senet veya açık hesap şeklinde yapmaktan uzak durmuştur.

- Stoklar kaleminde de, ekonomik krizin etkileri görülmektedir. 1997 yılı baz alındığında, stokların sırasıyla 1998'de % 44 azaldığı, 1999'da % 25 arttığı, 2000'de % 17 arttığı, 2001'de % 38 azaldığı, 2002'de ise % 37 azaldığı görülmektedir. 1999 ve 2000 yıllarında artan üretim ve stoklama faaliyetleri, 2001 ve 2002 yıllarında azalmıştır. İşletmeler, ekonomik kriz nedeniyle üretim faaliyetlerini azaltmış dolayısıyla stok bulundurma ihtiyacından da vazgeçmiştir.
- Gıda Sektörü Duran Varlıklar kaleminin 1997 yılından başlayarak genelde bir artış trendi yakaladığı görülmektedir. Duran Varlıklar kaleminin en yüksek noktaya ulaştığı yıl ise 2001'dir. 2001 yılında, 1997 yılına göre Duran Varlıklar kalemi % 81 artmıştır.
- İşletmelerin imalatta kullandıkları yatırımlarını gösteren Maddi Duran Varlıklar kalemi ise, 1999 yılında % 26 azalarak en düşük seviyeye, 2001 yılında ise % 73 artarak en yüksek seviyeye ulaşmıştır. 2002 yılında da sektör, yatırımlarını % 57 oranında artırmaya devam etmiştir. Gıda sektörü kriz yıllarında, yatırımlarını artırmıştır.
- Gıda sektörünün aktif yapısının da krizden etkilendiği görülmektedir. Aktif toplamı 2000 yılında % 23 artarak en yüksek seviyeye ulaşmış, 1998 ve 2002 yıllarında ise % 13 azalarak en düşük seviyeye ulaşmıştır. Kriz nedeniyle daralan ekonomiye bağlı olarak, işletmelerin aktif toplamı da daralmıştır.
- Çalışma sermayesinin unsurlarından olan Kısa Vadeli Borçlar Kaleminin de, 2001 yılında yaşanan krizden etkilendiği görülmektedir. Kısa Vadeli Borçlar kalemi, 1997 yılına göre, 2001 yılında % 12, 2002 yılında ise % 41 oranında düşmüştür. İşletmeler, kriz döneminde kısa vadeli yabancı kaynak kullanmaktan uzak durmuştur.
- Gıda sektörünün, genel itibariyle kısa vadeli finansal borçlanma yolunu tercih etmedikleri görülmektedir. 1997 yılı baz alındığında, 1998 yılında % 23, 1999 yılında % 45, 2002 yılında % 24 daha az oranda kısa vadeli finansal borç kullanmışlardır. Bu durum, gıda sektörünün likiditesinin yüksek olmasından dolayı kaynaklanıyor olabilir.

- İşletmelerin, faaliyetlerinden doğan kısa vadeli özellikteki Ticari Borçlar kaleminin 1999 yılında % 204 arttığı, 2001 yılında ise % 17 azaldığı ve 2002 yılında ise % 72 oranında azalmaya devam ettiği görülmektedir. Kriz dönemlerinde, faaliyetlerinin azalması nedeniyle işletmelerin Ticari Borçlar kalemi de düşmüştür. İşletmelerin Diğer Kısa Vadeli Borçlar kaleminin de benzer bir seyir izlediği görülmektedir.
- Uzun Vadeli Borçlar kaleminin ise dik bir yapıda artış gösterdiği görülmektedir. 1997 yılı 100 alındığında, 1998'de % 64, 1999'da % 78, 2000'de % 378, 2001'de % 866, 2002'de ise % 778 oranında arttığı görülmektedir. Dolayısıyla, gıda işletmelerinin, mermer işletmelerine oranla uzun vadeli borç bulmakta zorlanmadıkları görülmektedir.
- Finansal Borçlar kalemi de benzer bir trend göstermektedir. Gıda işletmeleri, 1997 yılına göre, 2001 yılında yaklaşık 27 kat, 2002 yılında ise 20 kat daha fazla uzun vadeli finansal kredi kullanmışlardır.
- Özsermaye kaleminin ise yıllar itibariyle eridiği görülmektedir. 1997 yılı baz alındığında, 2001 yılında Özsermaye % 54 oranında azalarak, en düşük seviyeye ulaşmıştır. TL'nin döviz karşısında değer kaybetmesinden dolayı, eriyen Özsermaye kalemi, işletmelerin sermaye artırımına dikkat etmemesi nedeniyle değerini koruyamamıştır.

2. Gıda İşletmelerinin Toplam Gelir Tabloları Trend (Yatay) Analizi ve Analiz Sonuçları

GIDA SEKTÖRÜ YIL SONU GELİR TABLOLARI (1997=100)						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002
A-BRÜT SATIŞLAR	100	117	97	161	108	126
1- Yurtiçi Satışlar	100	117	96	157	107	125
2- Yurtdışı Satışlar	100	128	133	339	169	185
3- Diğer Satışlar	100	58	44	66	44	52
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	100	299	251	459	507	737
1- Satıştan İadeler (-)	100	291	252	392	437	622
2- Satış İskontoları (-)	100	401	226	1.348	951	2.282
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	100	116	96	160	107	124
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	100	126	102	166	103	130
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	100	57	62	125	133	92
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	100	118	95	135	90	124
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	100	(22)	19	113	189	50
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	100	984	1.493	1.335	2.006	1.353
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	100	59	62	124	94	102
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	100	199	166	206	485	256
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	100	221	172	196	45	214
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	100	0	103	295	54	640
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	100	(238)	(76)	72	(54)	(128)
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	100	68	166	9	18	68
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	100	39	3	4	12	109
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	100	(293)	65	97	(68)	(240)
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	100	76	35	32	26	36
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	100	(468)	79	128	(112)	(371)

1997 yılı Toplam Gelir Tablosu değerleri 100 alınarak hazırlanan Trend Analizi yukarıdadır. Bu tablonun analizi ise şöyledir:

- Brüt Satışlar kalemine bakıldığında genelde dalgalı bir trend görülmektedir. 1997 yılına göre, 1999 yılında Brüt Satışlar % 3 oranında azalarak en düşük seviyeye, 2000 yılında ise % 61 oranında artış göstererek en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Brüt Satışlar kaleminin alt kalemi olan, Yurtiçi Satışlarda da aynı trendi görmekteyiz. Yurtdışı Satışlar kalemi ise özellikle 2001 yılında 3,5 kat artarak en yüksek seviyeye ulaşmıştır.

- Satışlardan İndirimler ana kalemi, özellikle kriz döneminde büyük bir artış göstermiştir. Sektördeki rekabet koşulları ve özellikle kriz döneminde satışlarını artırmak için fiyat indirimi politikasına başvurulması nedeniyle, böyle bir tablo karşımıza çıkmaktadır. Satış İskontoları alt kaleminin, 1997 yılı baz alındığında, 2001 yılında yaklaşık 10 kat, 2002 yılında ise yaklaşık 22 kat artması, bu tablonun en büyük kanıtıdır. Ayrıca, Satıştan İadeler kaleminde, özellikle 2000, 2001 ve 2002 yıllarında büyük bir artışın görülmesi; gıda işletmeleri tarafından üretilen ürünlerin kalitesine yeterince önem verilmemesi veya tüketici beklenti ve taleplerine yeterince özen gösterilmemesi ile açıklanabilir. Bu durum, sektör için ileri de büyük bir sorun haline gelebilir.
- Satışların Maliyeti kaleminde, 1997 yılına göre, 1999 yılında % 2 artarak en düşük artış, 2000 yılında ise % 66 artarak en yüksek artış olduğu görülmektedir. 2001 yılında Satışların Maliyeti kaleminin krizden çok fazla etkilenmediği görülmektedir. 2002 yılında ise Satışların Maliyetinde % 30'luk bir artış yaşanmıştır.
- Brüt Satış Karı veya Zararı Kalemi, 1997 yılı baz alındığında, 1998 yılında % 33 azalarak en düşük seviyeye, 2001 yılında ise % 33 artarak en yüksek seviyeye ulaşmıştır.
- İşletmelerin Faaliyet Giderleri kalemine bakıldığında, kriz dönemi olan 2001 yılında % 10 azalarak en düşük seviyeye ulaştığı görülmektedir. Sektör, kriz nedeniyle faaliyetlerini yavaşlatmak durumunda kalmıştır.
- Sektörün Diğer Faaliyetlerden Gelirler kaleminin, 1997 yılı baz alındığında doğrusal olarak arttığı gözlenmektedir. 2001 yılında bu kalem, 1997 yılına göre yaklaşık 20 kat artış göstermiştir. İşletmeler, faaliyetleri haricinde gelir elde etme yoluna, özellikle kriz dönemlerinde yüksek faiz geliri elde etme yoluna başvurmuştur.
- Gıda sektörünün Finansman Giderlerinin dalgalı bir seyir izlediği görülmektedir. 2001 yılında Finansman Giderleri, 1997 yılına göre yaklaşık 5 kat artmıştır. İşletmelerin, Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri, 2001 yılı hariç diğer bütün yıllarda 1997 yılına göre yüksek olduğu görülmektedir. Yalnız 2001 yılında, işletmeler 1997 yılına göre yaklaşık % 50 daha az oranda Kısa

Vadeli Borçlanmaya gitmiştir. Uzun Vadeli Borçlanma kaleminde de benzer bir durum ortaya çıkmıştır. İşletmeler, 2001 yılında Uzun Vadeli Borçlanmalarını, yaklaşık yine % 50 civarında azaltmışlardır. Kriz dönemlerinde, artan borçlanma maliyetleri, işletmelerin yabancı kaynaklı borçlanma yerine, kendi özkaynaklarına yönelmektedir.

- Dönem Karı ve Diğer Yasal Yükümlülükler Karşılığı kaleminde, 1997 yılı 100 alındığında, yıllar itibariyle doğrusal olarak bir azalış seyri görülmektedir. Özellikle, 2001 yılında bu kalem, 1997 yılına göre % 74 düşüş göstermiştir.
- Dönem Net Karı veya Zararı kaleminde, 1997-2002 yılları arasında 1998 ve 1999 yılları haricindeki diğer yıllarda zarar karşımıza çıkmaktadır. 1998 yılında yaklaşık 5 kat, 2002 yılında ise yaklaşık 4 kat fazla zarar edildiği görülmektedir. Gıda işletmelerinin, krizlere karşı kırılganlığının daha fazla olduğu söylenilebilir.

C) GIDA İŞLETMELERİNİN YILLAR İTİBARIYLA BRÜT VE NET ÇALIŞMA SERMAYELERİNDEKİ DEĞİŞİMLERİNİN ANALİZİ

Afyon Gıda Sektörünün, çalışma sermayesi unsurunun ekonomik krizlerden etkilenip etkilenmediği veya hangi yönde etkilendiğini anlamak için, Brüt ve Net Çalışma Sermayeleri ile değişimleri yıllar bazında gösterilmiştir. Ve böylece, sektörün Brüt ve Net Çalışma Sermayelerindeki artış veya azalışlar, ekonomik krizle ilişkilendirilmiştir.

Toplam Bilançodaki Dönen Varlıklar ana kalemine Çalışma Sermayesi veya Brüt Çalışma Sermayesi; Toplam Bilançodaki Dönen Varlıklar ana kaleminin, Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardan çıkarılması ile bulunan farka ise Net Çalışma Sermayesi olarak bahsedilmiştir. Değişimler ise, bir önceki yıla göre oluşan yüzdesel değişim olarak gösterilmiştir. Tablo 14’de verilen rakamlar Dolar bazındadır.

Tablo 13. Gıda Sektörü Brüt ve Net Çalışma Sermayesi Değişim Tablosu

	1997 (USD)	1998 (USD)	Değ. (%)	1999 (USD)	Değ. (%)	2000 (USD)	Değ. (%)	2001 (USD)	Değ. (%)	2002 (USD)	Değ. (%)
DÖNEN VARLIKLAR	10.250.823	8.359.158	-18%	11.410.271	27%	11.932.032	4%	7.515.413	-59%	6.727.961	-12%
(ÇALIŞMA SERMAYESİ)											
KISA VADELİ BORÇLAR	8.414.325	7.151.173	-15%	9.583.574	25%	10.979.771	13%	7.397.216	-48%	4.928.520	-50%
NET ÇALIŞMA SERMAYESİ	1.836.498	1.207.985	-34%	1.826.697	34%	952.261	-92%	118.197	-706%	1.799.441	93%

Tablo 13'ün analizi şöyledir:

- Sektörün Dönen Varlıkları yani Çalışma Sermayesi 1997 yılında 10.250.823 Dolar olarak gerçekleşmiştir. 1998 yılında ise bir önceki yıla göre Çalışma Sermayesinde % 18'lik bir düşüş yaşanmış ve 8.359.158 Dolar olmuştur. 1999 yılında ise, işletmelerin Çalışma Sermayesi rakamı 11.410.271 Dolara çıkmıştır. Yüzdesele olarak bir önceki yıla göre 1999 yılında işletmeler Çalışma Sermayelerini % 27 artırmıştır. 2000 yılında ise, Çalışma Sermayeleri bir önceki yıla göre % 4'lük bir artış göstererek, 11.932.032 Dolara çıkmıştır. Ancak 2001 yılında yaşanan ekonomik krizin etkileri işletmelerin Çalışma Sermayelerinde büyük bir yıkım gerçekleştirmiştir. Bir önceki yıla göre 2001 yılında % 59'luk bir düşüş yaşanarak, 7.515.413 Dolara düştüğü görülmektedir. Bu rakam, işletmelerin Çalışma Sermayelerinin 5 yıl geriye gittiğini göstermektedir. Hatta bu değer, 1997 yılındaki Çalışma Sermayesi toplamlarından da düşüktür. 2002 yılında ise, Çalışma Sermayesi toplamının düşmeye devam ettiği görülmektedir. 2001 yılına göre, 2002 yılında % 12'lik bir düşüş gerçekleşmiştir. Çalışma Sermayesi toplamı 2002 yılında 6.727.961 Dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu değer, 6 yıllık periyot içerisinde en düşük seviyedir. Yani işletmelerin, 1997 yılına göre çalışma sermayelerinin % 52 oranında düştüğü görülmektedir. 2001'deki ekonomik krizin etkilerinin, Çalışma Sermayesi üzerinde çok acı ve büyük olduğu ortadadır.
- Net Çalışma Sermayesinin unsurlarından olan, Kısa Vadeli Borçlar kaleminde de benzer bir durum karşımıza çıkmaktadır. Gıda işletmelerinin 1997 yılındaki toplam Kısa Vadeli Borçları 8.414.325 Dolar iken; 1998 yılında % 15'lik bir düşüş yaşanmış ve 7.151.173 Dolar olarak

gerçekleşmiştir. 1999 yılında ise Kısa Vadeli Borçlar % 25 oranında artmış ve 9.583.574 Dolar olarak gerçekleşmiştir. Kısa Vadeli Borçlar 2000 yılında da artışa devam etmiştir. Bir önceki yıla göre % 4'lük bir artış olmuş ve 11.932.032 Dolara çıkmıştır. 2001'deki ekonomik kriz, gıda sektörünün kısa vadeli borçlar kalemine büyük bir olumsuz etki yaşatmıştır. Bir önceki yıla göre işletmelerin kullandığı kısa vadeli yabancı kaynakların % 48 oranında gerilediği ve 7.397.216 Dolara düştüğü görülmektedir. Kısa Vadeli Borçlar kaleminin 2002 yılında da, düşüş seyri devam etmiştir. 2002 yılında Kısa Vadeli Borçlar kaleminin % 12 oranında düştüğü ve 6.727.961 Dolara gerilediği görülmektedir. Bu değer yine 6 yıllık seyir içerisinde en düşük değer özelliğindedir. Çarpıcı olması bakımından ifade etmek gerekirse; Kısa Vadeli Borçlar kaleminin toplamı 1997 yılına göre, 2002 yılında % 71 oranında düşmüştür.

- Ekonomik krizin, Net Çalışma Sermayesi üzerindeki etkileri daha da ağır olmuştur. Net Çalışma Sermayesi toplamı 1997'de 1.836.498 Dolar olarak gerçekleşmiştir. 1998 yılında % 34'lük bir düşüş yaşanmış ve 1.207.985 Dolara gerilemiştir. 1999 yılında ise bir önceki yıla göre % 34'lük bir artış gerçekleşmiş ve Net Çalışma Sermayeleri toplamı 1.826.697 Dolara yükselmiştir. Net Çalışma Sermayeleri toplamı 2000 yılında 925.261 Dolar olarak gerçekleşmiş ve bir önceki yıla göre % 92 oranında gerilemiştir. İşletmelerin, 2001'deki krizde yaşadığı nakit darlığının en büyük göstergesi, 2001 yılında gerçekleşen Net Çalışma Sermayesi değeridir. 2001'deki Net Çalışma Sermayesi toplamı 118.197 Dolara gerilemiş, % 706'lık bir rekor düşüş yaşanmıştır. Yani 15 gıda imalatçısı işletme, 2001 yılında 118.197 Dolar tutarındaki Net Çalışma Sermayesi ile faaliyetlerine devam etmek durumunda kalmıştır. İşletmelerin Net Çalışma Sermayeleri toplamında 2002 yılında, bir önceki yıla göre gözle görülür bir düzelleme olduğu görülmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

AFYON MERMER VE GIDA SEKTÖRLERİNDEKİ İŞLETMELERİN ÇALIŞMA SERMAYELERİNİN İSTATİSTİKSEL ANALİZİ

I. İSTATİSTİKSEL ANALİZİN TANIMI VE KAPSAMI

Çalışmanın bu bölümüne kadar, Afyon İlinde faaliyet gösteren mermer ve gıda sektöründeki işletmelerin -finansal yöntemler kullanılarak- çalışma sermayelerindeki değişimler ve etkilenmeler açıklanmaya çalışılmıştır. Bu bölümde, kriz öncesinde, kriz döneminde ve kriz sonrası dönemde; çalışma sermayeleri bakımından bu iki sektör arasında benzerliklerin olup olmadığı, krizden etkilenme dereceleri istatistiksel yöntemler kullanılarak araştırılmıştır.

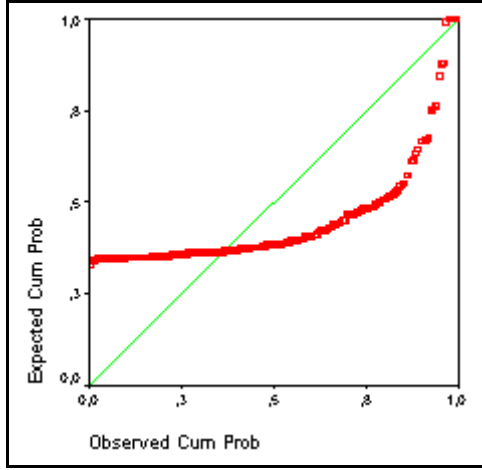
Ayrıca, mermer ve gıda sektöründe bilançoları incelenen ve analizi yapılan bu işletmelerin brüt ve net çalışma sermayelerinin büyüklükleri bakımından farklılıkların olup olmadığı da, istatistiksel yöntemlerle açıklanmıştır.

Bu soruların cevabına ulaşabilmek için mermer sektöründe çalışmada örneklem alınan 13 işletmenin, gıda sektöründeki 15 işletmenin brüt ve net çalışma sermayelerinin 1997-2002 yılları arasındaki değerleri, gözlem sayısı olarak alınmıştır.

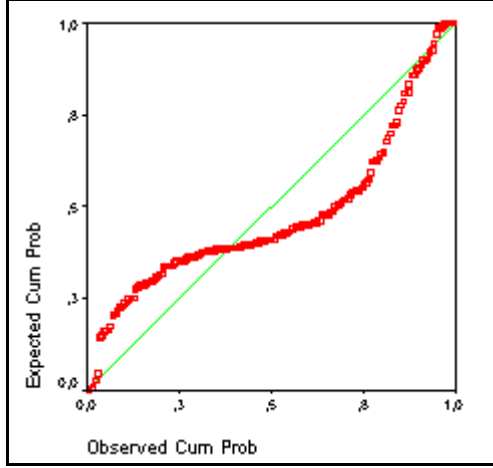
Buna göre Mermer sektöründeki gözlem sayısı: $n = 13 \times 6 = 78$

Gıda sektöründeki gözlem sayısı: $n = 15 \times 6 = 90$ 'dır.

BÇS ve NÇS verilerinin normal dağılıma sahip olup olmadığının belirlenebilmesi için Şekil 3 ve Şekil 4'de gösterilen normal dağılım grafiği çizilmiş ve verilerin normal dağılım göstermediği tesbit edilmiştir.

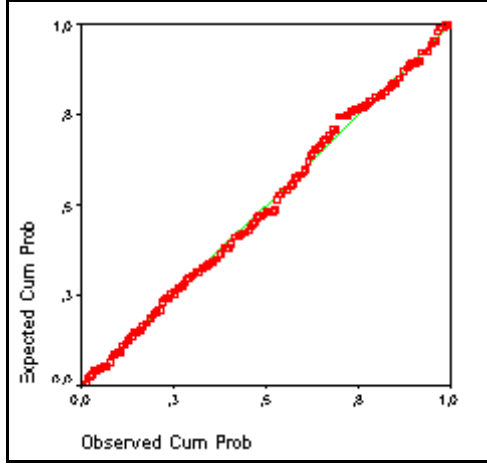

Şekil 3. BÇS verileri Normal Dağılım Grafiği

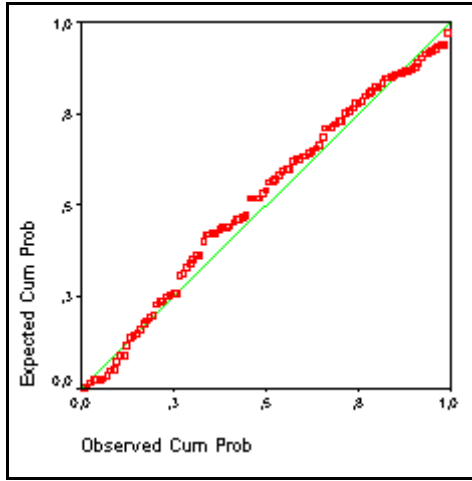

Şekil 4. NÇS verileri Normal Dağılım Grafiği

Bu nedenle verilere Logaritmik Dönüşüm uygulanmış, dönüşüm sonucunda elde edilen Şekil 5 ve Şekil 6'da görüldüğü gibi verilerin dağılımının normal dağılıma uygun hale getirilmesi sağlanmıştır. Bundan sonraki istatistiksel analizlerde, Logaritmik dönüşüm uygulanmış veriler kullanılmıştır.

Şekil 5: Logaritmik Dönüşüm Uygulanmış BÇS Verileri Normal Dağılım Grafiği

Şekil 6: Logaritmik Dönüşüm Uygulanmış NÇS Verileri Normal Dağılım Grafiği

II. MERMER VE GIDA SEKTÖRLERİNİN BRÜT VE NET ÇALIŞMA SERMAYELERİNİN GENEL İSTATİSTİKSEL ANALİZİ

Daha önce belirtildiği gibi, mermer sektöründen örneklem alınan 13 işletmenin, gıda sektöründen örneklem alınan 15 işletmenin, 1997-2002 yıllarındaki BÇS ve NÇS Logaritmik Dönüşüm uygulanmış verileri baz alınarak, iki sektör arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı araştırılmıştır.

İstatistiksel olarak, iki sektör arasında anlamlı bir farkın bulunup bulunmadığını analiz edebilmek için, her iki sektörün verilerine t testi analizi uygulanmıştır. T testi uygulanmasının sebepleri ise kısaca şöyledir:

- Verilerin ölçüm biçiminin nicel olması,
- Karşılaştırılacak grup sayısının 2 olması,
- Grupların yapısının birbirinden bağımsız olması,
- Verilerin Logaritmik dönüşüm'le normal dağılıma uygun hale getirilmesidir (Özdamar, 1999:252).

Uygulanan t testi sonucunda, elde edilen değerler aşağıda gösterilen Tablo 14 'de verilmiştir. t testi sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farkın olduğunun söylenebilmesi için, test sonucu olan “p” değerinin 0,05'den küçük olması gerekmektedir.

Tablo 14. Mermer ve Gıda Sektörlerinin BÇS ve NÇS İle İlgili Genel İstatistiksel Değerler

Sektörler		L. Brüt Çalışma Sermayesi	L.Net Çalışma Sermayesi
Mermer (n=78)	Ortalama	11,8169	10,9864
	Standart Sapma	1,56	1,82
Gıda (n=90)	Ortalama	11,9209	10,8704
	Standart Sapma	1,58	1,70
p (t test sonucu)		0,671	0,739

Gıda sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin BÇS bakımından, Tablo 14'deki değerlerine bakıldığında mermer sektörüne oranla daha büyük değerlerle çalıştığı görülmektedir. Standart Sapma değerleri incelendiğinde; 15 gıda işletmesinin, 13 mermer işletmesine oranla, kendi grupları içerilerinde BÇS ve NÇS bakımından büyük farklılıklar olduğu gözlenmektedir. Yani, NÇS ve BÇS bakımından Mermer işletmeleri birbirlerine daha çok benzemektedir, diğer bir deyişle kendi aralarında homojendirler. Bu farklılık, istatistiksel olarak test edilmiş, kullanılan t testi sonucunda $p > 0,05$ olduğundan, hem BÇS, hem de N.Ç.S bakımından anlamlı bir fark bulunamamıştır.

III. KRİZ ÖNCESİ, KRİZ DÖNEMİ VE KRİZ SONRASI MERMER VE GIDA SEKTÖRLERİNİN BRÜT VE NET ÇALIŞMA SERMAYELERİNİN İSTATİSTİKSEL ANALİZİ

Her iki sektörden örneklem alınan işletmelerin BÇS ve NÇS değerleri, 1997-2002 yılları arasında ne şekilde değişiklikler göstermiştir. Bunun araştırılması için, Mermer ve gıda sektörlerinden örneklem alınan işletmelerin, BÇS ve NÇS'leri kriz öncesi, kriz dönemi ve kriz sonrası değerleri istatistiksel yöntemlerle analiz edilmiştir. Bu nedenle, her iki sektördeki işletmelerin; 1997-2000 yılları arasındaki verileri Kriz Öncesi Dönem, 2001 yılındaki verileri Kriz Dönemi, 2002 yılındaki verileri ise Kriz Sonrası Dönem olarak istatistiksel analize tabi tutulmuştur. Daha önce belirtilen sebeplerden dolayı yine t testi analizi uygulanmıştır.

Tablo 15. Dönemlere Göre Sektörlerin BÇS ve NÇS'lerinin Karşılaştırılması

DÖNEM	SEKTÖR	L. BÇS	L. NÇS	BÇS p	NÇS p
		Ort. ± Std.Sap.	Ort. ± Std.Sap.		
Kriz Öncesi Dönem	Mermer (n=78)	11,7686 ± 1,63	11,0581 ± 1,84	0,813	0,884
	Gıda (n=90)	11,9972 ± 1,58	11,0119 ± 1,69		
Kriz Dönemi	Mermer (n=78)	11,7923 ± 1,36	11,3514 ± 1,41	0,945	0,09
	Gıda (n=90)	11,7653 ± 1,56	10,1488 ± 1,64		
Kriz Sonrası Dönem	Mermer (n=78)	12,0308 ± 1,56	10,3792 ± 2,16	0,662	0,409
	Gıda (n=90)	11,7714 ± 1,69	11,0786 ± 1,76		

Mermer ve Gıda sektörleri, BÇS ve NÇS değerlerinin dönemlere göre istatistiksel olarak karşılaştırılması Tablo 15'de gösterilmiştir. Tablo 15'den çıkan sonuçların yorumları ise şöyledir. Kriz Öncesi Dönemde NÇS p değerinin 0,884 olduğu görülmektedir. Ancak Kriz Döneminde ise NÇS P değeri 0,09'a düşmüştür. Yani p değerinin "0" a yaklaşmasından dolayı, sektörler arasında NÇS bakımından farklılaşma belirginleşmektedir. Ancak, hangi sektörün NÇS bakımından daha kötüye gittiğini görebilmek için, Gıda ve Mermer sektörlerinin NÇS Ortalama ve Standart Sapma değerlerini incelemek gerekmektedir. Mermer Sektörünün Kriz Öncesi N.Ç.S Ortalama Değeri 11,0581 ve Standart Sapması 1,84 iken; Kriz Döneminde Ortalaması 11,3514 ve Standart Sapması ise 1,41 olarak gerçekleşmiştir. Yani Mermer Sektöründe, iki dönem

için farklılaşma olmasına rağmen, çok belirgin değildir. Ancak, Gıda Sektörünün Kriz Öncesi NÇS Ortalaması 11,0119 ve Standart Sapması 1,69 iken; Kriz Döneminde Ortalaması 10,1488'e, Standart Sapması ise 1,64'e düşmüştür. Yani Gıda Sektöründe farklılaşma daha büyük ve belirgindir. Bu nedenle, Gıda sektörünün Mermer Sektörüne oranla, NÇS Bakımından Kriz döneminde daha çok oranda olumsuz etkilendiği görülmektedir.

Kriz Sonrası Dönemde ise, özellikle Gıda Sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin NÇS'lerinin daha olumlu bir seyir izlediği ve krizin etkilerinin nispeten iyileştiği görülmektedir. Çünkü, Kriz döneminde Gıda Sektörünün NÇS ortalaması 10,1488 iken, Kriz sonrası dönemde 11,0786'ya çıkmıştır. Mermer sektörünün NÇS ortalaması kriz döneminde 11,3514 iken, Kriz sonrası dönemde 10,3792'ye düştüğü görülmektedir. Kriz döneminde yaşanan, hızlı devalüasyon nedeniyle, özellikle mermer sektörünün NÇS ortalamasını geçici bir dönem için yükseltmiş ve kriz sonrası dönemde mermer sektörünün NÇS ortalamasının üç dönem içerisinde en düşük değer olan 10,3792 olarak gerçekleşmesine neden olmuştur. Ayrıca, Kriz Sonrası Mermer sektörü NÇS standart sapmasının 2,16 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bu sapmanın nedeni ise, kriz sonrası dönemde mermer işletmeleri arasında, özellikle ihracat imkanlarını devam ettirebilen işletmelerin olması nedeniyle farklılaşmalar meydana gelmiştir.

SONUÇ

Ülkemizde son yıllarda gittikçe sık aralıklarla yaşanan, ekonomik krizler işletmelerin finansal yapısını bozmakta ve yeni yatırım yapmalarına engel olduğu gibi, verimliliklerini de düşürmektedir.

Ekonomik krizler neticesinde küçülen ülke ekonomisine paralel olarak, özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler de faaliyetlerini daraltmak zorunda kalmaktadır. Aslında, ülkemizde reel sektörün % 99'unun Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerden oluşması ve bu işletmelerin krizlerde ticari ve imalat ile ilgili faaliyetlerini azaltması veya durdurması ülke ekonomisinin daralmasına neden olmaktadır. Özellikle, 2001 yılında Türkiye'nin GSMH'nin % 13 oranında gerilemesi, KOBİ'lerin yaşanan ekonomik krizden ne derece büyük bir şiddette etkilendiğinin açık bir göstergesidir.

Kriz dönemlerinde para piyasalarından temin edilebilecek fonların maliyetinin yüksek olması, KOBİ'lerin rekabet gücünü zayıflatmakta, dolayısıyla faaliyetlerini yavaşlatmasına veya durdurmasına neden olmaktadır.

Kriz dönemlerinde tüketicilerin ihtiyaç duydukları malların önceliğine göre bütçelerinden ayırdıkları payları değişmektedir. Tüketiciler, kriz dönemlerinde yaşanan gelecek kaygısı nedeniyle tasarrufa yönelmektedir. 2001 yılında yaşanan ekonomik krizde olduğu gibi, kriz sonrasında yaşanan devalüasyon nedeniyle zaten tüketicilerin satın alma güçleri düşmektedir. Bu nedenle tüketiciler temel ihtiyaç malları haricinde, tüketim yapmamaya özen göstermektedir. O kadar ki, gıda sektörü içerisinde dahi, farklı mallar üreten işletmeler bu seçimden farklı oranlarda etkilenmektedir. Örneğin, çalışmada incelenen mermer ve gıda sektörünün de krizden etkilendiği fakat farklı oranlarda etkilendiği görülmektedir.

Krizlerde daralan iç piyasa ve devalüasyon nedeniyle dövizin TL karşısında değer kazanması, işletmeleri ihracata yöneltmektedir. Özellikle bu dönemlerde ürünlerinin ihracatını gerçekleştirebilen işletmeler, kriz dönemini daha az hasarla hatta karla geçiştirebilmektedir.

Ekonomik krizlerin ilk etkisi, işletmelerin faaliyetini sürdürmekte kullandığı Çalışma Sermayesi üzerinde görülmektedir. Kriz dönemlerinde, işletmelerin nakit dönüşüm çevrim süresi uzamakta ve likiditesi azalmaktadır. Ekonomik kriz dönemlerinde işletmeler gelecek kaygısı nedeniyle satın almalarını ve imalatlarını

azaltmakta, istihdamlarını düşürmekte veya belirli bir süre için faaliyetlerini askıya almak yoluna gitmektedirler.

İşletmelerin içerisinde bulunduğu nakit darboğazı, satın alış ve satış politikalarına da büyük bir etki etmektedir. Satışlarda yaşanan düşüşe rağmen, çoğu zaman ticari alacaklarındaki artışın sebebi, tahsil edilemeyen şüpheli alacaklarından veya vadesi uzatılan alacaklarından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle işletmeler, mümkün olduğu kadar peşin satışı artırıcı politikalar izleyerek, krizlerde büyük riski olan kısa vadeli alacaklarının miktarını azaltmaya çalışmaktadır. Ticari Borçlanma politikaları ise, işletmelerin faaliyette bulunduğu sektöre göre veya işletmenin mali gücüne göre değişse de, olabildiğince uzun vadeli satın alma yoluna başvurmaktadırlar. Ayrıca bu dönemde, küçük ölçekli işletmelerin ticari borçları azalmaktadır. Krizlerde, satın alma faaliyetlerini en az durduran işletmeler ise büyük ölçekli işletmeler olmaktadır. Böylece bu işletmelerin ticari borçları artmaktadır. Ayrıca, bu işletmeler piyasadaki güçlü konumları nedeniyle, ticari borçlarını etkileyen tüm ödemelerini önemli oranda erteleyebilmektedir. Bu nedenle, işletmelerin mali yapılarının güçlü olması, bu işletmeler için kriz dönemlerinin fırsatlar sağlanabilecek bir dönem olmasına yol açmaktadır.

Çalışma Sermayesinin önemli unsurlarından biri olan, stok kalemi de krizden etkilenmektedir. Kriz dönemlerinde, stokların paraya dönüşüm süresinin artması nedeniyle işletmeler, stoğa mal üretimlerini durdurarak, ellerindeki stoklarını eritip, sipariş üzerine imalata yönelmektedir. Böylece, işletmeler stok için üretecekleri malların, girdi maliyetlerinden tasarruf etmektedir. Kriz nedeniyle, talep daralmasının sonucunda işletmeler stok bulundurma maliyetlerinden kaçınmaktadır.

Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklara en fazla ihtiyacı olan işletmeler, aynı zamanda en fazla çalışma sermayesi ihtiyacı duyan işletmeler olmaktadır. İşletmeler, kriz dönemlerinde faaliyetlerini yavaşlatarak, Çalışma Sermayesi ihtiyaçlarını da azaltmaya çalışmaktadır. Ancak, Çalışma Sermayelerinin yetersiz kalması durumunda da, işletmeler fon yetersizliklerini ortadan kaldırmak için kısa vadeli yabancı kaynaklara yönelmektedir. Kriz döneminde yaşanan ekonomik belirsizlikler ve riskler nedeniyle, fon sağlayıcıları kredi faiz oranlarını artırmakta ve hatta mevcut kredilerinin dahi faiz oranlarını artırmaktadır. Ayrıca, bu dönemlerde kullandıkları kredilerin geri ödeme zamanı gelmeden önce, geri ödenmesini isteyebilmektedir. Bu durum, işletmeleri ağır

bir kısa vadeli borçlanma maliyetine katlanmak durumunda bırakmaktadır. Bu nedenle, çalışma sermayelerinin yetersiz olması durumu hariç, işletmeler kriz dönemlerinde yeni kısa vadeli yabancı kaynak kullanmaktan uzak durmaktadırlar.

Afyon Gıda ve Mermer Sektörü Çalışma Sermayelerinin ekonomik krizlerden etkilenme dereceleri analiz edilmiştir. Özellikle, ekonomik kriz döneminde bu iki sektörün finansal tablolarının analizi sonucunda, şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Afyon'daki, mermer ve gıda sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin çoğu küçük ölçekli olup, emek yoğun imalatta bulunmaktadır.
- Mermer ve Gıda Sektörünün, özellikle kriz döneminde Dönen Varlıkları azalmıştır. Gıda Sektöründe, 2002 yılında bu düşüş devam ederken, Mermer Sektöründe yaşanan ihracat artışı nedeniyle artış yaşanmıştır.
- Kriz döneminde, her iki sektörün de kullandığı kısa vadeli yabancı kaynakların bir önceki yıla göre % 50 civarında düştüğü görülmektedir. Mermer Sektörü 2002 yılında kısa vadeli yabancı kaynak kullanımını artırırken, Gıda Sektörü azaltmaya devam etmiştir.
- Her iki sektöründe Net Çalışma Sermayesi, kriz döneminde azalmıştır. Ancak, Gıda Sektöründeki azalış, yüzdesel olarak, Mermer Sektörüne oranla daha sert olmuştur. Bu durumda, Gıda Sektörü Net Çalışma Sermayesinin krizden daha çok etkilendiği görülmektedir.
- Mermer Sektörünün Kısa Vadeli Ticari Alacakları artarken, Gıda Sektörünün ki azalmıştır.
- Her iki sektörün, stoklar toplamı krizden olumsuz etkilenmiştir. İki sektör de kriz döneminde stoklarını azaltmışlardır.
- Gıda Sektörü, kriz döneminde yatırımlarını artırmış, Mermer Sektörü ise azaltmıştır.
- Her iki sektörün Aktif toplamı, kriz döneminde düşmüştür. Küçülen ülke ekonomisinin izleri, her iki sektörde de görülmektedir.
- Gıda Sektörü, Mermer Sektörüne göre daha büyük miktarlarda Kısa Vadeli Banka Kredisi kullanmıştır. Uzun Vadeli Banka Kredilerinde de yine aynı tablo karşımıza çıkmaktadır.
- Her iki sektöründe, Özsermaye yapısı yetersiz gözükmektedir. Özellikle kriz döneminde, devalüasyon nedeniyle Özsermayeleri erozyona uğramıştır.

Ancak, 2002 yılında özellikle Gıda Sektörünün Özsermaye yapısında iyileşme görülmektedir.

- İncelenen iki sektörden 1997-2002 yılları arasında, Gıda Sektörünün toplamda 3 yıl kar, 3 yıl zarar ettiği görülürken, Mermer Sektörünün 1997 yılı hariç diğer yıllarda kar ettiği görülmektedir.
- Gıda Sektörünün satışlarının çok büyük miktarı yurt içi satışlar olarak karşımıza çıkarken, ihracatı pek fazla yoktur. Ancak Mermer Sektörü ise, 1997 yılından başlayarak yurt dışı satışlarının payını artırmıştır. Özellikle, Mermer işletmeleri, 2001 yılında yurtiçi satış miktarı kadar, yurtdışı satış gerçekleştirmiştir. Bu durumda, kriz dönemini Mermer Sektörünün Gıda Sektörüne oranla daha az hasarla geçirdiği söylenebilir.
- Her iki sektör de, sipariş üzerine üretime geçerek, stoklarını azaltarak, ihracata yönelerek kriz dönemini en az hasarla geçirmeye çalışmıştır.

Görülmektedir ki, Afyon Mermer ve Gıda Sektörleri 2001’de yaşanan ekonomik krizden olumsuz etkilenmiştir. Ekonomik krizin etkileri hala her iki sektörde de görülmektedir. Afyon’daki Mermer ve Gıda Sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin çoğunun KOBİ niteliğinde olmasından dolayı, bundan sonra yaşanabilecek krizlerde de aynı sıkıntılarla karşılaşacakları söylenebilir. Bu nedenle, işletmelerin iç piyasada yaşanacak krizleri en az hasarla atlatabilmesi için sadece iç piyasaya bağımlı olmaktan kurtulması gerekmektedir. Bu nedenle, özellikle Gıda Sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin, ihracat için imalatta bulunmaya yönelik teknik altyapı ve yasal çalışmalarını tamamlaması gerekmektedir. Afyon ilinin, Ülke çapında tanınan bir çok ürüne sahip olmasına rağmen, maalesef bu ürünlerin yurtdışında pazarlanmasına yönelik yeterli çalışma yapılmamıştır. Bu durum, Afyon Gıda Sektörü için büyük bir handikap olarak karşımıza çıkmaktadır. Gıda Sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin hemen hemen tamamı, diğer sektörlerde de olduğu gibi aile işletmesi olma özelliğinden kurtulamamış ve kurumsallaşamamıştır.

Afyon İli Mermer Sektörü için de aynı hususlar geçerlidir. Afyon’un lokomotif sektörü olan Mermer Sektörü de, henüz ihracatta hak ettiği konumu ve pazarı elde edememiştir. Ancak, özellikle son yıllarda Mermer işletmelerinin, ihracata yönelik stratejik politikalar izlediği, kurumsallaşmaya çalıştığı görülmektedir. Mermer

işletmeleri, ihracatta dahi kendi aralarında büyük ve Afyon ili ekonomisi için fayda sağlamayan bir rekabet içerisine girmektedir. Özellikle, ihracata yönelik işletmeler bazında çabalar yeterli gözükmemektedir. Dış pazarlara yönelik satışta bulunmak üzere, tek çatı altında toplanılması gerekmektedir. Buna yönelik en uygun model ise Sektörel Dış Ticaret Őirketi'nin oluşturulması ve biran önce aktivite kazandırılması gerekmektedir. Böylece, ihracatta yaşanan haksız rekabet ortadan kalkacak, Afyon Mermer Sektörünün ürettiği malların değeri artacaktır.

KAYNAKÇA

- Afyon Valiliği Sanayi Ticaret İl Müdürlüğü, 2003, 2002 Yılı Afyon İli Ekonomik ve Ticaret Durum Hakkında Rapor.
- Akgüç, Ö. 1995, Mali Tablolar Analizi, 9.Baskı, Muhasebe Enstitüsü Eğitim ve Araştırma Vakfı Yayını No:16, İstanbul.
- _____, 1998, Finansal Yönetim, Avcıol Basım Yayın, 7.Baskı, İstanbul.
- Aksoy, A. 1993, İşletme Sermayesi Yönetimi, Gazi Büro Kitabevi, Ankara.
- Altıok M. 1998, 1980 Sonrası Türkiye’de Sermaye Birikimi ve Kriz, ODTÜ Gelişim Dergisi, Cilt:25, Sayı:2, Ankara.
- ATSO (Afyon Ticaret ve Sanayi Odası), 2003, Afyon İli Sorunları ve Çözüm Önerileri, Afyon (yayınlanmamış).
- Büker, S. vd. 1997, Finansal Yönetim, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Çabuk, A. vd 1998, Mali Tablolar Analizi, 1.Baskı, Vipaş A.Ş., Bursa.
- DPT (Devlet Planlama Teşkilatı) , 2001, Madencilik Özel İhtisas Komisyonu Raporu.
- Erdoğan, M. 1978, Erzincan Bez Fabrikasının Çalışma Sermayesi Analizi, Atatürk Üniversitesi Yayını No:540, Erzurum.
- _____, 1990, İşletme Finansmanı, Dicle Üniversitesi Diyarbakır Meslek Yüksekokulu Yayını No:2, Dicle Üniversitesi Basımevi, Diyarbakır.
- Ertuna Ö. 2002, Yaşadığımız Krizin Şirketlere Etkisi, Mufad Dergisi, Sayı:13, s.21-37.
- Fazzari, S. ve Petersen, B. (Ed). 1993, Working Capital and Fixed Investment. New Evidence On Financing Constraints, Rand Journal of Economics, 24 (3), s.328-342.
- Fındıkçioğlu, G. 1998, Ekonomik Kriz: Bir Vülgarizasyon, İktisat Dergisi, Sayı:384, s.60-67.
- Firth, M. 1976, Management Of Working Capital, The Macmillan Press Ltd, New York.
- Hacıislamoğlu, L. vd. 1998, Asya Krizinin Nedenleri Gelişimi ve Olası Etkileri, Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı, Ekonomik Araştırmalar Genel Müdürlüğü Araştırma ve İnceleme Dizisi:17, Ankara.
- Karacaer, S. vd 2001, KOBİ’lerin Kredi Yoluyla Finansmanı, I.Orta Anadolu Kongresi: KOBİ’lerin Finansman ve Pazarlama Sonuçları.

- Keyder, N. 2001, Türkiye’de 2000-2001 Krizleri ve İstikrar Programları, İktisat, İşletme ve Finans Dergisi, Cilt:16, 37-53.
- Kibritçioğlu, A. 2001, Türkiye’de Ekonomik Krizler ve Hükümetler, Yeni Türkiye Dergisi-Ekonomik Kriz Özel Sayısı, 174-182, <http://mimas.politics.ankara.edu.tr/~kibritci/publications.html> (22.10.2003).
- Kocaimamoğlu, S. 1985, Bankacılık Ansiklopedisi, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını, Sevinç Matbaası, Ankara.
- Kolay, M.K. 1991, Managing Working Capital Crises: A System Dynamic Approach, Management Decision, 29 (5), s.46-52.
- Nalçacı, M. 1986, Alacakların Yönetiminde Muhasebe Politikasının Belirlenmesi ve Uygulanması, Anadolu Üniversitesi Yayınları No:210, Eskişehir.
- Özdamar, K. 1999, Paket Programlar İle İstatistiksel veri Analizi, Kaan Kitabevi, Ankara.
- Özdemir, M. 1999, Finansal Yönetim, Türkmen Kitabevi, İstanbul.
- Ramey Valerie 1989, Inventories As Factors Of Production And Economic Fluctuations, American Economic Review, 79 (3), s.338-354.
- Sak, G. vd 1995, Working Capital Needs Credit Dependence and Corporate Sector Responce To The Crisis, Paper Prepared For Eastern Economics Association Conference, Newyork.
- Sarıaslan, H. 1994, Yatırım Projelerinin Hazırlanması ve Değerlendirilmesi, 2.Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara.
- Tandoğan, B. 2002, Risk Analizi Tekniklerine Yönelik Finansal Tablolar Analizi ve Finansman Yöntemlerinin Değerlendirilmesi, Vakıf Sistem Paz. Tic. San. A.Ş., Bursa.
- TCMB (Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası), 2002, Para Politikası Raporu 2001, Ankara.
- TİM (Türkiye İhracatçılar Meclisi), 2003, Gtip Numaralarına Göre İhracat Rakamları.
- TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği), 2001, Ekonomik Krizin Reel Sektör Üzerindeki Etkilerinin Araştırılması Anketi Değerlendirme Sonuçları, Ankara.
- Türko, R.M. 1978, Döner Sermaye Yönetimi-Prensip ve Analiz, Doçentlik Tezi, Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayını No:73, Baylan Matbaası, Erzurum.

- Uygun, E. 2001, Krizden Krize Türkiye : 2000 Kasım ve Şubat Krizleri, Türkiye Ekonomi Kurumu ve Tartışma Metni, <http://www.econturk.org> (25.04.2003).
- Ülengin, F. vd 1997, Stratejik Yönetim ve Senaryo Tekniği, İrfan Yayıncılık, İstanbul.

EK TABLolar

	Sayfa
Ek Tablo 1: Örneklem Alınan Mermer İşletmelerinin 1997-2002	
Yıl Sonu Bilançoları.....	91
Ek Tablo 2: Örneklem Alınan Mermer İşletmelerinin 1997- 2002	
Yıl Sonu Gelir Tabloları.....	104
Ek Tablo 3: Örneklem Alınan Gıda İşletmelerinin 1997-2002	
Yıl Sonu Bilançoları.....	111
Ek Tablo 4: Örneklem Alınan Gıda İşletmelerinin 1997- 2002	
Yıl Sonu Gelir Tabloları.....	126

EK 1 Örneklemlen Alınan Mermer İşletmelerinin 1997-2002 Yılı Sonu Bilançoları

A. MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ BİLANÇOLARI (usd)						
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. DÖNEN VARLIKLAR	596.310	451.604	439.095	399.554	263.834	298.979
A. Hazır Değerler	2.772	2.592	4.233	849	775	789
1. Kasa	862	806	305	699	230	234
3. Bankalar	1.910	1.786	3.928	149	545	555
B Menkul Kıymetler	0	0	0	0	0	0
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	82.801	70.391	41.135	101.164	135.018	138.429
1. Alıcılar	42.931	36.503	23.094	87.938	134.695	137.172
2. Alacak Senetleri	39.260	33.382	17.748	12.814	0	928
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	610	506	293	412	323	329
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	5.044	0	0	0	22.526	27.687
1. Ortaklardan Alacaklar	5.044	0	0	0	0	0
4. Kısa Vadeli Diğer Alacaklar	0	0	0	0	22.526	27.687
E. Stoklar	479.593	353.116	379.960	284.007	12.517	21.346
1. İlk Madde ve Malzeme	414.872	0	170.938	145.957	8.248	14.338
2. Yarı Mamüller	64.721	353.116	0	138.050	4.269	7.008
4. Mamüller	0	0	209.023	0	0	0
F. Diğer Dönen Varlıklar	26.100	25.505	13.767	13.535	92.998	110.729
1. Devreden K.D.V.	0	0	0	2.382	16.961	17.273
3. Diğer K.D.V.	26.100	25.505	13.767	11.152	76.036	93.455
II. DURAN VARLIKLAR	350.033	354.482	205.155	230.890	248.203	252.756
D. Maddi Duran Varlıklar	337.732	343.023	195.601	225.588	244.950	249.444
1. Arazi ve Arsalar	496	325	188	152	71	62
2. Yerüstü ve Yer altı Düzenleri	9.710	9.082	7.011	7.992	6.144	6.257
3. Binalar	83.959	54.970	31.860	25.807	24.469	24.919
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	941.714	868.393	647.836	883.971	809.789	824.681
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	437.001	353.226	303.767	383.407	264.963	269.836
6. Döşeme ve Demirbaşlar	61.258	50.768	39.904	52.127	37.588	38.279
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-1.209.093	-1.002.048	-841.423	-1.149.272	-912.144	-928.917
9. Yapılmakta Olan Yatırımlar	12.686	8.306	6.458	21.403	14.070	14.329
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	0	48	23	15	5	5
2. Birikmiş Amortismanlar (-)	0	32	-23	-22	-12	-11
3. Haklar	0	79	46	37	17	15
F. Diğer Duran Varlıklar	1.502	1.311	263	0	0	0
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	10.799	10.101	9.267	5.287	3.248	3.308
AKTİF TOPLAMI	946.343	806.086	644.249	630.444	512.037	551.736
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. KISA VADELİ BORÇLAR	185.267	155.043	181.464	119.791	189.712	196.680
A. Finansal Borçlar	17.304	0	8.740	6.719	0	0
1. Banka Kredileri	17.304	0	8.740	6.719	0	0
B. Ticari Borçlar	61.038	53.284	25.111	68.385	37.880	38.910
1. Satıcılar	61.038	53.284	25.111	68.385	37.880	38.910
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	48.313	40.885	39.078	12.524	131.431	133.848
1. Ortaklara Borçlar	0	0	7.359	0	55.157	56.171
5. Ödenecek Vergi ve Diğer Kesintiler	30.500	25.934	14.990	12.143	76.036	77.434
7. Kısa Vadeli Borçlar	17.812	14.952	16.729	381	237	242
D. Alınan Sipariş Avansları	16.697	19.876	82.098	2.022	2.075	2.113
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	24.176	21.105	25.937	26.676	10.881	11.081
1. Vergi ve Fonlar	10.482	9.150	17.356	5.959	5.122	5.216
2. Ödenecek Sos. Güv. Kes.	13.694	11.955	8.580	20.717	5.759	5.865
F. Borç ve Gider Karşılıkları	17.740	19.894	500	3.465	7.445	10.729
1. Dönem Karı Karşılıkları	17.740	30.119	6.195	8.711	27.879	27.413
2. Dönem Karı Peş. Ödenen Ver. Karş. (-)	0	-10.225	-5.694	-5.246	-20.434	-16.684
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	0	0	0	0	0	0
III. ÖZSERMAYE	761.075	651.043	462.786	510.653	322.325	355.056
A. Sermaye	96.970	63.488	36.797	149.033	69.028	60.601
B. Sermaye Taahhütleri (-)	0	0	0	-59.613	-27.611	-12.120
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	575.213	508.924	374.327	378.820	230.412	236.672
E. Yedekler	5.055	3.310	1.918	1.554	720	632
F. Geçmiş Yıl Karları	40.319	54.890	43.656	40.293	18.932	43.700
G. Net Dönem Karı	43.519	20.432	6.087	567	30.844	25.571
H. Dönem Zararı (-)	0	0	0	0	0	0
I. Geçmiş Yıl Zararları	0	0	0	0	0	0
PASİF TOPLAMI	946.343	806.086	644.249	630.444	512.037	551.736

B MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ BİLANÇOLARI (usd)						
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.2001	31.12.2000	31.12.1999	31.12.2002
I. DÖNEN VARLIKLAR	11.608	24.660	2.809	32.708	40.422	47.852
A. Hazır Değerler	40	26	54	28	233	240
1. Kasa	30	20	51	25	232	239
3. Bankalar	10	7	4	3	1	1
B Menkul Kıymetler	0	0	0	0	0	0
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	8.053	22.845	0	24.129	12.396	0
1. Alıcılar	8.053	22.845	0	24.129	12.396	0
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	0	0	0	0	0	0
E. Stoklar	2.682	305	555	6.237	26.132	44.260
1. İlk Madde ve Malzeme	1.297	305	555	0	3.743	17.562
4. Mamüller	1.385	0	0	6.237	22.389	26.698
F. Diğer Dönen Varlıklar	833	1.483	2.200	2.314	1.661	3.353
1. Devreden K.D.V.	833	199	1.070	1.399	1.237	2.993
3. Diğer K.D.V.	0	190	1.093	885	410	360
4. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar	0	1.094	37	30	14	0
II. DURAN VARLIKLAR	12.821	29.553	10.738	14.187	6.571	6.243
A. Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	12	8	4	4	2	1
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	12	8	4	4	2	1
B. Diğer Uzun Vadeli Alacaklar	0	0	0	0	0	0
C. Finansal Duran Varlıklar	0	0	0	0	0	0
D. Maddi Duran Varlıklar	12.571	26.409	10.734	14.183	6.569	6.242
1. Arazi ve Arsalar	29	19	11	9	4	4
3. Binalar	922	604	350	283	131	595
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	9.788	6.408	3.714	3.187	1.476	1.296
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	4.834	30.304	4.946	11.280	5.225	4.587
6. Döşeme ve Demirbaşlar	1.520	4.916	4.006	4.360	2.020	2.248
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-6.651	-17.236	-3.750	-6.116	-2.833	-2.487
9. Yapılmakta Olan Yatırımlar	2.129	1.394	1.457	1.180	547	0
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	0	0	0	0	0	0
F. Diğer Duran Varlıklar	239	3.136	0	0	0	0
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	0	0	0	0	0	0
AKTİF TOPLAMI	24.429	54.213	13.547	46.895	46.993	54.096
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. KISA VADELİ BORÇLAR	7.133	42.214	28.902	61.326	49.141	64.446
A. Finansal Borçlar	0	0	0	0	0	0
B. Ticari Borçlar	322	39.221	224	2.245	21.588	244
1. Satıcılar	322	39.221	224	2.245	19.414	244
2. Borç Senetleri	0	0	0	0	2.174	0
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	1.595	984	27.456	56.677	27.302	63.030
1. Ortaklara Borçlar	93	0	26.759	56.215	27.302	63.030
4. Ödenecek Giderler	0	0	127	0	0	0
7. Kısa Vadeli Borçlar	1.502	984	570	462	0	0
D. Alınan Sipariş Avansları	0	0	0	0	0	0
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	1.453	2.294	1.387	2.538	313	1.172
1. Vergi ve Fonlar	650	1.414	714	603	313	404
2. Ödenecek Sos. Güv. Kes.	803	880	673	1.935	0	767
F. Borç ve Gider Karşılıkları	3.764	-285	-165	-134	-62	0
1. Dönem Karı Karşılıkları	4.199	0	0	0	0	0
2. Dönem Karı Peş. Ödenen Ver. Karş.(-)	-435	-285	-165	-134	-62	0
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	0	0	0	0	0	0
III. ÖZSERMAYE	17.296	11.999	-15.355	-14.431	-2.148	-10.350
A. Sermaye	24.242	15.872	9.199	7.452	3.451	3.030
B. Sermaye Taahhütleri (-)	-17.818	-11.666	-6.762	0	0	0
C. Emisyon Primi	0	0	0	0	0	0
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	3.685	2.413	1.398	1.133	525	461
E. Yedekler	1.842	1.206	699	566	262	230
F. Geçmiş Yıl Karları	0	1.032	0	0	0	3.982
G. Net Dönem Karı	5.344	3.142	0	0	4.536	0
H. Dönem Zararı (-)	0	0	-19.890	-7.470	0	-8.464
I. Geçmiş Yıl Zararları	0	0	0	-16.111	-10.922	-9.589
PASİF TOPLAMI	24.429	54.213	13.547	46.895	46.993	54.096

C MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 BİLANÇOLARI (usd)						
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. DÖNEN VARLIKLAR	101.299	70.072	34.746	50.275	54.518	27.719
A. Hazır Değerler	39.738	1.296	7.239	15.025	368	138
1. Kasa	39.738	2.226	7.235	15.025	368	136
4. Verilen Çekler ve Ödeme Emir. (-)	0	-936	0	0	0	0
B Menkul Kıymetler	0	0	0	0	0	0
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	0	4.455	19.032	24.177	20.393	0
1. Alıcılar	0	4.455	19.032	24.177	20.393	0
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	0	38.664	0	0	0	49
1. Ortaklardan Alacaklar	0	38.664	0	0	0	0
4. Kısa Vadeli Diğer Alacaklar	0	0	0	0	0	49
E. Stoklar	60.966	24.760	6.187	7.601	20.006	15.466
1. İlk Madde ve Malzeme	26.057	24.760	6.187	7.601	20.006	15.466
4. Mamüller	34.909	0	0	0	0	0
F. Diğer Dönen Varlıklar	596	896	2.288	3.473	13.751	12.066
1. Devreden K.D.V.	0	0	0	130	12.203	10.707
2. İndirilecek K.D.V.	276	687	0	0	0	0
3. Diğer K.D.V.	319	209	2.288	3.343	1.548	1.359
II. DURAN VARLIKLAR	194.894	161.647	97.297	72.178	26.193	23.005
A. Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	0	0	0	0	0	0
D. Maddi Duran Varlıklar	192.817	156.425	88.772	69.161	22.861	20.071
1. Arazi ve Arsalar	35.152	23.014	13.339	10.805	5.005	4.394
2. Yerüstü ve Yer altı Düzenleri	27.781	18.189	10.542	8.539	4.218	3.703
3. Binalar	56.846	37.218	21.571	22.162	10.265	9.012
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	88.510	84.162	50.620	48.455	22.443	19.703
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	0	0	5.499	10.730	0	0
6. Döşeme ve Demirbaşlar	429	16.346	9.474	1.570	727	638
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-18.925	-32.492	-28.063	-33.101	-19.797	-17.380
9. Yapılmakta Olan Yatırımlar	3.024	9.988	5.789	0	0	0
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	2.046	1.004	582	472	0	0
1. Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri	2.557	1.674	970	786	0	0
2. Birikmiş Amortismanlar (-)	-511	-670	-388	-314	0	0
3. Haklar	0	0	0	0	0	8.760
F. Diğer Duran Varlıklar	31	4.217	1.225	0	0	0
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	0	0	6.718	2.546	3.332	2.934
AKTİF TOPLAMI	296.193	231.719	132.043	122.453	80.711	50.724
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. KISA VADELİ BORÇLAR	4.659	34.727	17.029	27.228	37.579	33.774
A. Finansal Borçlar	0	0	0	0	13.659	4.132
1. Banka Kredileri	0	0	0	0	13.659	4.132
B. Ticari Borçlar	0	29.204	6.909	19.009	13.164	0
1. Satıcılar	0	29.204	6.909	19.009	13.164	0
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	0	0	0	0	0	15.940
1. Ortaklara Borçlar	0	0	0	0	0	15.940
D. Alınan Sipariş Avansları	0	0	0	0	0	0
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	736	2.392	10.188	7.265	10.811	13.702
1. Vergi ve Fonlar	291	947	3.068	387	4.977	294
2. Ödenecek Sos.Göv.Kes.	445	1.445	7.120	570	3.959	459
3. Vadesi Geçmiş Ert.Taks.Ver./Diğ.Yük.	0	0	0	6.307	1.874	12.949
F. Borç ve Gider Karşılıkları	3.923	3.130	-68	955	-55	0
1. Dönem Karı Karşılıkları	0	3.771	404	1.170	0	0
2. Dönem Karı Peş. Ödenen Ver.Karş.(-)	0	-640	-473	-215	-55	0
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	0	0	0	0	0	0
III. ÖZSERMAYE	291.534	196.992	115.014	95.225	43.132	16.950
A. Sermaye	290.909	190.464	110.392	89.420	41.417	36.361
B. Sermaye Taahhütleri (-)	-2.182	0	0	0	0	0
C. Emisyon Primi	0	0	0	0	0	0
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	0	0	0	0	0	0
E. Yedekler	0	0	0	0	1.757	1.542
F. Geçmiş Yıl Karları	0	2.311	4.265	3.744	2.689	2.361
G. Net Dönem Karı	2.806	4.217	357	2.062	0	0
H. Dönem Zararı (-)	0	0	0	0	-2.731	-20.916
I. Geçmiş Yıl Zararları	0	0	0	0	0	-2.398
PASİF TOPLAMI	296.193	231.719	132.043	122.453	80.711	50.724

Ç MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ BİLANÇOLARI (usd)						
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.2001	31.12.2000	31.12.1999	31.12.2002
I. DÖNEN VARLIKLAR	8.264	11.803	-51.778	200.876	76.134	116.152
A. Hazır Değerler	2.156	1.168	-97.411	-134.242	-30.320	-8.425
1. Kasa	2.156	1.168	1.454	238	214	235
4. Verilen Çekler ve Ödeme Emir. (-)	0	0	-98.865	-134.479	-30.534	-16.084
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	0	0	0	150.225	0	7.612
1. Alıcılar	0	0	0	150.225	0	7.612
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	0	0	2.338	15	3.273	3.448
4. Kısa Vadeli Diğer Alacaklar	0	0	2.338	15	3.273	3.448
E. Stoklar	4.493	5.119	33.358	175.149	85.516	94.597
1. İlk Madde ve Malzeme	0	48	26.734	77.364	73.759	81.591
2. Yarı Mamüller	0	0	0	84.850	619	685
4. Mamüller	4.493	5.072	6.624	4.849	2.366	2.617
5. Emtia	0	0	0	8.086	8.772	9.703
F. Diğer Dönen Varlıklar	1.616	5.516	9.936	9.729	17.665	18.921
1. Devreden K.D.V.	1.597	5.493	9.189	9.342	17.402	18.639
3. Diğer K.D.V.	0	0	723	387	179	192
4. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar	0	0	0	0	84	89
5. Gelecek Aylara Ait Giderler	18	23	24	0	0	0
II. DURAN VARLIKLAR	915	65.000	143.522	203.494	160.065	130.568
D. Maddi Duran Varlıklar	823	64.795	143.425	203.154	159.105	130.564
1. Arazi ve Arsalar	0	19.046	11.039	8.942	4.142	3.636
3. Binalar	0	0	29.503	37.281	26.454	23.225
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	0	19.840	128.960	217.380	184.178	179.570
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	0	0	4.099	14.828	20.534	20.338
6. Döşeme ve Demirbaşlar	1.029	1.842	1.799	5.790	4.230	3.714
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-206	-4.590	-31.975	-88.934	-103.849	-121.258
9. Yapılmakta Olan Yatırımlar	0	28.656	0	7.866	23.416	21.339
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	0	70	66	38	11	4
2. Birikmiş Amortismanlar (-)	0	0	-27	-37	-24	-26
3. Haklar	0	70	92	75	35	30
F. Diğer Duran Varlıklar	91	135	31	25	0	0
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	0	0	0	277	949	0
AKTİF TOPLAMI	9.179	76.804	91.743	404.370	236.199	246.720
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. KISA VADELİ BORÇLAR	135	362	2.137	154.879	1.402	1.477
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	0	0	1.401	151.797	0	0
1. Ortaklara Borçlar	0	0	0	75.709	0	0
7. Kısa Vadeli Borçlar	0	0	1.401	76.088	0	0
D. Alınan Sipariş Avansları	0	0	0	0	0	0
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	135	362	736	3.082	1.402	1.477
1. Vergi ve Fonlar	123	204	431	366	478	504
2. Ödenecek Sos.Güv.Kes.	12	158	304	2.716	924	973
F. Borç ve Gider Karşılıkları	0	0	0	0	0	0
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	0	43.599	90.706	73.065	15.689	16.528
A. Finansal Borçlar	0	0	90.706	66.021	15.689	16.528
1. Banka Kredileri	0	0	90.706	66.021	15.689	16.528
B. Ticari Borçlar	0	0	0	0	0	0
C. Diğer Uzun Vadeli Borçlar	0	43.599	0	7.044	0	0
1. Ortaklara Borçlar	0	43.599	0	7.044	0	0
D. Alınan Sipariş Avansları	0	0	0	0	0	0
E. Borç ve Gider Karşılıkları	0	0	0	0	0	0
III. ÖZSERMAYE	9.044	32.843	-1.099	176.426	219.108	228.715
A. Sermaye	24.242	15.872	9.199	7.452	103.543	90.902
B. Sermaye Taahhütleri (-)	-14.545	0	0	0	0	0
C. Emisyon Primi	0	0	0	0	0	0
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	0	18.611	15.110	72.251	77.915	90.293
E. Yedekler	0	0	0	0	2.296	2.661
F. Geçmiş Yıl Karları	0	0	0	0	33.412	31.038
G. Net Dönem Karı	0	0	0	117.305	1.942	13.821
H. Dönem Zararı (-)	-653	-1.212	-24.458	0	0	0
I. Geçmiş Yıl Zararları	0	-428	-951	-20.581	0	0
PASİF TOPLAMI	9.179	76.804	91.743	404.370	236.199	246.720

D MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ BİLANÇOLARI						
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. DÖNEN VARLIKLAR	523.486	1.023.597	1.021.186	1.331.887	1.374.670	1.359.404
A. Hazır Değerler	24.953	33.849	10.457	61.444	23.755	60.165
1. Kasa	21.260	10.582	5.899	14.438	6.084	11.039
2. Alınan Çekler	1.939	64.654	6.191	41.018	102.435	47.266
3. Bankalar	1.753	2.439	1.557	5.989	4.434	2.673
4. Verilen Çekler ve Ödeme Emir. (-)	0	-43.825	-3.190	0	-89.197	-813
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	341.761	641.739	844.836	852.857	1.254.375	926.568
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	473	40.842	0	0	1.054	451
E. Stoklar	144.588	307.166	160.104	417.586	95.486	367.637
1. İlk Madde ve Malzeme	77.422	129.350	132.109	189.471	53.515	204.633
2. Yarı Mamüller	0	0	0	101.468	0	23.533
4. Mamüller	6.920	28.357	17.639	69.597	11.916	111.320
6. Diğer Stoklar	0	0	0	0	0	2.384
8. Verilen Sipariş Avansları	60.246	149.460	10.356	57.050	30.054	25.767
F. Diğer Dönen Varlıklar	11.711	0	5.789	0	0	4.583
II. DURAN VARLIKLAR	1.017.440	1.085.828	1.207.328	1.525.713	878.004	1.336.847
A. Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	1.012	663	568	907	420	1.020
D. Maddi Duran Varlıklar	920.617	997.566	1.076.542	1.381.339	807.461	1.225.957
1. Arazi ve Arsalar	5.319	9.358	6.018	21.170	19.984	22.602
2. Yerüstü ve Yer altı Düzenleri	65.511	78.148	68.958	127.747	91.259	126.544
3. Binalar	203.755	237.190	209.098	281.695	288.774	428.903
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	1.477.985	1.689.109	1.857.581	2.869.668	2.042.985	2.882.530
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	105.900	172.762	174.060	297.461	283.516	392.681
6. Döşeme ve Demirbaşlar	33.536	36.734	47.466	61.601	43.344	72.746
7. Diğer Maddi Duran Varlıklar	0	0	3.938	0	0	0
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-994.278	-1.251.147	-1.472.293	-2.330.599	-1.986.374	-2.768.591
9. Yapılmakta Olan Yatırımlar	0	0	86.637	0	0	0
10. Verilen Sipariş Avansları	22.887	25.411	95.078	52.597	23.973	68.542
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	0	0	0	0	0	8.760
3. Haklar	0	0	0	0	0	8.760
F. Diğer Duran Varlıklar	57.048	53.920	112.570	129.656	63.552	91.496
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	38.762	33.679	17.648	13.811	6.570	9.613
AKTİF TOPLAMI	1.540.925	2.109.425	2.228.515	2.857.600	2.252.674	2.696.251
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. KISA VADELİ BORÇLAR	245.211	383.023	697.682	821.078	675.261	538.047
A. Finansal Borçlar	0	0	8.061	37.450	0	0
1. Banka Kredileri	0	0	8.061	37.450	0	0
B. Ticari Borçlar	132.956	164.211	477.010	588.848	311.396	394.484
1. Satıcılar	69.185	164.211	453.997	484.103	311.396	318.167
2. Borç Senetleri	63.771	0	23.013	104.745	0	76.317
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	54.498	85.590	95.332	58.850	248.902	29.486
1. Ortaklara Borçlar	6.303	8.680	10.552	146	0	1.338
4. Ödenecek Giderler	14.739	15.474	5.242	0	0	0
5. Ödenecek Vergi ve Diğer Kesintiler	0	0	0	0	248.902	28.148
7. Kısa Vadeli Borçlar	33.456	61.435	79.538	58.704	0	0
D. Alınan Sipariş Avansları	9.013	50.254	16.038	3.904	10.575	14.463
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	13.443	10.509	31.096	42.580	50.927	26.008
1. Vergi ve Fonlar	4.508	2.792	3.753	7.492	37.740	6.571
2. Ödenecek Sos. Güv. Kes.	8.936	7.717	27.342	35.088	13.187	19.437
F. Borç ve Gider Karşılıkları	35.300	72.460	70.145	89.447	53.461	73.607
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	159.162	271.827	137.552	78.679	21.229	9.741
A. Finansal Borçlar	0	126.976	73.595	44.710	13.806	6.060
1. Banka Kredileri	0	126.976	73.595	44.710	13.806	6.060
B. Ticari Borçlar	159.162	144.851	63.957	33.969	7.423	3.680
III. ÖZSERMAYE	1.136.553	1.454.575	1.393.281	1.957.843	1.556.184	2.148.463
A. Sermaye	969.697	634.880	367.974	298.065	414.170	363.609
B. Sermaye Taahhütleri (-)	-223.030	-146.022	-48.545	0	0	0
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	207.666	567.921	618.771	891.614	726.240	1.135.744
E. Yedekler	17.510	59.583	35.779	28.981	80.068	69.761
F. Geçmiş Yıl Karları	0	0	0	407.622	0	279.161
G. Net Dönem Karı	164.710	338.213	419.303	331.561	335.706	300.189
PASİF TOPLAMI	1.540.925	2.109.425	2.228.515	2.857.600	2.252.674	2.696.251

E MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 BİLANÇOLARI (usd)						
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.2001	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. DÖNEN VARLIKLAR	106.321	160.491	74.702	133.082	83.410	70.265
A. Hazır Değerler	7.740	87.101	2.484	53.070	1.174	773
1. Kasa	882	39.323	2.469	896	1.166	768
2. Alınan Çekler	6.858	47.753	0	52.161	0	0
3. Bankalar	0	26	15	13	8	6
B Menkul Kıymetler	0	0	0	0	0	0
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	0	0	0	0	1.948	1.282
1. Alıcılar	0	0	0	0	1.948	1.282
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	327	6.735	0	303	4.436	2.921
4. Kısa Vadeli Diğer Alacaklar	327	6.735	0	303	4.436	2.921
E. Stoklar	83.794	54.668	63.423	77.092	68.776	60.939
1. İlk Madde ve Malzeme	15.057	35.212	18.475	19.468	20.009	15.809
4. Mamüller	53.697	5.413	27.307	21.237	48.588	38.391
5. Emtia	15.040	14.043	17.641	36.387	179	141
6. Diğer Stoklar	0	0	0	0	0	6.597
F. Diğer Dönen Varlıklar	14.461	11.987	8.795	2.617	7.076	4.349
1. Devreden K.D.V.	14.461	11.987	8.795	0	7.076	4.349
4. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar	0	0	0	2.617	0	0
II. DURAN VARLIKLAR	84.136	157.519	84.963	107.621	59.693	51.581
D. Maddi Duran Varlıklar	74.115	132.851	80.340	107.271	59.663	51.560
1. Arazi ve Arsalar	653	428	248	201	93	82
2. Yerüstü ve Yer altı Düzenleri	96	63	36	29	14	12
3. Binalar	3.282	45.590	30.717	41.241	22.206	19.495
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	40.094	43.853	37.565	51.399	23.814	19.107
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	43.254	83.401	45.792	50.641	27.109	23.799
6. Döşeme ve Demirbaşlar	4.338	3.694	2.141	5.231	2.423	2.127
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-17.602	-44.177	-36.159	-41.471	-15.995	-13.062
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	0	0	0	0	0	0
F. Diğer Duran Varlıklar	7.730	9.460	2.009	0	0	0
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	2.292	15.208	2.614	350	30	21
AKTİF TOPLAMI	190.457	318.010	159.665	240.703	143.103	121.846
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. KISA VADELİ BORÇLAR	165.538	95.023	15.156	91.168	72.635	65.035
A. Finansal Borçlar	11.681	30.927	0	1.292	26.547	26.575
1. Banka Kredileri	11.681	30.927	0	1.292	26.547	26.575
B. Ticari Borçlar	27.636	37.469	9.452	72.649	38.993	34.453
1. Satıcılar	27.636	35.832	6.740	68.720	32.024	29.868
4. Diğer Ticari Borçlar	0	1.637	2.712	3.929	6.969	4.585
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	3.421	0	0	0	0	0
7. Kısa Vadeli Borçlar	3.421	0	0	0	0	0
D. Alınan Sipariş Avansları	121.212	0	0	0	0	0
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	1.181	1.236	3.649	12.233	6.520	4.007
1. Vergi ve Fonlar	632	367	1.491	9.108	2.248	1.382
2. Ödenecek Sos.Güv.Kes.	549	869	2.159	3.124	4.272	2.625
F. Borç ve Gider Karşılıkları	408	25.391	2.055	4.994	575	0
1. Dönem Karı Karşılıkları	532	25.530	4.877	6.033	2.370	0
2. Dönem Karı Peş. Ödenen Ver.Karş.(-)	-124	-138	-2.822	-1.039	-1.796	0
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	0	0	0	0	0	0
III. ÖZSERMAYE	24.919	222.987	144.509	149.535	70.468	56.811
A. Sermaye	24.242	158.720	91.993	74.516	34.514	30.301
B. Sermaye Taahhütleri (-)	0	0	0	0	0	0
C. Emisyon Primi	0	0	0	0	0	0
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	0	31.708	34.262	47.984	18.620	15.747
E. Yedekler	0	67	2.497	2.022	937	822
F. Geçmiş Yıl Karları	0	0	5.854	12.763	11.585	14.396
G. Net Dönem Karı	676	32.492	9.902	12.250	4.813	0
H. Dönem Zararı (-)	0	0	0	0	0	-4.455
I. Geçmiş Yıl Zararları	0	0	0	0	0	0
PASİF TOPLAMI	190.457	318.010	159.665	240.703	143.103	121.846

F MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 BİLANÇOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
AYRINTILI BİLANÇO						
I. DÖNEN VARLIKLAR	88.475	125.175	78.574	336.520	127.864	540.446
A. Hazır Değerler	5.669	47.887	11.245	2.061	-13.893	-43.235
1. Kasa	192	3.190	1.772	684	4.073	2.869
2. Alınan Çekler	0	0	9.383	1.937	0	0
3. Bankalar	5.477	44.697	90	90	5	309
4. Verilen Çekler ve Ödeme Emir. (-)	0	0	0	-651	-17.971	-46.413
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	3.967	3.944	8.940	35.855	33.143	248.576
1. Alıcılar	3.967	712	5.227	31.394	33.143	248.576
2. Alacak Senetleri	0	2.597	2.208	3.241	0	0
4. Diğer Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	0	635	1.505	1.219	0	0
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	0	0	0	4.879	17.011	22.942
E. Stoklar	48.746	46.540	56.665	262.996	91.550	283.739
1. İlk Madde ve Malzeme	23.866	29.511	10.766	25.388	27.422	128.267
2. Yarı Mamüller	0	0	45.898	0	11.391	87.596
4. Mamüller	24.880	17.029	0	191.609	52.737	40.584
6. Diğer Stoklar	0	0	0	42	0	0
8. Verilen Sipariş Avansları	0	0	0	45.957	0	27.292
F. Diğer Dönen Varlıklar	30.094	26.805	1.723	30.729	53	28.424
II. DURAN VARLIKLAR	193.235	677.431	466.862	256.220	96.125	159.718
A. Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	204	186	108	87	40	35
B. Diğer Uzun Vadeli Alacaklar	0	0	0	0	0	697
C. Finansal Duran Varlıklar	0	0	0	2.981	1.381	1.212
D. Maddi Duran Varlıklar	178.498	575.557	348.862	219.473	79.018	152.389
1. Arazi ve Arsalar	1.141	747	433	351	162	143
2. Yerüstü ve Yer altı Düzenleri	234	153	89	72	33	29
3. Binalar	0	58.527	33.922	27.769	12.862	11.292
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	147.194	245.110	165.554	133.811	67.400	94.188
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	0	300.277	205.180	166.200	76.980	139.528
6. Döşeme ve Demirbaşlar	825	573	332	1.960	1.382	3.655
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-45.562	-29.830	-56.649	-110.689	-79.801	-96.446
9. Yapılmakta Olan Yatırımlar	74.666	0	0	0	0	0
F. Diğer Duran Varlıklar	4.855	9.949	2.876	0	0	47
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	9.678	91.739	115.016	33.679	15.686	5.337
AKTİF TOPLAMI	281.711	802.607	545.436	592.740	223.989	700.164
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. KISA VADELİ BORÇLAR	173.960	297.919	139.396	120.921	-66.740	396.163
A. Finansal Borçlar	0	0	0	0	0	385.963
B. Ticari Borçlar	244	221.351	133.594	104.431	-71.167	5.757
1. Satıcılar	244	31.487	133.341	82.024	-71.167	5.757
2. Borç Senetleri	0	0	0	22.406	0	0
4. Diğer Ticari Borçlar	0	189.864	254	0	0	0
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	171.825	74.411	2.891	6.484	0	0
1. Ortaklara Borçlar	170.767	73.011	0	0	0	0
4. Ödenecek Giderler	1.059	1.400	2.891	6.484	0	0
D. Alınan Sipariş Avansları	0	0	547	0	0	0
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	1.890	2.157	2.363	5.442	4.427	4.443
1. Vergi ve Fonlar	596	424	430	670	845	876
2. Ödenecek Sos. G. v. Kes.	1.294	1.733	1.933	2.422	3.582	3.567
3. Vadesi Geçmiş Ert. Taks. Ver./Diğ. Yük.	0	0	0	2.350	0	0
F. Borç ve Gider Karşılıkları	0	0	0	4.564	0	0
1. Dönem Karı Karşılıkları	0	0	0	4.564	0	0
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	41.373	202.472	227.943	306.801	54.651	21.707
A. Finansal Borçlar	41.373	202.472	227.943	192.646	54.651	21.707
1. Banka Kredileri	41.373	202.472	227.943	192.646	54.651	21.707
C. Diğer Uzun Vadeli Borçlar	0	0	0	114.154	0	0
III. ÖZSERMAYE	66.378	302.215	178.097	165.018	236.078	282.294
A. Sermaye	121.212	317.440	183.987	149.033	207.085	181.804
E. Yedekler	0	0	1.447	1.172	1.029	904
F. Geçmiş Yıl Karları	0	0	0	0	5.832	24.550
G. Net Dönem Karı	0	20.676	1.487	20.757	22.131	75.036
H. Dönem Zararı (-)	-43.980	0	0	0	0	0
I. Geçmiş Yıl Zararları	-10.855	-35.901	-8.824	-5.943	0	0
PASİF TOPLAMI	281.711	802.607	545.436	592.740	223.989	700.164

G MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ BİLANÇOLARI (usd)						
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. DÖNEN VARLIKLAR	1.022.509	1.324.218	837.632	400.354	227.662	854.188
A. Hazır Değerler	64.720	11.465	2.371	850	908	1.380
1. Kasa	84	10.202	1.383	42	504	1.076
3. Bankalar	64.636	1.263	988	808	404	304
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	312.437	668.687	263.266	2.271	36.029	592.752
1. Alıcılar	277.049	668.003	256.107	1.949	35.879	592.621
2. Alacak Senetleri	34.736	254	6.909	119	55	48
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	652	430	251	203	94	83
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	0	0	0	0	11.993	10.529
E. Stoklar	527.861	614.846	552.645	387.676	174.306	233.222
1. İlk Madde ve Malzeme	118.132	203.791	130.614	105.512	48.871	73.292
2. Yarı Mamüller	76.853	39.328	43.215	35.005	16.214	80.896
4. Mamüller	290.975	212.129	91.320	62.616	29.002	672
5. Emtia	21.602	132.472	232.393	184.543	80.220	78.363
8. Verilen Sipariş Avansları	20.298	27.125	55.102	0	0	0
F. Diğer Dönen Varlıklar	117.491	29.221	19.350	9.556	4.426	16.305
1. Devreden K.D.V.	23.919	15.805	1.103	0	0	1.956
3. Diğer K.D.V.	84.786	13.416	11.797	9.556	4.426	14.349
4. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar	0	0	6.450	0	0	0
5. Gelecek Aylara Ait Giderler	8.785	0	0	0	0	0
II. DURAN VARLIKLAR	310.940	300.400	181.224	127.390	69.087	132.276
A. Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	0	0	116	94	43	48
B. Diğer Uzun Vadeli Alacaklar	13.229	8.661	7.251	0	0	0
C. Finansal Duran Varlıklar	27.199	378	874	708	328	288
D. Maddi Duran Varlıklar	258.019	275.818	170.776	126.588	68.716	131.939
2. Yerüstü ve Yer altı Düzenleri	6	7.758	6.838	8.640	4.002	3.513
3. Binalar	74.716	86.204	74.835	93.555	67.799	96.420
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	217.169	260.819	219.916	259.009	158.410	141.914
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	146.853	172.120	121.067	74.778	33.819	85.569
6. Döşeme ve Demirbaşlar	13.182	14.983	13.726	16.929	9.397	13.621
7. Diğer Maddi Duran Varlıklar	2.988	2.749	2.062	2.067	1.229	1.290
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-197.753	-270.256	-268.503	-328.389	-205.940	-210.387
9. Yapılmakta Olan Yatırımlar	857	1.441	835	0	0	0
F. Diğer Duran Varlıklar	12.008	10.110	2.136	0	0	0
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	486	5.432	71	0	0	0
AKTİF TOPLAMI	1.333.450	1.624.618	1.018.856	527.743	296.750	986.464
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. KISA VADELİ BORÇLAR	1.410.247	1.448.669	998.329	559.025	331.729	830.574
A. Finansal Borçlar	981.581	344.507	177.535	94.574	29.944	27
B. Ticari Borçlar	163.052	688.829	345.280	68.442	15.920	322.023
1. Satıcılar	137.962	577.285	298.554	53.048	15.920	322.023
2. Borç Senetleri	10.732	48.056	46.726	15.394	0	0
4. Diğer Ticari Borçlar	14.358	63.488	0	0	0	0
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	0	176.484	381.587	382.863	279.699	451.272
1. Ortaklara Borçlar	0	161.383	380.222	382.863	279.699	432.510
4. Ödenecek Giderler	0	15.074	0	0	0	0
7. Kısa Vadeli Borçlar	0	27	1.365	0	0	18.762
D. Alınan Sipariş Avansları	118.465	116.340	78.247	0	0	0
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	147.149	122.510	15.681	13.146	6.165	45.773
1. Vergi ve Fonlar	4.642	5.470	370	612	80	876
2. Ödenecek Sos. Güv. Kes.	9.443	17.049	6.158	0	0	2.806
3. Vadesi Geçmiş Ert. Taks. Ver./Diğ. Yük.	133.063	99.990	9.153	12.535	6.086	42.091
F. Borç ve Gider Karşılıkları	0	0	0	0	0	11.479
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	505	248	144	0	0	0
E. Borç ve Gider Karşılıkları	505	248	144	0	0	0
III. ÖZSERMAYE	-77.302	175.701	20.382	-31.282	-34.980	155.889
A. Sermaye	242.424	317.440	183.987	149.033	69.028	60.601
B. Sermaye Taahhütleri (-)	-163.636	-23.808	-13.799	0	0	0
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	197.552	144.935	154.944	173.893	111.218	130.554
E. Yedekler	537	352	204	165	76	106.268
F. Geçmiş Yıl Karları	0	0	4.433	3.591	1.663	1.460
G. Net Dönem Karı	0	0	0	0	0	47.485
H. Dönem Zararı (-)	-275.675	-31.330	-150.712	-107.356	-51.165	0
I. Geçmiş Yıl Zararları	-78.505	-231.888	-158.675	-250.608	-165.800	-190.479
PASİF TOPLAMI	1.333.450	1.624.618	1.018.856	527.743	296.750	986.464

H MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ BİLANÇOLARI (usd)						
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.2001	31.12.2000	31.12.1999	31.12.2002
I. DÖNEN VARLIKLAR	293.575	439.763	279.888	908.445	649.578	578.704
A. Hazır Değerler	75.442	2.411	898	45.082	3.925	17.794
1. Kasa	68.925	18	94	852	735	566
2. Alınan Çekler	6.429	952	0	43.162	2.774	3.504
3. Bankalar	89	1.441	804	1.068	417	13.725
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	129.844	212.703	132.518	289.861	333.977	341.113
1. Alıcılar	129.746	212.638	132.481	289.830	333.894	340.737
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	99	65	37	30	83	376
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	12.955	0	0	151.780	0	0
E. Stoklar	52.590	197.919	118.672	350.645	233.012	219.793
1. İlk Madde ve Malzeme	9.961	93.018	86.812	213.572	73.315	115.551
2. Yarı Mamüller	11.720	67.326	0	0	0	0
4. Mamüller	17.354	6.942	9.579	82.083	75.781	50.642
5. Emtia	13.555	11.639	11.272	8.803	80.356	48.455
8. Verilen Sipariş Avansları	0	18.994	11.009	46.187	3.560	5.145
F. Diğer Dönen Varlıklar	22.743	26.729	27.800	71.077	78.664	3
2. İndirilecek K.D.V.	16.230	26.713	27.791	71.070	58.189	0
4. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar	6.489	0	0	0	20.472	0
5. Gelecek Aylara Ait Giderler	24	16	9	7	3	3
II. DURAN VARLIKLAR	99.824	196.244	204.266	294.430	342.961	425.012
D. Maddi Duran Varlıklar	86.395	164.002	152.744	211.969	251.194	361.881
1. Arazi ve Arsalar	0	0	0	0	207	2.000
2. Yerüstü ve Yer altı Düzenleri	3.942	3.954	2.292	1.856	860	1.566
3. Binalar	6.739	4.412	3.489	2.827	1.309	8.047
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	88.181	163.742	177.108	260.706	232.966	464.246
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	236	6.518	21.623	110.533	80.346	117.192
6. Döşeme ve Demirbaşlar	4.712	7.568	7.118	12.149	15.165	18.123
7. Diğer Maddi Duran Varlıklar	517	0	0	0	0	0
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-31.679	-62.695	-88.119	-196.055	-188.864	-324.041
9. Yapılmakta Olan Yatırımlar	13.747	27.806	16.354	13.247	15.085	59.448
10. Verilen Sipariş Avansları	0	12.698	12.879	6.706	94.120	15.299
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	5.244	3.433	1.990	1.612	747	655
3. Haklar	5.244	3.433	1.990	1.612	747	655
F. Diğer Duran Varlıklar	8.185	28.809	48.726	73.435	88.228	60.638
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	0	0	806	7.414	2.793	1.838
AKTİF TOPLAMI	393.398	636.007	484.154	1.202.876	992.539	1.003.716
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. KISA VADELİ BORÇLAR	304.916	527.500	348.276	863.565	735.565	757.934
A. Finansal Borçlar	149.246	130.521	111.234	323.982	166.842	152.506
1. Banka Kredileri	149.246	130.521	111.234	323.982	166.842	152.506
B. Ticari Borçlar	148.398	332.669	159.702	502.023	334.894	245.776
1. Satıcılar	72.912	280.861	106.668	270.262	184.786	181.017
2. Borç Senetleri	75.486	51.808	53.033	231.761	150.108	64.759
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	787	52.376	0	3.503	218.917	350.281
1. Ortaklara Borçlar	0	51.083	0	0	216.425	345.847
4. Ödenecek Giderler	787	1.293	0	0	0	0
7. Kısa Vadeli Borçlar	0	0	0	3.503	2.491	4.434
D. Alınan Sipariş Avansları	2.399	3.322	24.924	25.535	4.621	4.057
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	4.085	8.612	52.417	8.522	10.291	5.314
1. Vergi ve Fonlar	801	1.834	2.457	6.420	6.276	2.448
2. Ödenecek Sos. Güv. Kes.	1.309	4.751	20.179	2.102	4.015	2.866
3. Vadesi Geçmiş Ert. Taks. Ver./Diğ. Yük.	1.975	2.027	29.781	0	0	0
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	0	0	14.742	0	0	0
C. Diğer Uzun Vadeli Borçlar	0	0	14.742	0	0	0
III. ÖZSERMAYE	88.482	108.507	121.136	339.310	256.974	245.782
A. Sermaye	3.879	2.540	1.472	1.192	552	485
B. Sermaye Taahhütleri (-)	0	0	0	0	0	0
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	3.699	26.884	48.362	91.516	118.447	149.302
E. Yedekler	0	0	0	0	0	0
F. Geçmiş Yıl Karları	0	0	0	0	0	0
G. Net Dönem Karı	80.904	79.084	71.302	246.602	137.975	95.995
H. Dönem Zararı (-)	0	0	0	0	0	0
I. Geçmiş Yıl Zararları	0	0	0	0	0	0
PASİF TOPLAMI	393.398	636.007	484.154	1.202.876	992.539	1.003.716

I MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ BİLANÇOLARI (usd)						
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. DÖNEN VARLIKLAR	160.182	632.675	948.016	1.916.542	1.043.061	1.717.574
A. Hazır Değerler	23.881	174.408	200.581	37.913	42.493	126.101
1. Kasa	2.544	97.614	151.704	28.479	13.225	13.185
2. Alınan Çekler	21.333	61.702	48.544	7.452	21.389	74.838
3. Bankalar	3	15.092	333	1.983	7.879	38.078
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	14.693	299.648	577.717	934.676	864.137	1.171.407
1. Alıcılar	14.693	299.648	577.717	934.676	864.137	1.171.407
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	0	0	84.303	410.164	0	0
1. Ortaklardan Alacaklar	0	0	0	410.164	0	0
4. Kısa Vadeli Diğer Alacaklar	0	0	84.303	0	0	0
E. Stoklar	121.380	141.418	22.749	398.320	53.897	280.525
1. İlk Madde ve Malzeme	101.439	94.763	12.652	61.625	27.195	50.100
4. Mamüller	19.942	43.905	10.097	24.325	23.089	175.141
5. Emtia	0	2.750	0	0	2.544	0
6. Diğer Stoklar	0	0	0	0	0	10.590
8. Verilen Sipariş Avansları	0	0	0	312.370	1.069	44.694
F. Diğer Dönen Varlıklar	227	17.201	62.666	135.469	82.535	139.541
1. Devreden K.D.V.	227	16.774	62.111	8.580	20.992	2.111
3. Diğer K.D.V.	0	427	555	126.889	61.543	131.685
4. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar	0	0	0	0	0	5.744
II. DURAN VARLIKLAR	203.297	250.709	284.314	491.673	447.342	1.063.902
A. Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	206	135	78	63	1.355	1.189
B. Diğer Uzun Vadeli Alacaklar	0	0	81	65	30	27
D. Maddi Duran Varlıklar	193.654	235.188	229.794	416.555	396.110	942.956
1. Arazi ve Arsalar	0	0	0	0	35.610	369.636
3. Binalar	0	0	0	0	88.281	192.141
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	273.177	328.553	309.821	535.543	522.352	814.282
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	36.280	48.742	56.753	215.743	175.022	285.532
6. Döşeme ve Demirbaşlar	5.786	22.764	19.501	29.612	50.679	117.188
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-154.933	-204.713	-202.789	-410.679	-475.835	-835.824
9. Yapılmakta Olan Yatırımlar	33.343	39.841	46.508	46.335	0	0
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	281	184	107	86	40	35
F. Diğer Duran Varlıklar	5.500	15.202	3.945	0	0	0
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	3.656	0	50.310	74.904	49.807	119.695
A K T İ F T O P L A M I	363.480	883.384	1.232.331	2.408.216	1.490.402	2.781.476
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. KISA VADELİ BORÇLAR	281.059	689.523	581.179	1.321.961	706.347	2.270.280
A. Finansal Borçlar	266.873	554.948	246.204	849.812	150.573	1.580.251
1. Banka Kredileri	194.145	523.204	237.005	849.812	150.573	1.580.251
5. Diğer Finansal Borçlar	72.727	31.744	9.199	0	0	0
B. Ticari Borçlar	8.427	74.286	90.775	164.415	223.736	300.319
1. Satıcılar	8.639	44.797	79.000	160.641	161.639	278.533
4. Diğer Ticari Borçlar	0	29.628	11.774	3.774	62.096	21.786
5. Borç Reeskontu(-)	-212	-139	0	0	0	0
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	0	0	6.300	0	96.640	345.960
D. Alınan Sipariş Avansları	0	52.130	27.130	8.687	7.017	14.165
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	5.760	8.158	128.568	227.430	125.479	29.584
1. Vergi ve Fonlar	1.949	1.756	23.929	122.879	57.995	10.856
2. Ödenecek Sos. Güv. Kes.	3.811	6.401	104.640	104.551	17.824	18.728
3. Vadesi Geçmiş Ert. Taks. Ver./Diğ. Yük.	0	0	0	0	49.660	0
F. Borç ve Gider Karşılıkları	0	0	82.201	71.618	102.903	0
1. Dönem Karı Karşılıkları	0	0	82.201	179.161	192.937	0
2. Dönem Karı Peş. Ödenen Ver. Karş.(-)	0	0	0	-107.543	-90.034	0
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	22.281	0	259.320	407.324	239.243	0
A. Finansal Borçlar	0	0	259.320	407.324	239.243	0
1. Banka Kredileri	0	0	259.320	407.324	239.243	0
C. Diğer Uzun Vadeli Borçlar	22.281	0	0	0	0	0
1. Ortaklara Borçlar	22.281	0	0	0	0	0
III. ÖZSERMAYE	60.140	193.861	391.831	678.930	544.813	511.196
A. Sermaye	48.485	158.720	91.993	74.516	34.514	30.301
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	0	0	0	70.178	110.355	235.948
E. Yedekler	458	300	174	7.346	20.516	18.185
F. Geçmiş Yıl Karları	22.140	14.495	20.194	271.521	113.964	333.107
G. Net Dönem Karı	10.205	27.511	279.470	255.368	265.463	0
H. Dönem Zararı (-)	0	0	0	0	0	-106.345
I. Geçmiş Yıl Zararları	-21.147	-7.165	0	0	0	0
P A S İ F T O P L A M I	363.480	883.384	1.232.331	2.408.216	1.490.402	2.781.476

I MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ BİLANÇOLARI (usd)						
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.2001	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. DÖNEN VARLIKLAR	11.808	9.722	6.461	10.866	17.932	23.781
A. Hazır Değerler	9.556	2.162	2.740	6.720	6.117	6.209
1. Kasa	9.548	2.119	2.676	6.695	430	5.476
3. Bankalar	8	42	64	25	5.687	733
B Menkul Kıymetler	0	0	0	0	0	0
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	0	2.923	0	0	4.105	9.393
1. Alıcılar	0	0	0	0	4.105	9.393
2. Alacak Senetleri	0	2.923	0	0	0	0
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	0	0	0	0	0	0
E. Stoklar	1.406	3.171	2.501	2.789	5.962	7.229
4. Mamüller	1.406	3.171	2.501	2.789	5.962	7.229
F. Diğer Dönen Varlıklar	845	1.467	1.221	1.357	1.748	951
1. Devreden K.D.V.	845	1.467	1.221	1.357	1.748	951
II. DURAN VARLIKLAR	1.864	13.538	5.317	3.804	11.492	8.388
A. Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	0	0	231	187	87	76
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	0	0	231	187	87	76
B. Diğer Uzun Vadeli Alacaklar	0	0	0	0	0	0
C. Finansal Duran Varlıklar	0	0	0	0	0	0
D. Maddi Duran Varlıklar	1.377	13.267	5.001	3.574	11.389	8.290
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	436	286	166	134	62	55
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	0	13.613	7.890	6.391	14.317	9.991
6. Döşeme ve Demirbaşlar	1.285	1.265	1.147	2.325	2.651	3.162
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-344	-1.897	-4.202	-5.276	-5.642	-4.918
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	0	0	0	0	0	0
F. Diğer Duran Varlıklar	487	271	86	43	16	22
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	0	0	0	0	0	0
AKTİF TOPLAMI	13.672	23.260	11.779	14.670	29.424	32.169
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. KISA VADELİ BORÇLAR	11.463	20.040	7.546	7.760	21.639	18.633
A. Finansal Borçlar	0	0	0	0	1.040	0
1. Banka Kredileri	0	0	0	0	1.040	0
B. Ticari Borçlar	2.682	11.992	7.472	1.958	9.701	15.835
1. Satıcılar	2.682	11.992	7.472	1.958	9.701	15.835
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	0	6.349	0	0	7.800	0
1. Ortaklara Borçlar	0	6.349	0	0	7.800	0
D. Alınan Sipariş Avansları	8.600	0	0	4.103	2.007	1.762
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	181	78	74	202	76	191
1. Vergi ve Fonlar	121	24	22	30	21	46
2. Ödenecek Sos.Güv.Kes.	60	55	51	172	56	145
F. Borç ve Gider Karşılıkları	0	1.620	0	1.497	1.015	846
1. Dönem Karı Karşılıkları	0	1.620	0	1.497	2.190	3.300
2. Dönem Karı Peş. Ödenen Ver. Karş.(-)	0	0	0	0	-1.175	-2.455
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	0	0	0	0	0	0
A. Finansal Borçlar	0	0	0	0	0	0
B. Ticari Borçlar	0	0	0	0	0	0
C. Diğer Uzun Vadeli Borçlar	0	0	0	0	0	0
D. Alınan Sipariş Avansları	0	0	0	0	0	0
E. Borç ve Gider Karşılıkları	0	0	0	0	0	0
III. ÖZSERMAYE	2.209	3.220	4.233	6.910	7.785	13.536
A. Sermaye	9.697	6.349	3.680	2.981	1.381	1.212
B. Sermaye Taahhütleri (-)	-7.273	-4.762	0	0	0	0
C. Emisyon Primi	0	0	0	0	0	0
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	0	0	0	0	0	0
E. Yedekler	0	0	0	0	138	121
F. Geçmiş Yıl Karları	0	0	1.099	890	1.820	5.502
G. Net Dönem Karı	0	1.774	0	3.482	4.446	6.701
H. Dönem Zararı (-)	-215	0	-545	0	0	0
I. Geçmiş Yıl Zararları	0	-141	0	-442	0	0
PASİF TOPLAMI	13.672	23.260	11.779	14.670	29.424	32.169

J MERMER İŞLETMESİ 1997-2004 TARİHLİ BİLANÇOLARI (usd)						
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. DÖNEN VARLIKLAR	195.775	170.673	178.875	48.042	32.672	27.411
A. Hazır Değerler	163.732	130.199	143.758	6.985	1.477	1.730
1. Kasa	163.284	125.841	142.990	5.810	333	1.134
3. Bankalar	448	4.358	767	1.175	1.144	596
B Menkul Kıymetler	0	0	0	0	0	0
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	145	6.353	194	29.110	411	15.219
1. Alıcılar	0	6.258	139	29.065	391	15.201
2. Alacak Senetleri	0	95	0	0	0	0
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	145	0	55	45	21	18
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	12.799	0	0	0	0	0
4. Kısa Vadeli Diğer Alacaklar	12.799	0	0	0	0	0
E. Stoklar	14.799	28.042	23.028	4.613	25.229	2.745
1. İlk Madde ve Malzeme	92	9.405	3.105	2.085	1.090	848
4. Mamüller	14.706	18.637	19.923	2.528	4.040	988
8. Verilen Sipariş Avansları	0	0	0	0	20.099	909
F. Diğer Dönen Varlıklar	4.300	6.079	11.895	7.334	5.555	7.717
1. Devreden K.D.V.	4.300	6.079	6.209	1.512	1.127	877
3. Diğer K.D.V.	0	0	5.687	5.822	4.428	6.840
II. DURAN VARLIKLAR	29.986	26.197	149.170	117.124	56.000	34.847
A. Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	0	0	0	0	10	9
B. Diğer Uzun Vadeli Alacaklar	0	11.053	0	0	0	0
C. Finansal Duran Varlıklar	0	0	0	0	0	0
D. Maddi Duran Varlıklar	23.394	11.795	91.129	69.652	33.383	14.392
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	19.508	12.772	7.403	5.996	2.777	2.438
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	28.512	18.296	32.130	21.753	10.976	9.636
6. Döşeme ve Demirbaşlar	3.754	2.971	2.035	1.775	1.043	1.391
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-28.379	-22.244	-11.937	-9.687	-4.487	-3.939
10. Verilen Sipariş Avansları	0	0	61.498	49.815	23.073	4.866
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	3.305	2.164	1.254	1.016	471	413
1. Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri	3.305	2.164	1.254	1.016	471	413
F. Diğer Duran Varlıklar	3.286	1.185	0	0	0	0
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	0	0	56.786	46.456	22.137	20.033
A K T İ F T O P L A M I	225.761	196.870	328.045	165.166	88.672	62.258
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. KISA VADELİ BORÇLAR	216.273	185.474	343.580	152.628	84.906	26.110
A. Finansal Borçlar	0	0	0	0	0	0
B. Ticari Borçlar	0	0	6	4.159	8.006	1.224
1. Satıcılar	0	0	6	4.159	8.006	1.224
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	0	0	0	0	0	0
D. Alınan Sipariş Avansları	215.412	184.312	342.248	147.133	75.217	23.911
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	1.230	1.162	1.327	1.337	1.682	975
1. Vergi ve Fonlar	794	611	451	355	839	529
2. Ödenecek Sos.Güv.Kes.	436	552	876	982	844	446
F. Borç ve Gider Karşılıkları	-368	0	0	0	0	0
2. Dönem Karı Peş. Ödenen Ver.Karş.(-)	-368	0	0	0	0	0
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	0	0	0	25.807	41.203	87.403
A. Finansal Borçlar	0	0	0	0	0	0
B. Ticari Borçlar	0	0	0	0	0	0
C. Diğer Uzun Vadeli Borçlar	0	0	0	25.807	41.203	87.403
1. Ortaklara Borçlar	0	0	0	25.807	41.203	87.403
D. Alınan Sipariş Avansları	0	0	0	0	0	0
E. Borç ve Gider Karşılıkları	0	0	0	0	0	0
III. ÖZSERMAYE	9.488	11.396	-15.535	-13.269	-37.436	-51.254
A. Sermaye	10.667	6.984	4.048	3.279	1.519	1.333
B. Sermaye Taahhütleri (-)	0	0	0	0	0	0
C. Emisyon Primi	0	0	0	0	0	0
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	0	0	0	0	0	0
E. Yedekler	1.424	933	541	438	203	178
F. Geçmiş Yıl Karları	0	0	961	0	361	317
G. Net Dönem Karı	0	3.480	0	778	0	0
H. Dönem Zararı (-)	-2.603	0	-21.085	-685	-31.290	-18.388
I. Geçmiş Yıl Zararları	0	0	0	-17.079	-8.228	-34.693
P A S İ F T O P L A M I	225.761	196.870	328.045	165.166	88.672	62.258

K MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ BİLANÇOLARI							
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002	
AYRINTILI BİLANÇO							
I. DÖNEN VARLIKLAR	29.060	73.236	55.532	56.171	64.421	63.741	
A. Hazır Değerler	605	16.585	108	574	350	1.002	
1. Kasa	103	272	51	545	310	18	
2. Alınan Çekler	0	16.279	0	0	0	964	
3. Bankalar	501	34	57	28	40	21	
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	5.887	9.169	3.494	3.725	3.967	1.256	
1. Alıcılar	4.521	8.971	2.597	2.998	3.630	960	
2. Alacak Senetleri	1.062	0	782	633	293	258	
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	304	199	115	93	43	38	
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	0	0	0	0	0	0	
E. Stoklar	21.911	45.774	48.185	51.268	58.196	61.050	
1. İlk Madde ve Malzeme	9.638	10.050	9.274	39.011	6.765	28.748	
4. Mamüller	10.661	35.312	38.461	11.893	51.431	32.302	
8. Verilen Sipariş Avansları	1.612	411	450	364	0	0	
F. Diğer Dönen Varlıklar	658	1.708	3.745	604	1.907	434	
2. İndirilecek K.D.V.	178	0	3.745	604	1.907	0	
3. Diğer K.D.V.	0	1.394	0	0	0	434	
4. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar	480	314	0	0	0	0	
II. DURAN VARLIKLAR	74.209	60.491	50.011	38.888	20.226	17.598	
D. Maddi Duran Varlıklar	52.976	54.768	46.550	27.280	13.874	12.347	
2. Yerüstü ve Yer altı Düzenleri	467	306	177	144	67	58	
3. Binalar	2.147	1.406	815	660	306	268	
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	3.129	18.437	14.025	11.360	5.262	4.786	
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	34.003	25.155	25.775	10.452	4.841	4.250	
6. Döşeme ve Demirbaşlar	11.974	8.643	5.282	4.279	3.206	2.815	
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-1.697	-1.111	-644	-522	-242	-212	
9. Yapılmakta Olan Yatırımlar	2.952	1.933	1.120	907	420	369	
F. Diğer Duran Varlıklar	20.924	5.723	2.940	4.973	3.325	442	
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	309	0	521	6.634	3.027	4.809	
AKTİF TOPLAMI	103.269	133.727	105.543	95.059	84.646	81.340	
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002	
I. KISA VADELİ BORÇLAR	93.719	123.992	16.239	9.854	5.153	5.789	
A. Finansal Borçlar	1.409	40	4.464	0	0	0	
1. Banka Kredileri	1.409	40	4.464	0	0	0	
B. Ticari Borçlar	5.576	3.059	9.221	5.151	3.197	1.421	
1. Satıcılar	4.388	2.583	9.221	5.151	2.557	1.421	
2. Borç Senetleri	1.188	476	0	0	641	0	
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	60.458	110.475	0	0	0	0	
1. Ortaklara Borçlar	60.458	110.475	0	0	0	0	
D. Alınan Sipariş Avansları	17.393	5.902	597	484	468	411	
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	5.053	2.780	1.651	3.212	1.172	3.638	
1. Vergi ve Fonlar	1.427	1.300	1.054	1.195	676	875	
2. Ödenecek Sos.Güv.Kes.	2.096	1.481	597	2.017	496	2.762	
3. Vadesi Geçmiş Ert.Taks.Ver./Diğ.Yük.	1.530	0	0	0	0	0	
F. Borç ve Gider Karşılıkları	3.829	1.736	305	1.007	316	319	
1. Dönem Karı Karşılıkları	3.842	2.736	1.284	2.448	1.415	1.525	
2. Dönem Karı Peş. Ödenen Ver.Karş.(-)	-13	-1.000	-980	-1.440	-1.099	-1.206	
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	0	0	81.054	73.553	71.222	65.193	
A. Finansal Borçlar	0	0	0	0	0	0	
B. Ticari Borçlar	0	0	0	0	0	0	
C. Diğer Uzun Vadeli Borçlar	0	0	81.054	73.553	71.222	65.193	
1. Ortaklara Borçlar	0	0	81.054	73.553	71.222	65.193	
D. Alınan Sipariş Avansları	0	0	0	0	0	0	
E. Borç ve Gider Karşılıkları	0	0	0	0	0	0	
III. ÖZSERMAYE	9.550	9.735	8.250	11.652	8.271	10.358	
A. Sermaye	2.424	1.587	920	745	345	303	
B. Sermaye Taahhütleri (-)	0	0	0	0	0	0	
C. Emisyon Primi	0	0	0	0	0	0	
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	0	0	0	0	0	0	
E. Yedekler	2.235	4.665	4.722	5.937	5.052	5.416	
F. Geçmiş Yıl Karları	0	0	0	0	0	0	
G. Net Dönem Karı	4.890	3.483	2.607	4.970	2.874	4.639	
H. Dönem Zararı (-)	0	0	0	0	0	0	
I. Geçmiş Yıl Zararları	0	0	0	0	0	0	
PASİF TOPLAMI	103.269	133.727	105.543	95.059	84.646	81.340	

EK 2 Örneklem Alınan Mermer İşletmelerinin 1997- 2002 Yılı Sonu Gelir Tabloları

A MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	691.116	567.203	475.235	819.054	865.039	1.015.280
1- Yurtiçi Satışlar	623.863	530.462	377.482	375.828	846.092	690.806
2- Yurtdışı Satışlar	67.253	36.693	97.466	443.106	18.947	324.326
3- Diğer Satışlar	0	48	288	119	0	148
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	0	0	0	0	202	0
1- Satıştan İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
2- Satış İskontoları (-)	0	0	0	0	0	0
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	202	0
C-NET SATIŞLAR	691.116	567.203	475.235	819.054	864.837	1.015.280
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	544.631	445.726	312.468	594.609	604.959	764.794
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	146.485	121.477	162.767	224.445	259.877	250.486
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	75.679	55.054	145.219	212.784	203.121	197.940
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	70.806	66.423	17.548	11.661	56.756	52.546
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	1.604	0	0	0	3.597	1.962
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	0	0	0	0	0	0
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	11.151	15.871	5.000	2.618	1.630	3.148
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	11.151	15.871	5.000	2.618	1.630	3.148
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	61.259	50.551	12.548	9.042	58.723	51.361
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	0	0	0	236	0	1.624
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	0	0	266	0	0	0
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	61.259	50.551	12.282	9.278	58.723	52.984
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	17.740	30.119	6.195	8.711	27.879	27.413
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	43.519	20.432	6.087	567	30.844	25.571

B MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	92.651	120.858	75.249	87.095	45.976	50.425
1- Yurtiçi Satışlar	92.651	120.858	65.497	87.095	45.976	50.425
2- Yurtdışı Satışlar	0	0	0	0	0	0
3- Diğer Satışlar	0	0	9.751	0	0	0
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	0	0	0	0	0	0
1- Satıştan İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
2- Satış İskontoları (-)	0	0	0	0	0	0
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	92.651	120.858	75.249	87.095	45.976	50.425
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	80.168	15.555	59.828	75.367	29.561	42.415
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	12.484	105.304	15.420	11.728	16.415	8.010
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	3.329	102.162	35.310	19.198	11.879	16.474
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	9.155	3.142	-19.890	-7.470	4.536	-8.464
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	0	0	0	0	0	0
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	0	0	0	0	0	0
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	0	0	0	0	0	0
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	9.155	3.142	-19.890	-7.470	4.536	-8.464
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	389	0	0	0	0	0
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	0	0	0	0	0	0
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	9.543	3.142	-19.890	-7.470	4.536	-8.464
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	4.199	0	0	0	0	0
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	5.344	3.142	-19.890	-7.470	4.536	-8.464

Ç MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	691.116	567.203	475.235	819.054	865.039	1.015.280
1- Yurtiçi Satışlar	623.863	530.462	377.482	375.828	846.092	690.806
2- Yurtdışı Satışlar	67.253	36.693	97.466	443.106	18.947	324.326
3- Diğer Satışlar	0	48	288	119	0	148
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	0	0	0	0	202	0
1- Satıştan İadeler (-)	0	0	0	0	0	0
2- Satış İskontoları (-)	0	0	0	0	0	0
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	202	0
C-NET SATIŞLAR	691.116	567.203	475.235	819.054	864.837	1.015.280
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	544.631	445.726	312.468	594.609	604.959	764.794
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	146.485	121.477	162.767	224.445	259.877	250.486
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	75.679	55.054	145.219	212.784	203.121	197.940
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	70.806	66.423	17.548	11.661	56.756	52.546
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	1.604	0	0	0	3.597	1.962
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	0	0	0	0	0	0
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	11.151	15.871	5.000	2.618	1.630	3.148
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	11.151	15.871	5.000	2.618	1.630	3.148
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	61.259	50.551	12.548	9.042	58.723	51.361
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	0	0	0	236	0	1.624
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	0	0	266	0	0	0
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	61.259	50.551	12.282	9.278	58.723	52.984
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	17.740	30.119	6.195	8.711	27.879	27.413
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	43.519	20.432	6.087	567	30.844	25.571

Ç MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	123.684	110.252	91.288	502.501	229.389	376.026
1- Yurtiçi Satışlar	46.458	38.021	31.481	445.084	152.818	44.682
2- Yurtdışı Satışlar	77.226	72.231	59.806	57.417	76.570	331.344
3- Diğer Satışlar	0	0	0	0	0	0
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	3.186	0	0	0	1.404	0
1- Satıştan İadeler (-)	0	0	0	0	0	0
2- Satış İskontoları (-)	3.186	0	0	0	1.404	0
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	120.498	110.252	91.288	502.501	227.985	376.026
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	89.419	87.379	90.437	340.322	192.728	282.196
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	31.079	22.872	851	162.179	35.257	93.830
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	28.882	25.213	24.356	34.646	29.193	78.666
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	2.197	-2.341	-23.505	127.533	6.064	15.164
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	0	0	0	0	0	0
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	1.681	0	953	0	0	0
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	0	0	0	10.228	6.655	2.921
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	10.228	6.655	2.921
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	516	-2.341	-24.458	117.305	-591	12.242
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	0	1.129	0	0	2.534	1.579
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	1.169	0	0	0	0	0
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	-653	-1.212	-24.458	117.305	1.942	13.821
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	0	0	0	0	0	0
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	-653	-1.212	-24.458	117.305	1.942	13.821

D MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	1.716.731	2.100.841	2.600.807	3.247.194	3.214.004	3.788.748
1- Yurtiçi Satışlar	1.708.734	2.055.848	2.529.191	3.181.742	3.191.751	3.782.932
2- Yurtdışı Satışlar	0	0	0	0	0	0
3- Diğer Satışlar	7.996	44.994	71.616	65.452	22.253	5.817
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	0	12.962	0	16.823	0	6.203
1- Satıştan İadeler (-)	0	12.962	0	16.506	0	0
2- Satış İskontoları (-)	0	0	0	316	0	6.203
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	1.716.731	2.087.879	2.600.807	3.230.371	3.214.004	3.782.545
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	1.343.564	1.456.327	1.806.977	2.339.649	2.386.722	3.072.710
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	373.167	631.552	793.830	890.722	827.282	709.835
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	195.548	221.952	239.534	401.759	246.418	321.582
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	177.619	409.601	554.296	488.963	580.863	388.253
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	27.355	10.879	1.023	1.914	542	8.015
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	0	0	474	0	189	12.547
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	4.253	12.952	53.877	63.973	152.975	8.014
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	4.253	12.952	53.877	63.973	152.975	8.014
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	200.722	407.528	500.968	426.904	428.241	375.707
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	7.774	4.145	3.939	2.350	0	2.988
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	8.486	1.000	1.681	153	5.632	901
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	200.010	410.672	503.226	429.101	422.609	377.794
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	35.300	72.460	83.923	97.540	86.903	77.605
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	164.710	338.213	419.303	331.561	335.706	300.189

E MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	102.809	431.484	170.815	303.159	213.131	158.750
1- Yurtiçi Satışlar	91.697	431.484	170.815	303.159	198.147	130.468
2- Yurtdışı Satışlar	11.113	0	0	0	14.984	28.282
3- Diğer Satışlar	0	0	0	0	0	0
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	0	0	0	0	0	0
1- Satıştan İadeler (-)	0	0	0	0	0	0
2- Satış İskontoları (-)	0	0	0	0	0	0
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	102.809	431.484	170.815	303.159	213.131	158.750
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	99.447	362.380	127.848	235.193	168.710	118.491
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	3.363	69.104	42.967	67.966	44.421	40.259
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	2.575	9.140	19.312	52.664	29.226	35.922
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	788	59.964	23.654	15.303	15.195	4.337
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	420	4	0	5.648	1.076	0
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	0	0	633	0	0	277
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	0	1.947	8.242	2.668	9.088	9.575
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	0	1.947	8.242	2.668	9.088	9.575
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	1.208	58.022	14.779	18.283	7.183	-5.514
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	0	0	0	0	0	1.059
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	0	0	0	0	0	0
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	1.208	58.022	14.779	18.283	7.183	-4.455
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	532	25.530	4.877	6.033	2.370	0
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	676	32.492	9.902	12.250	4.813	-4.455

F MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	59.719	126.303	193.620	216.942	453.516	992.449
1- Yurtiçi Satışlar	59.719	84.781	186.118	138.794	55.666	889.810
2- Yurtdışı Satışlar	0	676	0	30.363	367.749	46.068
3- Diğer Satışlar	0	40.845	7.502	47.785	30.101	56.571
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	0	0	0	3.151	29.175	531
1- Satıştan İndirimler (-)	0	0	0	3.151	27.433	369
2- Satış İskontoları (-)	0	0	0	0	1.742	161
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	59.719	126.303	193.620	213.792	424.341	991.919
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	60.825	88.816	174.180	146.802	339.143	798.551
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	-1.106	37.487	19.440	66.990	85.198	193.368
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	9.244	16.811	17.953	23.698	35.282	56.961
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	-10.350	20.676	1.487	43.292	49.917	136.407
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	0	0	0	0	2.353	7.990
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	0	0	0	0	267	5.022
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	4.026	0	0	19.853	38.360	64.340
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	19.853	38.360	64.340
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	4.026	0	0	0	0	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	-14.376	20.676	1.487	23.439	13.643	75.035
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	0	0	0	1.882	8.488	1
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	29.604	0	0	0	0	0
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	-43.980	20.676	1.487	25.321	22.131	75.036
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	0	0	0	4.564	0	0
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	-43.980	20.676	1.487	20.757	22.131	75.036

G MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	1.265.511	1.947.981	903.525	42.722	111.323	658.392
1- Yurtiçi Satışlar	698.631	1.206.197	697.605	38.548	9.305	543.557
2- Yurtdışı Satışlar	566.880	741.784	205.788	0	102.018	114.835
3- Diğer Satışlar	0	0	132	4.174	0	0
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	0	0	0	0	0	0
1- Satıştan İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
2- Satış İskontoları (-)	0	0	0	0	0	0
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	1.265.511	1.947.981	903.525	42.722	111.323	658.392
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	923.817	1.315.261	595.885	46.501	82.247	271.534
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	341.694	632.720	307.640	-3.779	29.076	386.858
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	295.247	412.987	402.511	96.662	38.519	329.282
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	46.447	219.733	-94.870	-100.441	-9.443	57.576
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	32.814	10.767	22.089	20.896	1.101	106.201
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	0	7.808	315	261	893	107.060
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	410.752	279.801	96.056	38.551	51.227	0
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	410.752	279.801	96.056	0	0	0
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	38.551	51.227	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	-331.490	-57.109	-169.152	-118.358	-60.462	56.716
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	55.920	28.124	19.564	22.563	9.560	2.248
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	105	2.345	1.124	11.561	263	0
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	-275.675	-31.330	-150.712	-107.356	-51.165	58.964
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	0	0	0	0	0	11.479
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	-275.675	-31.330	-150.712	-107.356	-51.165	47.485

H MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	527.147	653.917	827.377	1.815.379	1.261.993	1.023.282
1- Yurtiçi Satışlar	370.844	244.884	250.289	259.865	364.332	1.004.410
2- Yurtdışı Satışlar	146.160	409.033	577.088	1.555.514	897.661	18.871
3- Diğer Satışlar	10.144	0	0	0	0	0
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	5.042	4.287	0	30.931	0	82
1- Satıştan İadeler (-)	4.121	2	0	30.931	0	82
2- Satış İskontoları (-)	921	4.285	0	0	0	0
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	522.105	649.630	827.377	1.784.448	1.261.993	1.023.199
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	350.794	476.563	592.830	1.137.549	778.371	783.894
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	171.311	173.067	234.547	646.899	483.621	239.305
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	49.933	41.510	59.142	353.080	201.620	108.567
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	121.379	131.557	175.405	293.818	282.001	130.738
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	0	635	0	238	1.012	3.711
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	0	0	0	0	8.813	16.822
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	40.474	72.978	106.499	47.743	139.564	38.130
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	40.474	72.978	106.499	47.743	139.564	38.130
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	80.904	59.214	68.906	246.313	134.636	79.498
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	0	19.869	2.580	289	3.338	16.497
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	0	0	184	0	0	0
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	80.904	79.084	71.302	246.602	137.975	95.995
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	0	0	0	0	0	0
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	80.904	79.084	71.302	246.602	137.975	95.995

I MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	588.862	799.193	1.917.354	3.156.277	3.870.121	4.690.800
1- Yurtiçi Satışlar	375.859	356.041	470.817	330.321	290.141	653.065
2- Yurtdışı Satışlar	206.686	425.723	1.446.537	2.825.956	3.569.469	4.028.461
3- Diğer Satışlar	6.317	17.430	0	0	10.510	9.274
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	0	0	9.481	0	0	15.910
1- Satıştan İadeler (-)	0	0	0	0	0	0
2- Satış İskontoları (-)	0	0	9.481	0	0	15.910
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	588.862	799.193	1.907.873	3.156.277	3.870.121	4.674.890
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	464.071	494.221	1.021.913	1.989.145	2.089.859	2.688.855
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	124.792	304.972	885.959	1.167.132	1.780.262	1.986.035
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	85.240	77.261	128.360	657.999	712.031	1.181.153
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	39.551	227.711	757.599	509.133	1.068.231	804.882
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	0	0	0	0	0	0
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	7.355	0	0	285.391	236.827	82.543
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	6.584	0	0	14.207	84.388	83.933
I-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	22.224	197.082	387.341	335.897	763.092	903.423
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	22.224	197.082	387.341	335.897	529.942	903.423
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	233.150	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	18.098	30.629	370.258	444.419	457.577	-99.930
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	0	0	0	765	972	2.771
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	7.894	3.119	8.587	10.655	150	9.185
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	10.205	27.511	361.672	434.529	458.400	-106.345
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	0	0	0	0	0	0
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	10.205	27.511	279.470	255.368	265.463	-106.345

İ MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	3.097	14.522	6.251	5.510	31.018	18.097
1- Yurtiçi Satışlar	1.247	14.301	6.251	5.510	7.636	18.097
2- Yurtdışı Satışlar	1.714	0	0	0	23.381	0
3- Diğer Satışlar	136	220	0	0	0	0
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	0	0	59	0	0	0
1- Satıştan İadeler (-)	0	0	59	0	0	0
2- Satış İskontoları (-)	0	0	0	0	0	0
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	3.097	14.522	6.193	5.510	31.018	18.097
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	1.974	9.742	2.224	4.592	24.452	11.667
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	1.124	4.780	3.968	918	6.566	6.429
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	7.554	12.484	10.266	12.745	13.008	14.709
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	-6.431	-7.704	-6.297	-11.827	-6.442	-8.280
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	6.416	11.099	6.998	16.763	13.787	15.360
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	0	0	1.246	65	138	0
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	0	0	0	0	0	0
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	-14	3.394	-545	4.871	7.207	7.081
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	0	0	0	107	297	2.921
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	201	0	0	0	868	0
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	-215	3.394	-545	4.979	6.636	10.001
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	0	1.620	0	1.497	2.190	3.300
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	-215	1.774	-545	3.482	4.446	6.701

J MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	363.546	442.370	283.414	337.483	159.342	297.326
1- Yurtiçi Satışlar	20.634	29.975	13.539	15.021	0	0
2- Yurtdışı Satışlar	325.159	412.303	269.875	322.461	159.342	297.326
3- Diğer Satışlar	17.753	91	0	0	0	0
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	0	0	44.302	0	0	0
1- Satıştan İadeler (-)	0	0	0	0	0	0
2- Satış İskontoları (-)	0	0	44.302	0	0	0
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	363.546	442.370	239.112	337.483	159.342	297.326
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	197.900	321.721	190.843	199.772	92.751	251.876
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	165.647	120.648	48.270	137.711	66.592	45.450
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	111.204	117.661	71.340	98.192	46.171	62.202
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	54.442	2.987	-23.070	39.519	20.421	-16.752
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	0	0	0	1.054	2.441	0
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	54.084	0	0	48.046	53.011	323
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	0	0	28	179	170	0
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	28	179	170	0
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	358	2.987	-23.098	-7.652	-30.318	-17.074
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	0	1.165	2.089	7.248	126	12
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	2.961	673	76	281	1.098	1.326
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	-2.603	3.480	-21.085	-685	-31.290	-18.388
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	0	0	0	0	0	0
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	-2.603	3.480	-21.085	-685	-31.290	-18.388

K MERMER İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	74.819	85.219	54.128	111.153	40.818	76.435
1- Yurtiçi Satışlar	74.819	85.219	54.128	111.153	40.798	76.435
2- Yurtdışı Satışlar	0	0	0	0	0	0
3- Diğer Satışlar	0	0	0	0	20	0
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	0	0	0	0	0	0
1- Satıştan İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
2- Satış İskontoları (-)	0	0	0	0	0	0
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	74.819	85.219	54.128	111.153	40.818	76.435
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	69.330	71.433	46.266	96.455	29.688	63.818
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	5.489	13.785	7.862	14.698	11.129	12.617
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	3.190	6.249	4.025	6.851	6.840	6.453
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	2.299	7.536	3.837	7.847	4.289	6.164
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	0	0	0	2	0	0
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	0	0	0	0	0	0
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	272	1.317	0	642	0	0
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	272	1.317	0	642	0	0
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	2.027	6.219	3.837	7.207	4.289	6.164
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	6.705	0	54	210	0	0
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	0	0	0	0	0	0
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	8.732	6.219	3.892	7.417	4.289	6.164
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	3.842	2.736	1.284	2.448	1.415	1.525
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	4.890	3.483	2.607	4.970	2.874	4.639

EK 3 Örneklem Alınan Gıda İşletmelerinin 1997-2002 Yıl Sonu Bilançoları

A GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 YILLARI BİLANÇOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
AYRINTILI BİLANÇO						
<i>I. DÖNEN VARLIKLAR</i>	2.497	9.664	13.720	25.856	10.459	18.512
A. Hazır Değerler	724	133	1.688	13	284	112
1. Kasa	724	133	1.688	13	284	112
5. Diğer Hazır Değerler	0	0	0	0	0	0
B Menkul Kıymetler	0	0	0	0	0	0
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	0	0	0	0	0	0
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	0	0	0	0	0	0
E. Stoklar	1.773	9.531	12.032	24.810	10.005	18.056
6. Diğer Stoklar	1.773	9.531	12.032	24.810	10.005	18.056
F. Diğer Dönen Varlıklar	0	0	0	1.033	170	343
1. Devreden K.D.V.	0	0	0	1.033	170	343
<i>II. DURAN VARLIKLAR</i>	11.438	8.728	13.805	15.247	8.614	8.131
A. Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	0	0	0	0	0	0
B. Diğer Uzun Vadeli Alacaklar	0	0	0	0	0	0
C. Finansal Duran Varlıklar	0	0	0	0	0	0
D. Maddi Duran Varlıklar	11.228	8.514	13.761	15.247	8.614	8.131
3. Binalar	26	17	4.015	3.252	2.873	2.523
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	1.590	1.041	8.824	13.655	6.509	5.715
6. Döşeme ve Demirbaşlar	775	1.614	1.276	1.258	583	1.080
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	0	0	-354	-2.918	-1.352	-1.187
9. Yapılmakta Olan Yatırımlar	8.836	5.841	0	0	0	0
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	0	0	0	0	0	0
F. Diğer Duran Varlıklar	210	215	44	0	0	0
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	0	0	0	0	0	0
<i>AKTİF TOPLAMI</i>	13.934	18.392	27.525	41.103	19.073	26.642
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
<i>I. KISA VADELİ BORÇLAR</i>	4.186	977	1.775	10.094	3.428	796
A. Finansal Borçlar	0	0	0	0	0	0
B. Ticari Borçlar	0	0	153	7.248	2.938	0
1. Satıcılar	0	0	153	7.248	2.938	0
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	0	0	0	0	0	0
7. Kısa Vadeli Borçlar	0	0	0	0	0	0
D. Alınan Sipariş Avansları	0	0	0	0	0	0
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	4.186	977	1.622	2.847	490	796
1. Vergi ve Fonlar	1.352	410	642	1.023	99	216
2. Ödenecek Sos.Güv.Kes.	0	0	0	0	0	580
3. Vadesi Geçmiş Ert.Taks.Ver./Diğ.Yük.	2.834	567	980	1.824	391	0
F. Borç ve Gider Karşılıkları	0	0	0	0	0	0
<i>II. UZUN VADELİ BORÇLAR</i>	13.576	5.195	16.099	2.229	5.734	17.950
A. Finansal Borçlar	0	0	0	0	0	0
B. Ticari Borçlar	0	0	0	0	0	0
C. Diğer Uzun Vadeli Borçlar	13.576	5.195	16.099	2.229	5.734	17.950
1. Ortaklara Borçlar	13.576	5.195	16.099	2.229	5.734	17.950
D. Alınan Sipariş Avansları	0	0	0	0	0	0
E. Borç ve Gider Karşılıkları	0	0	0	0	0	0
<i>III. ÖZSERMAYE</i>	-3.827	12.220	9.651	28.780	9.910	7.896
A. Sermaye	2.424	7.936	4.600	18.629	8.629	7.575
B. Sermaye Taahhütleri (-)	0	0	0	0	0	0
C. Emisyon Primi	0	0	0	0	0	0
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	0	0	0	0	0	0
E. Yedekler	0	0	0	0	0	0
F. Geçmiş Yıl Karları	0	0	0	0	0	0
G. Net Dönem Karı	0	4.284	5.052	10.151	1.282	321
H. Dönem Zararı (-)	-6.252	0	0	0	0	0
I. Geçmiş Yıl Zararları	0	0	0	0	0	0
<i>PASİF TOPLAMI</i>	13.934	18.392	27.525	41.103	19.073	26.642

B GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 YILLARI BİLANÇOLARI (usd)						
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. DÖNEN VARLIKLAR	167.952	132.796	301.294	133.677	167.536	204.964
A. Hazır Değerler	-19.169	11.382	17.338	18.486	6.859	13.568
1. Kasa	429	8.756	3.301	6.854	5.697	6.724
2. Alınan Çekler	1.322	2.501	13.992	11.582	1.135	6.550
3. Bankalar	147	124	44	50	28	293
4. Verilen Çekler ve Ödeme Emir. (-)	-21.067	0	0	0	0	0
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	13.356	23.100	26.393	16.476	17.999	6.748
1. Alıcılar	9.791	12.304	20.615	7.936	17.034	5.901
2. Alacak Senetleri	761	8.786	1.230	4.856	0	0
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	0	173	100	81	38	33
4. Diğer Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	2.804	1.836	4.448	3.603	927	814
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	4.420	359	208	169	78	69
E. Stoklar	168.531	96.916	253.908	98.473	141.119	184.549
1. İlk Madde ve Malzeme	75.441	6.042	22.711	54.813	26.837	48.846
4. Mamüller	71.874	63.005	153.000	24.124	91.777	131.896
6. Diğer Stoklar	21.216	27.869	78.197	19.536	22.505	3.807
F. Diğer Dönen Varlıklar	814	1.039	3.448	74	1.481	30
1. Devreden K.D.V.	506	327	3.357	0	1.447	0
4. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar	239	157	91	74	34	30
5. Gelecek Aylara Ait Giderler	68	556	0	0	0	0
II. DURAN VARLIKLAR	470.722	296.458	164.770	128.935	57.844	49.020
A. Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	147	96	56	609	282	247
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	147	96	56	609	282	247
D. Maddi Duran Varlıklar	470.361	296.229	164.092	127.612	57.203	48.417
1. Arazi ve Arsalar	242	159	92	75	35	30
3. Binalar	484.848	317.440	183.987	149.033	69.028	60.601
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	4.367	2.859	1.657	1.342	2.002	1.758
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	338	80	46	37	17	15
6. Döşeme ve Demirbaşlar	452	1.267	514	2.513	1.164	1.311
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-19.887	-25.576	-22.204	-25.388	-15.044	-16.450
F. Diğer Duran Varlıklar	46	97	31	0	0	0
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	167	36	591	714	360	355
AKTİF TOPLAMI	638.674	429.254	466.064	262.612	225.380	253.983
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. KISA VADELİ BORÇLAR	895.496	228.543	298.360	124.145	128.821	45.482
A. Finansal Borçlar	226.441	31.685	106.101	53.635	17.257	0
1. Banka Kredileri	226.441	31.685	106.101	53.635	17.257	0
B. Ticari Borçlar	6.930	61.001	89.533	3.773	5.358	6.210
1. Satıcılar	6.930	61.001	89.533	3.773	5.358	6.210
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	660.142	134.335	99.525	60.788	87.429	1.038
1. Ortaklara Borçlar	658.352	133.090	98.244	59.546	86.645	0
4. Ödenecek Giderler	1.790	1.245	1.281	1.241	784	1.038
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	1.983	1.523	3.200	5.949	18.777	31.880
1. Vergi ve Fonlar	797	590	1.012	5.134	8.723	21.827
2. Ödenecek Sos. Güv. Kes.	1.185	933	2.188	815	4.962	10.053
3. Vadesi Geçmiş Ert. Taks. Ver./Diğ. Yük.	0	0	0	0	5.092	0
F. Borç ve Gider Karşılıkları	0	0	0	0	0	6.354
1. Dönem Karı Karşılıkları	0	0	2.900	0	0	6.354
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	0	0	0	0	0	123.472
C. Diğer Uzun Vadeli Borçlar	0	0	0	0	0	123.472
1. Ortaklara Borçlar	0	0	0	0	0	123.472
III. ÖZSERMAYE	-256.822	200.710	167.704	138.467	96.559	85.029
A. Sermaye	24.242	476.160	275.980	223.549	103.543	90.902
E. Yedekler	432	283	164	133	62	54
F. Geçmiş Yıl Karları	601	393	228	185	86	28.542
G. Net Dönem Karı	0	0	51.374	2.623	32.425	258
H. Dönem Zararı (-)	-282.098	-91.431	0	0	0	0
I. Geçmiş Yıl Zararları	0	-184.695	-160.042	-88.023	-39.555	-34.726
PASİF TOPLAMI	638.674	429.254	466.064	262.612	225.380	253.983

C GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ BİLANÇOLARI (usd)						
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
<i>I. DÖNEN VARLIKLAR</i>	262.326	521.012	398.813	334.455	468.610	550.138
A. Hazır Değerler	3.660	37.818	3.808	290	25.127	825
1. Kasa	2.575	36.597	3.136	242	10.278	530
2. Alınan Çekler	1.250	0	0	0	14.836	0
3. Bankalar	1.154	1.221	672	47	13	296
4. Verilen Çekler ve Ödeme Emir. (-)	-1.319	0	0	0	0	0
B Menkul Kıymetler	1.213	794	460	373	0	0
1. Hisse Senetleri	1.213	794	460	373	0	0
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	57	165.062	48.031	4.607	15.303	13.201
1. Alıcılar	35	6.252	47.979	4.565	15.283	13.184
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	23	158.810	52	42	19	17
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	0	10.870	0	0	0	0
4. Kısa Vadeli Diğer Alacaklar	0	10.870	0	0	0	0
E. Stoklar	244.654	291.524	314.608	280.137	395.081	490.461
1. İlk Madde ve Malzeme	101.532	41.245	175.002	71.814	231.641	228.070
4. Mamüller	143.122	145.524	136.086	202.111	163.440	262.391
5. Emtia	0	0	3.521	6.212	0	0
8. Verilen Sipariş Avansları	0	104.755	0	0	0	0
F. Diğer Dönen Varlıklar	12.741	14.944	31.905	49.048	33.098	45.651
1. Devreden K.D.V.	12.741	14.944	31.905	49.048	33.098	45.651
<i>II. DURAN VARLIKLAR</i>	108.896	117.963	115.685	221.665	81.385	85.847
B. Diğer Uzun Vadeli Alacaklar	576	3.017	1.748	1.416	656	576
D. Maddi Duran Varlıklar	90.603	107.811	111.321	220.248	80.729	85.052
3. Binalar	434	284	9.640	7.809	3.617	3.175
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	8.370	6.241	4.193	3.396	2.211	2.217
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	108.258	100.728	110.361	214.826	77.134	62.038
6. Döşeme ve Demirbaşlar	2.682	5.354	7.147	6.159	3.569	4.700
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-32.299	-21.147	-20.021	-11.942	-5.802	-844
9. Yapılmakta Olan Yatırımlar	3.155	16.349	0	0	0	13.765
F. Diğer Duran Varlıklar	14.206	7.135	136	0	0	0
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	3.512	0	2.479	0	0	219
AKTİF TOPLAMI	371.222	638.975	514.498	556.120	549.995	635.984
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
<i>I. KISA VADELİ BORÇLAR</i>	245.103	198.719	254.917	377.621	618.662	665.220
A. Finansal Borçlar	78.711	185.645	47.114	155.605	5.668	68.529
1. Banka Kredileri	78.711	185.645	47.114	155.605	5.668	68.529
B. Ticari Borçlar	3.914	2.492	199.561	128.321	325.362	4.636
1. Satıcılar	3.914	2.492	192.009	128.321	308.160	2.442
4. Diğer Ticari Borçlar	0	0	7.552	0	17.202	2.194
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	147.179	0	0	87.929	265.982	578.079
1. Ortaklara Borçlar	147.179	0	0	87.929	265.982	578.079
D. Alınan Sipariş Avansları	0	0	0	0	15.918	0
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	6.622	3.362	4.596	4.841	5.731	13.976
1. Vergi ve Fonlar	4.174	823	695	765	474	575
2. Ödenecek Sos.Güv.Kes.	2.448	2.539	3.901	4.076	878	1.049
3. Vadesi Geçmiş Ert.Taks.Ver./Diğ.Yük.	0	0	0	0	4.379	12.352
F. Borç ve Gider Karşılıkları	8.677	7.221	3.646	925	0	0
1. Dönem Karı Karşılıkları	12.408	9.375	4.872	3.535	0	0
2. Dönem Karı Peş. Ödenen Ver.Karş.(-)	-3.731	-2.154	-1.226	-2.610	0	0
<i>II. UZUN VADELİ BORÇLAR</i>	0	0	0	0	0	0
<i>III. ÖZSERMAYE</i>	126.119	440.256	259.581	178.499	-68.667	-29.236
A. Sermaye	72.727	317.440	183.987	149.033	69.028	60.601
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	986	79.212	45.911	303	0	0
E. Yedekler	10.109	7.136	4.366	3.809	2.182	1.915
F. Geçmiş Yıl Karları	26.503	24.536	18.594	20.235	9.372	0
G. Net Dönem Karı	15.793	11.932	6.723	5.119	0	34.537
H. Dönem Zararı (-)	0	0	0	0	-149.249	0
I. Geçmiş Yıl Zararları	0	0	0	0	0	-126.289
PASİF TOPLAMI	371.222	638.975	514.498	556.120	549.995	635.984

Ç GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ BİLANÇOLARI (usd)						
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. DÖNEN VARLIKLAR	450.193	324.447	395.451	485.863	500.425	1.035.918
A. Hazır Değerler	49.718	30.923	74.463	68.619	128.534	198.946
1. Kasa	235	280	341	1.346	755	3.513
2. Alınan Çekler	49.479	30.588	74.073	67.192	122.833	194.258
3. Bankalar	4	56	48	82	4.945	1.175
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	222.603	208.542	50.195	130.303	167.550	196.915
1. Alıcılar	222.603	208.542	50.195	130.303	167.550	196.697
4. Diğer Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	0	0	8.848	0	0	0
6. Şüpheli Alacaklar Karşılığı (-)	0	0	-8.848	0	0	0
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	0	0	0	0	2.482	0
4. Kısa Vadeli Diğer Alacaklar	0	0	0	0	2.482	0
E. Stoklar	159.736	59.953	244.037	274.876	198.213	618.974
1. İlk Madde ve Malzeme	6.386	9.498	8.558	27.514	100.328	225.711
4. Mamüller	130.819	46.878	235.061	245.846	50.346	320.431
5. Emtia	22.531	2.856	0	1.261	33.793	47.767
6. Diğer Stoklar	0	0	0	0	6.165	20.851
8. Verilen Sipariş Avansları	0	721	418	255	7.582	4.214
F. Diğer Dönen Varlıklar	18.136	25.029	26.756	12.064	3.647	21.082
1. Devreden K.D.V.	0	0	729	8.744	0	15.867
2. İndirilecek K.D.V.	12.567	20.000	23.224	0	0	0
4. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar	0	3.018	0	0	0	0
5. Gelecek Aylara Ait Giderler	5.569	2.011	2.803	3.320	3.647	5.216
II. DURAN VARLIKLAR	127.371	103.248	60.946	84.681	88.035	117.928
D. Maddi Duran Varlıklar	124.464	101.974	60.946	84.681	88.035	117.928
3. Binalar	15.310	12.959	7.511	8.832	33.773	33.991
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	41.439	34.123	30.043	44.775	28.179	55.989
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	76.559	71.975	41.717	41.895	36.295	44.243
6. Döşeme ve Demirbaşlar	3.172	3.490	3.057	5.394	3.030	9.575
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-12.016	-20.573	-21.382	-16.216	-13.242	-25.869
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	46	15	0	0	0	0
1. Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri	115	76	0	0	0	0
2. Birikmiş Amortismanlar (-)	-69	-60	0	0	0	0
F. Diğer Duran Varlıklar	2.861	1.259	0	0	0	0
AKTİF TOPLAMI	577.564	427.695	456.397	570.543	588.460	1.153.846
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. KISA VADELİ BORÇLAR	448.466	225.711	186.234	144.417	144.897	254.528
A. Finansal Borçlar	350.005	153.681	39.721	2.052	2	114.537
1. Banka Kredileri	350.005	153.681	39.721	2.052	2	114.537
B. Ticari Borçlar	10.822	19.265	90.364	37.943	41.182	50.237
1. Satıcılar	10.822	19.265	90.364	37.943	41.182	50.237
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	53.269	0	41.252	74.543	53.907	75.046
1. Ortaklara Borçlar	53.269	0	41.252	74.543	53.907	75.046
D. Alınan Sipariş Avansları	7	38	69	4.962	30.736	938
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	2.638	2.693	4.625	5.322	10.799	3.713
1. Vergi ve Fonlar	860	583	592	704	9.023	860
2. Ödenecek Sos. Güv. Kes.	1.777	2.110	4.033	4.619	1.776	2.853
3. Vadesi Geçmiş Ert. Taks. Ver./Diğ. Yük.	0	0	0	0	0	0
F. Borç ve Gider Karşılıkları	31.725	50.035	10.204	19.595	8.272	10.058
1. Dönem Karı Karşılıkları	44.885	58.866	26.325	21.693	16.370	25.035
2. Dönem Karı Peş. Ödenen Ver. Karş. (-)	-13.159	-8.831	-16.121	-2.099	-8.099	-14.978
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	62.790	80.296	119.823	301.433	371.952	540.632
C. Diğer Uzun Vadeli Borçlar	62.790	80.296	119.823	301.433	371.952	540.632
1. Ortaklara Borçlar	62.790	80.296	119.823	301.433	371.952	540.632
III. ÖZSERMAYE	66.308	121.688	150.340	124.694	71.612	358.685
A. Sermaye	4.848	158.720	91.993	74.516	34.514	303.007
B. Sermaye Taahhütleri (-)	0	-116.659	0	0	0	0
E. Yedekler	4.333	4.707	4.899	6.133	3.861	4.848
G. Net Dönem Karı	57.126	74.920	53.447	44.044	33.237	50.830
PASİF TOPLAMI	577.564	427.695	456.397	570.543	588.460	1.153.846

D GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 YILLARI BİLANÇOLARI (usd)						
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
<i>I. DÖNEN VARLIKLAR</i>	<i>99.173</i>	<i>126.739</i>	<i>88.333</i>	<i>60.816</i>	<i>45.304</i>	<i>35.699</i>
A. Hazır Değerler	479	46.970	36.121	18.161	30.510	2.530
1. Kasa	6	46.966	36.118	18.151	30.509	113
3. Bankalar	473	4	3	10	2	1.802
B Menkul Kıymetler	0	0	0	0	0	0
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	4.094	237	13.985	13.108	8.118	27.179
1. Alıcılar	4.045	205	13.966	13.093	8.111	27.172
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	49	32	19	15	7	6
E. Stoklar	93.547	77.818	37.692	28.545	5.468	4.732
1. İlk Madde ve Malzeme	54.494	20.670	5.090	5.459	90	904
2. Yarı Mamüller	0	0	32.602	0	0	0
4. Mamüller	39.054	57.148	0	23.086	5.378	924
6. Diğer Stoklar	0	0	0	0	0	2.904
F. Diğer Dönen Varlıklar	1.053	1.713	536	1.003	1.208	1.258
1. Devreden K.D.V.	501	1.135	0	641	0	0
2. İndirilecek K.D.V.	0	0	0	0	964	710
4. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar	552	579	536	362	245	548
<i>II. DURAN VARLIKLAR</i>	<i>6.873</i>	<i>3.713</i>	<i>2.151</i>	<i>2.618</i>	<i>1.049</i>	<i>924</i>
D. Maddi Duran Varlıklar	6.814	3.275	1.931	2.618	1.049	843
1. Arazi ve Arsalar	3.789	2.481	1.438	1.165	540	474
3. Binalar	209	137	79	64	30	26
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	994	651	377	1.267	587	515
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	3.645	2.386	1.383	1.441	667	0
6. Döşeme ve Demirbaşlar	1.424	1.472	1.066	864	400	351
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-3.248	-3.852	-2.413	-2.357	-1.255	-595
10. Verilen Sipariş Avansları	0	0	0	175	81	71
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	0	0	0	0	0	0
F. Diğer Duran Varlıklar	0	0	0	0	0	0
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	59	438	220	0	0	82
<i>AKTİF TOPLAMI</i>	<i>106.046</i>	<i>130.452</i>	<i>90.484</i>	<i>63.434</i>	<i>46.353</i>	<i>36.623</i>
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
<i>I. KISA VADELİ BORÇLAR</i>	<i>4.014</i>	<i>957</i>	<i>5.671</i>	<i>1.542</i>	<i>6.310</i>	<i>5.592</i>
A. Finansal Borçlar	0	0	0	0	0	0
B. Ticari Borçlar	181	0	0	340	0	3.445
1. Satıcılar	0	0	0	340	0	3.445
2. Borç Senetleri	181	0	0	0	0	0
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	0	0	0	0	0	0
D. Alınan Sipariş Avansları	0	0	0	0	0	0
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	963	957	1.377	1.202	612	2.148
1. Vergi ve Fonlar	371	267	726	605	173	1.701
2. Ödenecek Sos. Güv. Kes.	592	690	651	597	439	447
F. Borç ve Gider Karşılıkları	2.870	0	4.295	0	5.698	0
1. Dönem Karı Karşılıkları	2.870	0	4.295	0	5.698	0
<i>II. UZUN VADELİ BORÇLAR</i>	<i>19.067</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
A. Finansal Borçlar	0	0	0	0	0	0
B. Ticari Borçlar	0	0	0	0	0	0
C. Diğer Uzun Vadeli Borçlar	19.067	0	0	0	0	0
1. Ortaklara Borçlar	19.067	0	0	0	0	0
D. Alınan Sipariş Avansları	0	0	0	0	0	0
E. Borç ve Gider Karşılıkları	0	0	0	0	0	0
<i>III. ÖZSERMAYE</i>	<i>82.964</i>	<i>129.495</i>	<i>84.813</i>	<i>61.892</i>	<i>40.043</i>	<i>31.031</i>
A. Sermaye	72.727	126.976	73.595	59.613	27.611	24.241
E. Yedekler	0	0	0	0	4.209	11.651
F. Geçmiş Yıl Karları	7.265	6.723	4.629	9.087	0	0
G. Net Dönem Karı	2.972	0	6.590	0	8.223	0
H. Dönem Zararı (-)	0	-4.203	0	-6.808	0	-4.860
I. Geçmiş Yıl Zararları	0	0	0	0	0	0
<i>PASİF TOPLAMI</i>	<i>106.046</i>	<i>130.452</i>	<i>90.484</i>	<i>63.434</i>	<i>46.353</i>	<i>36.623</i>

E GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLERİ BİLANÇOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
AYRINTILI BİLANÇO						
I. DÖNEN VARLIKLAR	1.909.250	182.117	136.893	559.248	271.822	406.900
A. Hazır Değerler	6.098	31.516	2.184	6.772	868	192
1. Kasa	1.314	31.455	1.775	2.676	187	180
2. Alınan Çekler	0	0	377	3.912	0	0
3. Bankalar	7.305	61	31	393	1.040	12
4. Verilen Çekler ve Ödeme Emir. (-)	-2.522	0	0	-209	-359	0
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	305.936	0	237	8.655	43.556	170.125
1. Alıcılar	305.882	0	237	8.655	43.549	170.118
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	53	0	0	0	8	7
E. Stoklar	1.570.893	145.848	133.991	539.963	223.650	228.930
1. İlk Madde ve Malzeme	1.051.279	15.119	44.159	396.725	149.672	171.013
2. Yarı Mamüller	0	13.515	18.839	1.111	0	0
4. Mamüller	426.924	93.950	35.031	72.247	60.782	51.298
6. Diğer Stoklar	90.775	23.138	35.889	69.759	12.924	6.379
8. Verilen Sipariş Avansları	1.915	127	74	122	273	239
F. Diğer Dönen Varlıklar	26.325	4.753	481	3.857	3.748	7.653
1. Devreden K.D.V.	0	0	58	0	0	0
3. Diğer K.D.V.	1.968	0	0	0	280	6.405
4. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar	24.357	4.753	424	3.857	3.468	1.248
II. DURAN VARLIKLAR	71.553	32.816	14.350	10.140	10.187	22.212
D. Maddi Duran Varlıklar	71.553	31.642	14.039	10.140	10.187	22.212
1. Arazi ve Arsalar	346	226	131	106	49	43
3. Binalar	160	105	61	49	23	20
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	9.569	1.887	1.093	2.941	1.362	1.196
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	121.560	36.378	21.085	17.079	17.306	27.622
6. Döşeme ve Demirbaşlar	10.636	3.755	2.616	3.269	1.514	2.159
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-70.719	-10.709	-10.947	-13.305	-10.068	-14.889
9. Yapılmakta Olan Yatırımlar	0	0	0	0	0	6.060
F. Diğer Duran Varlıklar	0	1.173	311	0	0	0
AKTİF TOPLAMI	1.980.803	214.932	151.243	569.388	282.009	429.111
AYRINTILI BİLANÇO						
I. KISA VADELİ BORÇLAR	1.462.727	29.982	44.572	401.305	208.250	169.317
A. Finansal Borçlar	0	0	0	0	0	0
B. Ticari Borçlar	1.350.055	11.770	40.326	387.935	192.209	153.011
1. Satıcılar	1.350.055	11.770	40.326	387.935	192.209	147.666
2. Borç Senetleri	0	0	0	0	0	5.345
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	0	0	2.411	0	0	0
1. Ortaklara Borçlar	0	0	2.411	0	0	0
D. Alınan Sipariş Avansları	72.737	0	0	3.240	10.356	9.091
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	8.502	2.636	1.835	4.342	1.211	5.994
1. Vergi ve Fonlar	2.808	983	514	3.054	400	4.738
2. Ödenecek Sos.Güv.Kes.	5.694	1.653	1.321	1.288	811	1.256
F. Borç ve Gider Karşılıkları	31.433	15.576	0	5.788	4.475	1.221
1. Dönem Karı Karşılıkları	31.433	15.576	0	5.788	4.475	5.329
2. Dönem Karı Peş. Ödenen Ver. Karş.(-)	0	0	0	0	0	-4.108
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	141.065	0	0	70.692	20.084	202.430
A. Finansal Borçlar	0	0	0	0	20.084	0
1. Banka Kredileri	0	0	0	0	20.084	0
C. Diğer Uzun Vadeli Borçlar	141.065	0	0	70.692	0	202.430
1. Ortaklara Borçlar	141.065	0	0	70.692	0	202.430
III. ÖZSERMAYE	377.011	184.950	106.671	97.392	53.675	57.365
A. Sermaye	242.424	158.720	91.993	74.516	34.514	30.301
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	0	0	0	0	0	0
E. Yedekler	42.994	17.860	16.315	13.215	6.121	17.361
F. Geçmiş Yıl Karları	0	0	0	0	0	0
G. Net Dönem Karı	91.593	8.370	0	9.660	13.040	10.242
H. Dönem Zararı (-)	0	0	-1.638	0	0	0
I. Geçmiş Yıl Zararları	0	0	0	0	0	-539
PASİF TOPLAMI	1.980.803	214.932	151.243	569.388	282.009	429.111

F GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ BİLANÇOLARI (usd)						
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. DÖNEN VARLIKLAR	27.959	37.929	247.572	315.493	151.584	103.224
A. Hazır Değerler	-141	-7.007	743	-2.626	-4.239	4.218
1. Kasa	48	5	69	186	380	4.203
2. Alınan Çekler	0	6.619	4.204	7.504	0	0
3. Bankalar	3	71	653	37	177	15
4. Verilen Çekler ve Ödeme Emir. (-)	-192	-13.701	-4.184	-10.353	-4.795	0
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	9.453	2.775	150.255	218.711	81.751	44.028
1. Alıcılar	9.348	2.706	150.215	218.679	81.736	44.015
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	105	69	40	32	15	13
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	0	0	0	0	0	0
E. Stoklar	14.240	26.789	84.930	89.752	67.038	47.732
1. İlk Madde ve Malzeme	13.130	6.665	21.095	76.699	49.131	20.199
4. Mamüller	1.110	20.124	54.089	0	0	0
5. Emtia	0	0	9.747	13.052	17.907	27.533
F. Diğer Dönen Varlıklar	4.407	15.373	11.644	9.657	7.033	7.246
2. İndirilecek K.D.V.	4.239	15.116	11.644	9.657	7.033	6.225
4. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar	168	257	0	0	0	1.022
II. DURAN VARLIKLAR	44.280	117.764	68.761	57.496	24.545	22.158
D. Maddi Duran Varlıklar	44.053	117.683	68.734	56.861	24.545	21.549
2. Yerüstü ve Yer altı Düzenleri	0	0	0	0	322	283
3. Binalar	0	0	0	0	17.084	14.999
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	1.760	1.152	668	541	8.651	7.595
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	1.959	1.283	743	602	279	245
6. Döşeme ve Demirbaşlar	464	304	176	143	258	226
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-464	-304	-176	-143	-2.049	-1.799
9. Yapılmakta Olan Yatırımlar	40.334	115.249	67.323	55.718	0	0
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	0	0	0	0	0	0
F. Diğer Duran Varlıklar	227	81	26	635	0	0
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	0	0	0	0	0	609
AKTİF TOPLAMI	72.238	155.693	316.333	372.989	176.129	125.383
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. KISA VADELİ BORÇLAR	44.349	136.151	302.836	356.804	177.115	128.841
A. Finansal Borçlar	24.298	19.751	34.052	22.355	1.863	19.392
1. Banka Kredileri	24.298	19.751	34.052	22.355	1.863	19.392
B. Ticari Borçlar	4.740	1.933	132.239	84.147	6.074	50.408
1. Satıcılar	4.209	1.585	132.037	84.147	6.074	50.408
2. Borç Senetleri	531	348	202	0	0	0
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	14.651	113.845	135.383	248.662	168.854	57.754
1. Ortaklara Borçlar	14.651	113.845	135.383	248.662	168.854	57.754
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	659	623	1.162	1.640	324	1.288
1. Vergi ve Fonlar	255	152	221	227	108	242
2. Ödenecek Sos.Güv.Kes.	405	471	941	1.413	215	1.046
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	0	0	0	0	0	0
A. Finansal Borçlar	0	0	0	0	0	0
B. Ticari Borçlar	0	0	0	0	0	0
C. Diğer Uzun Vadeli Borçlar	0	0	0	0	0	0
D. Alınan Sipariş Avansları	0	0	0	0	0	0
E. Borç ve Gider Karşılıkları	0	0	0	0	0	0
III. ÖZSERMAYE	27.890	19.542	13.497	16.185	-986	-3.459
A. Sermaye	24.242	15.872	9.199	7.452	3.451	3.030
B. Sermaye Taahhütleri (-)	0	0	0	0	0	0
C. Emisyon Primi	0	0	0	0	0	0
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	0	0	0	0	0	0
E. Yedekler	125	82	48	39	18	16
F. Geçmiş Yıl Karları	571	1.450	1.528	3.443	3.219	2.826
G. Net Dönem Karı	2.951	2.138	2.722	5.252	0	0
H. Dönem Zararı (-)	0	0	0	0	-7.674	-2.593
I. Geçmiş Yıl Zararları	0	0	0	0	0	-6.737
PASİF TOPLAMI	72.238	155.693	316.333	372.989	176.129	125.383

G GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ BİLANÇOLARI (usd)						
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
<i>I. DÖNEN VARLIKLAR</i>	<i>72.064</i>	<i>92.732</i>	<i>66.366</i>	<i>106.487</i>	<i>81.561</i>	<i>119.103</i>
A. Hazır Değerler	7.941	9.927	22.114	55.702	41.125	73.729
1. Kasa	6.053	4.928	21.704	55.547	41.108	73.208
2. Alınan Çekler	0	3.551	0	0	0	0
3. Bankalar	1.888	1.448	410	155	17	521
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	21.170	39.345	8.804	22.300	17.846	16.676
1. Alıcılar	20.683	39.027	8.619	22.150	17.777	16.676
4. Diğer Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	487	319	185	150	69	0
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	0	0	0	0	0	0
E. Stoklar	39.921	43.452	35.448	28.485	22.589	28.698
1. İlk Madde ve Malzeme	34.891	38.676	28.535	23.779	15.866	22.616
4. Mamüller	1.357	1.294	2.788	1.147	2.766	339
5. Emtia	3.673	3.482	4.126	3.559	3.246	2.041
8. Verilen Sipariş Avansları	0	0	0	0	710	3.703
F. Diğer Dönen Varlıklar	3.032	7	0	0	0	0
4. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar	3.032	7	0	0	0	0
<i>II. DURAN VARLIKLAR</i>	<i>14.910</i>	<i>25.816</i>	<i>21.221</i>	<i>20.423</i>	<i>11.831</i>	<i>15.688</i>
A. Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	0	0	0	0	0	0
B. Diğer Uzun Vadeli Alacaklar	0	0	0	0	0	0
C. Finansal Duran Varlıklar	0	0	3.680	1.490	0	0
D. Maddi Duran Varlıklar	14.553	24.307	17.407	18.847	11.813	15.688
3. Binalar	11.753	13.682	12.063	15.241	10.815	15.096
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	9.500	7.047	4.449	3.936	1.909	1.973
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	4.737	17.172	9.816	11.588	7.864	10.064
6. Döşeme ve Demirbaşlar	4.171	4.387	3.561	4.125	2.711	2.422
7. Diğer Maddi Duran Varlıklar	832	1.174	1.011	1.140	748	926
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-16.440	-19.155	-13.493	-17.183	-12.234	-14.793
F. Diğer Duran Varlıklar	300	1.509	77	0	0	0
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	57	0	57	86	18	0
<i>AKTİF TOPLAMI</i>	<i>86.974</i>	<i>118.547</i>	<i>87.587</i>	<i>126.909</i>	<i>93.391</i>	<i>134.791</i>
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
<i>I. KISA VADELİ BORÇLAR</i>	<i>30.587</i>	<i>44.528</i>	<i>37.888</i>	<i>59.242</i>	<i>43.199</i>	<i>46.211</i>
A. Finansal Borçlar	0	0	0	0	0	0
B. Ticari Borçlar	16.699	21.671	26.987	48.899	34.579	31.709
1. Satıcılar	16.699	21.671	26.987	48.899	34.579	31.709
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	0	0	5.283	0	0	0
4. Ödenecek Giderler	0	0	3.864	0	0	0
7. Kısa Vadeli Borçlar	0	0	1.419	0	0	0
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	3.945	7.043	3.427	5.723	5.380	6.686
1. Vergi ve Fonlar	3.136	5.346	1.886	3.683	3.263	5.920
2. Ödenecek Sos. Güv. Kes.	809	993	1.541	2.040	726	766
3. Vadesi Geçmiş Ert. Taks. Ver./Diğ. Yük.	0	705	0	0	1.392	0
F. Borç ve Gider Karşılıkları	9.943	15.814	2.191	4.620	3.240	7.816
1. Dönem Karı Karşılıkları	9.943	18.403	11.948	10.180	7.128	19.676
2. Dönem Karı Peş. Ödenen Ver. Karş.(-)	0	-2.589	-9.757	-5.561	-3.889	-11.860
<i>II. UZUN VADELİ BORÇLAR</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>III. ÖZSERMAYE</i>	<i>56.387</i>	<i>74.019</i>	<i>49.699</i>	<i>67.668</i>	<i>50.193</i>	<i>88.579</i>
A. Sermaye	24.242	15.872	9.199	7.452	3.451	3.030
B. Sermaye Taahhütleri (-)	-11.636	0	0	0	0	0
C. Emisyon Primi	0	0	0	0	0	0
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	16.280	17.928	15.525	20.422	14.082	18.460
E. Yedekler	971	1.020	1.235	1.000	463	407
F. Geçmiş Yıl Karları	14.788	16.985	0	19.230	17.968	28.266
G. Net Dönem Karı	11.742	22.214	23.740	19.564	14.228	38.416
H. Dönem Zararı (-)	0	0	0	0	0	0
I. Geçmiş Yıl Zararları	0	0	0	0	0	0
<i>PASİF TOPLAMI</i>	<i>86.974</i>	<i>118.547</i>	<i>87.587</i>	<i>126.909</i>	<i>93.391</i>	<i>134.791</i>

H GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ BİLANÇOLARI (usd)						
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. DÖNEN VARLIKLAR	52.630	57.964	98.818	132.854	98.966	30.924
A. Hazır Değerler	36.853	28.035	17.797	4.652	40.899	524
1. Kasa	36.840	28.025	17.795	4.643	40.897	510
3. Bankalar	13	11	2	9	2	13
B Menkul Kıymetler	0	0	0	0	0	0
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	0	0	0	0	0	0
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	0	0	0	0	0	0
E. Stoklar	11.949	26.607	78.646	117.965	48.132	21.520
1. İlk Madde ve Malzeme	7.611	5.936	33.742	92.419	35.701	12.805
4. Mamüller	2.760	1.910	2.565	16.407	740	4.225
5. Emtia	0	0	5.477	209	7.978	3.019
6. Diğer Stoklar	1.579	18.760	36.862	8.929	3.714	1.471
F. Diğer Dönen Varlıklar	3.827	3.322	2.375	10.238	9.935	8.881
1. Devreden K.D.V.	3.654	3.155	1.604	8.811	8.170	6.170
4. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar	173	167	771	1.427	1.765	2.458
5. Gelecek Aylara Ait Giderler	0	0	0	0	0	252
II. DURAN VARLIKLAR	81.045	64.333	35.363	40.162	11.901	28.742
A. Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	152	99	58	47	22	19
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	152	99	58	47	22	19
D. Maddi Duran Varlıklar	65.914	50.091	33.428	40.083	11.681	4.028
3. Binalar	7.268	4.759	2.758	2.234	1.349	1.184
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	8.535	6.317	5.484	5.251	2.683	2.665
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	111.597	85.762	55.811	75.225	34.842	7.265
6. Döşeme ve Demirbaşlar	906	593	344	1.576	730	839
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-68.488	-51.331	-33.282	-46.180	-28.839	-8.729
9. Yapılmakta Olan Yatırımlar	6.095	3.991	2.313	1.976	915	804
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	107	70	41	33	15	13
1. Kuruluş ve Örgütlendirme Giderleri	107	70	41	33	15	13
F. Diğer Duran Varlıklar	6.428	5.364	1.071	0	0	0
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	8.445	8.709	765	0	184	24.682
AKTİF TOPLAMI	133.675	122.298	134.181	173.016	110.867	59.666
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. KISA VADELİ BORÇLAR	78.205	68.429	15.301	26.278	97.355	4.135
A. Finansal Borçlar	45.218	37.416	9.135	21.791	5.831	0
1. Banka Kredileri	45.218	37.416	9.135	21.791	5.831	0
B. Ticari Borçlar	30.671	29.073	3.369	1.511	90.371	1.972
1. Satıcılar	30.671	29.073	3.369	1.511	90.371	1.972
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	2.316	1.939	2.797	2.975	1.154	2.162
1. Vergi ve Fonlar	1.585	1.368	1.259	982	526	1.716
2. Ödenecek Sos. Güv. Kes.	731	572	1.538	1.994	628	447
F. Borç ve Gider Karşılıkları	0	0	0	0	0	0
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	42.135	65.032	112.900	134.650	0	18.180
A. Finansal Borçlar	0	0	0	0	0	0
B. Ticari Borçlar	0	0	0	0	0	0
C. Diğer Uzun Vadeli Borçlar	42.135	65.032	112.900	134.650	0	18.180
1. Ortaklara Borçlar	42.135	65.032	112.900	134.650	0	18.180
D. Alınan Sipariş Avansları	0	0	0	0	0	0
III. ÖZSERMAYE	13.335	-11.163	5.980	12.088	13.512	37.351
A. Sermaye	7.273	4.762	2.760	2.235	1.035	909
B. Sermaye Taahhütleri (-)	0	0	0	0	0	0
C. Emisyon Primi	0	0	0	0	0	0
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	0	0	0	0	0	8.307
E. Yedekler	0	0	0	1.744	0	10.606
F. Geçmiş Yıl Karları	0	0	0	0	3.324	8.079
G. Net Dönem Karı	6.062	0	10.800	8.108	9.153	9.450
H. Dönem Zararı (-)	0	-15.924	0	0	0	0
I. Geçmiş Yıl Zararları	0	0	-7.579	0	0	0
PASİF TOPLAMI	133.675	122.298	134.181	173.016	110.867	59.666

I GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ BİLANÇOLARI (usd)						
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
<i>I. DÖNEN VARLIKLAR</i>	<i>5.746.860</i>	<i>5.386.816</i>	<i>8.804.515</i>	<i>8.785.305</i>	<i>5.055.437</i>	<i>3.474.248</i>
A. Hazır Değerler	42.372	83.744	63.819	81.240	16.068	31.484
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	2.292.908	3.126.543	2.360.154	2.801.487	2.105.287	1.260.376
1. Alıcılar	828.624	1.046.440	1.021.498	1.001.337	1.029.627	1.130.527
2. Alacak Senetleri	1.462.052	2.080.103	1.110.278	1.692.644	981.038	100.586
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	0	0	0	0	34.947	0
4. Diğer Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	2.232	0	228.378	107.506	59.675	29.264
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	53.256	0	23.946	2.305	12.328	0
E. Stoklar	3.276.259	2.137.840	6.297.015	5.403.579	2.543.246	1.888.386
1. İlk Madde ve Malzeme	2.386.942	704.611	1.069.846	1.715.980	1.408.778	786.776
2. Yarı Mamüller	0	0	1.262.447	1.201.360	0	0
4. Mamüller	596.652	669.915	258.978	925.098	1.107.146	1.009.687
5. Emtia	18.643	159.964	61.699	381.123	19.931	64.046
6. Diğer Stoklar	0	0	79.148	0	6.761	17.474
8. Verilen Sipariş Avansları	274.021	603.349	3.564.897	1.180.018	630	10.403
F. Diğer Dönen Varlıklar	82.066	38.689	59.581	496.694	378.508	294.001
1. Devreden K.D.V.	0	0	0	285.998	136.695	0
3. Diğer K.D.V.	0	0	31.167	40.562	129	0
4. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar	30.160	36.701	25.853	22.405	1.319	9.438
5. Gelecek Aylara Ait Giderler	51.906	1.988	2.561	147.729	240.364	284.563
<i>II. DURAN VARLIKLAR</i>	<i>1.854.731</i>	<i>2.326.545</i>	<i>2.110.966</i>	<i>3.602.171</i>	<i>5.197.094</i>	<i>4.372.977</i>
A. Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	246	217	219	217	100	2.069
D. Maddi Duran Varlıklar	1.827.511	2.299.555	1.866.194	2.767.214	4.802.548	4.250.263
1. Arazi ve Arsalar	339	222	129	104	48	42
2. Yerüstü ve Yer altı Düzenleri	39.055	45.463	40.307	50.933	36.141	50.450
3. Binalar	483.563	574.133	625.451	791.578	570.223	1.091.239
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	1.022.014	1.268.263	1.398.051	1.882.951	1.312.145	4.827.599
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	266.231	381.883	283.367	434.906	260.274	238.932
6. Döşeme ve Demirbaşlar	309.464	375.274	332.703	455.526	314.188	371.939
7. Diğer Maddi Duran Varlıklar	0	0	0	0	2.067	11.799
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-796.062	-1.137.672	-865.938	-1.023.941	-1.061.095	-2.363.702
9. Yapılmakta Olan Yatırımlar	287.157	714.721	41.826	0	3.332.236	5.483
10. Verilen Sipariş Avansları	215.749	77.267	10.298	175.156	36.320	16.482
F. Diğer Duran Varlıklar	26.974	248	7.938	6.430	12.151	119.646
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	0	26.524	236.615	828.310	382.295	998
<i>A K T İ F T O P L A M I</i>	<i>7.601.591</i>	<i>7.713.361</i>	<i>10.915.481</i>	<i>12.387.476</i>	<i>10.252.531</i>	<i>7.847.224</i>
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
<i>I. KISA VADELİ BORÇLAR</i>	<i>4.306.418</i>	<i>5.447.184</i>	<i>8.039.515</i>	<i>9.112.668</i>	<i>5.578.159</i>	<i>3.105.005</i>
A. Finansal Borçlar	2.464.457	1.610.062	1.690.099	3.412.282	3.812.766	2.582.618
B. Ticari Borçlar	1.409.687	3.260.710	5.727.093	5.573.836	1.715.386	411.344
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	330.324	417.290	513.534	10.652	5.858	75.925
D. Alınan Sipariş Avansları	16.179	49.175	15.807	19.799	20.958	1.055
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	42.737	109.946	92.982	96.098	23.190	34.064
F. Borç ve Gider Karşılıkları	43.034	0	0	0	0	0
<i>II. UZUN VADELİ BORÇLAR</i>	<i>7.474</i>	<i>550.240</i>	<i>497.225</i>	<i>789.444</i>	<i>3.002.716</i>	<i>2.192.558</i>
A. Finansal Borçlar	0	545.984	495.117	788.006	3.002.142	2.192.299
E. Borç ve Gider Karşılıkları	7.474	4.255	2.108	1.438	574	259
<i>III. ÖZSERMAYE</i>	<i>3.287.700</i>	<i>1.715.937</i>	<i>2.378.741</i>	<i>2.485.363</i>	<i>1.671.656</i>	<i>2.549.661</i>
A. Sermaye	2.424.242	2.539.521	2.023.856	2.682.587	2.070.851	3.636.088
B. Sermaye Taahhütleri (-)	0	0	0	-500.821	-536.377	0
C. Emisyon Primi	0	0	643.954	0	0	0
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	259.308	674.544	445.928	635.911	459.915	545.203
E. Yedekler	459.761	22.358	12.959	10.497	4.862	4.268
F. Geçmiş Yıl Karları	0	87.494	50.711	0	0	0
G. Net Dönem Karı	408.558	0	133.312	304.123	0	0
H. Dönem Zararı (-)	0	-1.607.980	0	0	-168.813	-1.348.296
I. Geçmiş Yıl Zararları	-264.171	0	-931.978	-646.934	-158.782	-287.602
<i>P A S İ F T O P L A M I</i>	<i>7.601.591</i>	<i>7.713.361</i>	<i>10.915.481</i>	<i>12.387.476</i>	<i>10.252.531</i>	<i>7.847.224</i>

İ GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 TARİHLİ BİLANÇOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
AYRINTILI BİLANÇO						
I. DÖNEN VARLIKLAR	21.412	66.038	50.938	39.957	18.169	17.271
A. Hazır Değerler	5.057	57.273	14.906	147	25	1.271
1. Kasa	5.057	57.273	14.906	147	25	1.271
B Menkul Kıymetler	0	0	0	0	0	0
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	0	0	0	0	0	0
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	0	0	0	0	0	0
E. Stoklar	13.338	5.550	32.290	36.750	0	0
1. İlk Madde ve Malzeme	2.860	1.467	10.062	19.379	0	0
4. Mamüller	9.424	4.083	22.228	17.371	0	0
5. Emtia	1.054	0	0	0	0	0
F. Diğer Dönen Varlıklar	3.017	3.215	3.741	3.060	18.144	16.001
1. Devreden K.D.V.	0	0	0	0	0	1.057
2. İndirilecek K.D.V.	3.017	2.984	3.741	3.060	1.122	0
4. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar	0	231	0	0	17.022	14.944
II. DURAN VARLIKLAR	23.277	9.967	15.241	16.089	4.633	3.989
A. Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	99	65	38	30	14	12
2. Alacak Senetleri	99	65	38	30	14	12
B. Diğer Uzun Vadeli Alacaklar	0	0	0	0	0	0
C. Finansal Duran Varlıklar	0	0	0	0	0	0
D. Maddi Duran Varlıklar	15.996	9.654	10.885	9.779	4.529	3.976
3. Binalar	1.459	955	554	448	208	182
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	3.836	2.511	2.048	1.659	768	674
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	13.500	10.642	10.799	9.547	4.422	3.882
6. Döşeme ve Demirbaşlar	474	553	321	260	120	106
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-3.273	-5.009	-2.836	-2.135	-989	-868
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	0	0	0	0	0	0
F. Diğer Duran Varlıklar	14	249	71	321	90	0
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	7.168	0	4.248	5.959	0	0
AKTİF TOPLAMI	44.689	76.005	66.179	56.046	22.802	21.260
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. KISA VADELİ BORÇLAR	22.493	6.857	8.743	14.435	3.130	1.466
A. Finansal Borçlar	19.871	0	0	0	0	0
1. Banka Kredileri	19.871	0	0	0	0	0
B. Ticari Borçlar	0	0	0	0	0	0
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	225	0	0	3.651	3.130	0
1. Ortaklara Borçlar	225	0	0	3.651	3.130	0
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	1.970	2.508	7.830	10.784	0	1.466
1. Vergi ve Fonlar	1.813	2.018	4.996	3.218	0	296
2. Ödenecek Sos. Güv. Kes.	158	490	2.834	7.565	0	1.170
F. Borç ve Gider Karşılıkları	426	4.349	913	0	0	0
1. Dönem Karı Karşılıkları	876	4.349	3.180	0	0	0
2. Dönem Karı Peş. Ödenen Ver. Karş. (-)	-451	0	-2.267	0	0	0
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	0	0	13.706	9.426	11.360	9.973
A. Finansal Borçlar	0	0	13.706	9.426	4.366	3.833
1. Banka Kredileri	0	0	13.706	9.426	4.366	3.833
B. Ticari Borçlar	0	0	0	0	0	0
C. Diğer Uzun Vadeli Borçlar	0	0	0	0	6.994	6.141
4. Ertelenen ve Devlet Alacakları	0	0	0	0	6.994	6.141
III. ÖZSERMAYE	22.196	69.148	43.730	32.185	8.311	9.820
A. Sermaye	96.970	63.488	36.797	29.807	13.806	12.120
B. Sermaye Taahhütleri (-)	-76.476	0	0	0	0	0
C. Emisyon Primi	0	0	0	0	0	0
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	0	0	0	0	0	0
E. Yedekler	0	0	476	385	178	157
F. Geçmiş Yıl Karları	826	0	0	4.951	2.293	2.013
G. Net Dönem Karı	876	5.660	6.457	0	0	2.524
H. Dönem Zararı (-)	0	0	0	-2.957	-6.596	0
I. Geçmiş Yıl Zararları	0	0	0	0	-1.370	-6.994
PASİF TOPLAMI	44.689	76.005	66.179	56.046	22.802	21.260

J GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 YILLARI BİLANÇOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
AYRINTILI BİLANÇO						
I. DÖNEN VARLIKLAR	637.861	725.792	443.747	460.173	431.349	418.292
A. Hazır Değerler	46.319	93.487	69.236	39.253	12.180	56.668
1. Kasa	23.722	7.792	5.293	37.807	11.372	3.534
2. Alınan Çekler	0	83.935	63.293	0	0	52.209
3. Bankalar	22.597	1.760	651	1.446	809	925
B Menkul Kıymetler	0	0	0	0	0	0
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	289.704	360.465	183.078	301.517	276.126	118.531
1. Alıcılar	289.704	360.465	183.078	278.359	270.030	118.531
4. Diğer Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	0	0	0	23.158	6.096	0
E. Stoklar	285.081	264.168	185.505	107.345	128.283	213.265
1. İlk Madde ve Malzeme	229.356	98.475	137.298	27.907	87.930	124.864
4. Mamüller	55.725	164.837	45.231	79.437	39.621	87.190
8. Verilen Sipariş Avansları	0	856	2.976	0	732	1.210
F. Diğer Dönen Varlıklar	16.757	7.672	5.927	12.059	14.760	29.829
1. Devreden K.D.V.	13.835	5.542	3.223	10.625	0	28.565
2. İndirilecek K.D.V.	1.964	2.130	600	0	14.551	0
5. Gelecek Aylara Ait Giderler	958	0	2.104	1.433	209	1.264
II. DURAN VARLIKLAR	202.032	153.318	80.024	87.091	41.110	38.936
A. Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	355	232	135	109	51	44
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	355	232	135	109	51	44
B. Diğer Uzun Vadeli Alacaklar	4.848	0	0	0	0	0
C. Finansal Duran Varlıklar	0	0	0	0	0	0
D. Maddi Duran Varlıklar	195.156	152.051	79.889	86.982	41.060	38.892
2. Yerüstü ve Yer altı Düzenleri	442	289	168	136	63	55
3. Binalar	13.898	9.099	5.274	4.898	2.269	1.992
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	177.373	119.157	72.049	66.876	31.224	29.303
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	422	20.072	38	10.394	5.338	4.686
6. Döşeme ve Demirbaşlar	3.000	3.502	2.397	4.706	2.180	2.868
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-106	-70	-36	-29	-14	-12
9. Yapılmakta Olan Yatırımlar	127	0	0	0	0	0
F. Diğer Duran Varlıklar	1.672	1.035	0	0	0	0
AKTİF TOPLAMI	839.893	879.110	523.771	547.264	472.459	457.228
AYRINTILI BİLANÇO						
I. KISA VADELİ BORÇLAR	682.204	546.103	332.863	87.622	245.657	168.466
A. Finansal Borçlar	422.681	390.211	91.949	64.124	9	0
1. Banka Kredileri	422.681	390.211	91.949	64.124	9	0
B. Ticari Borçlar	251.719	149.101	235.247	18.379	244.640	166.355
1. Satıcılar	251.719	149.101	235.247	3.893	244.272	166.355
4. Diğer Ticari Borçlar	0	0	0	14.486	368	0
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	6.729	3.972	4.699	4.627	1.007	2.111
1. Vergi ve Fonlar	4.441	1.631	1.294	750	265	477
2. Ödenecek Sos. Güv. Kes.	2.289	2.340	3.405	3.877	742	1.634
F. Borç ve Gider Karşılıkları	1.075	2.819	967	491	0	0
1. Dönem Karı Karşılıkları	1.553	2.819	967	491	0	0
2. Dönem Karı Peş. Ödenen Ver. Karş.(-)	-478	0	0	0	0	0
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	121.212	0	0	306.370	285.446	218.261
A. Finansal Borçlar	121.212	0	0	306.370	285.446	218.261
1. Banka Kredileri	121.212	0	0	0	285.446	218.261
III. ÖZSERMAYE	36.477	333.007	190.908	153.273	-58.644	70.502
A. Sermaye	24.242	317.440	183.987	149.033	69.028	145.444
B. Sermaye Taahhütleri (-)	0	0	0	0	0	0
C. Emisyon Primi	0	0	0	0	0	0
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	3.636	0	0	0	0	0
E. Yedekler	783	1.300	2.026	2.251	1.187	1.042
F. Geçmiş Yıl Karları	0	0	0	0	0	0
G. Net Dönem Karı	7.814	14.267	4.895	1.989	0	37.144
H. Dönem Zararı (-)	0	0	0	0	-128.859	0
I. Geçmiş Yıl Zararları	0	0	0	0	0	-113.128
PASİF TOPLAMI	839.893	879.110	523.771	547.264	472.459	457.228

K GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 YILLARI BİLANÇOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
AYRINTILI BİLANÇO						
<i>I. DÖNEN VARLIKLAR</i>	16.174	88.166	104.009	200.244	129.344	193.307
A. Hazır Değerler	150	268	3.353	6.084	4.839	1.312
1. Kasa	150	268	3.353	6.076	4.815	1.291
B Menkul Kıymetler	0	0	0	0	0	0
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	6	4	2	2	1	1
4. Diğer Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	6	4	2	2	1	1
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	16.000	87.764	0	44.710	0	0
1. Ortaklardan Alacaklar	16.000	87.764	0	44.710	0	0
E. Stoklar	0	0	93.343	144.170	112.670	177.143
1. İlk Madde ve Malzeme	0	0	28.308	26.654	11.293	92.936
4. Mamüller	0	0	38.148	65.411	84.659	52.252
5. Emtia	0	0	15.278	0	0	0
6. Diğer Stoklar	0	0	11.608	52.106	16.718	31.955
F. Diğer Dönen Varlıklar	18	130	7.311	5.278	11.834	14.850
1. Devreden K.D.V.	18	0	7.311	5.278	8.032	10.408
4. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar	0	130	0	0	3.802	4.442
<i>II. DURAN VARLIKLAR</i>	8.535	4.604	58.858	116.261	83.155	130.573
D. Maddi Duran Varlıklar	8.138	4.344	58.541	115.950	83.009	130.397
3. Binalar	240	157	91	74	15.911	22.192
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	647	424	3.538	4.611	7.433	10.328
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	7.515	3.936	60.940	144.858	83.902	132.076
6. Döşeme ve Demirbaşlar	207	135	1.604	9.567	8.646	12.486
7. Diğer Maddi Duran Varlıklar	0	0	0	0	7.735	13.946
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-470	-308	-7.633	-43.159	-43.924	-92.061
9. Yapılmakta Olan Yatırımlar	0	0	0	0	3.307	31.430
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	0	0	0	0	0	0
F. Diğer Duran Varlıklar	344	225	298	253	118	113
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	52	34	20	58	28	63
<i>AKTİF TOPLAMI</i>	24.709	92.770	162.867	316.505	212.499	323.880
AYRINTILI BİLANÇO						
<i>I. KISA VADELİ BORÇLAR</i>	3.489	3.486	5.548	121.837	100.063	200.158
A. Finansal Borçlar	1.491	0	0	102.892	0	0
1. Banka Kredileri	1.491	0	0	102.892	0	0
B. Ticari Borçlar	0	0	2.883	3.965	2.385	2.915
1. Satıcılar	0	0	2.883	3.965	2.385	2.915
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	327	1.296	1.369	1.680	86.669	195.486
1. Ortaklara Borçlar	213	1.296	0	0	84.905	191.804
4. Ödenecek Giderler	113	0	1.369	1.680	1.764	1.960
7. Kısa Vadeli Borçlar	0	0	0	0	0	1.723
D. Alman Sipariş Avansları	0	0	0	0	0	0
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	1.672	1.586	1.297	4.238	3.190	1.757
1. Vergi ve Fonlar	448	785	456	1.352	2.035	516
2. Ödenecek Sos.Göv.Kes.	1.223	801	841	2.104	1.155	1.241
3. Vadesi Geçmiş Ert.Taks.Ver./Diğ.Yük.	0	0	0	782	0	0
F. Borç ve Gider Karşılıkları	0	604	0	9.063	7.819	0
1. Dönem Karı Karşılıkları	0	604	0	9.063	7.819	0
<i>II. UZUN VADELİ BORÇLAR</i>	0	0	0	0	0	0
<i>III. ÖZSERMAYE</i>	21.220	89.284	157.318	194.667	112.436	123.722
A. Sermaye	24.485	317.440	183.987	149.033	69.028	60.601
B. Sermaye Taahhütleri (-)	-3.006	-228.660	0	0	0	0
C. Emisyon Primi	0	0	0	0	0	0
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	0	0	0	40.096	38.315	70.799
E. Yedekler	45	29	17	14	653	574
F. Geçmiş Yıl Karları	406	0	275	223	103	4.734
G. Net Dönem Karı	3.564	475	0	27.141	5.288	0
H. Dönem Zararı (-)	0	0	-26.961	0	0	-12.150
I. Geçmiş Yıl Zararları	-4.274	0	0	-21.839	-952	-836
<i>PASİF TOPLAMI</i>	24.709	92.770	162.867	316.505	212.499	323.880

L GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 YILLARI BİLANÇOLARI (usd)						
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. DÖNEN VARLIKLAR	717.594	528.408	213.187	252.953	62.708	112.025
A. Hazır Değerler	69.404	54.170	27.935	12.231	1.113	1.532
1. Kasa	68.665	53.877	27.934	12.228	1.095	1.529
3. Bankalar	739	294	1	2	17	4
B Menkul Kıymetler	0	0	0	0	0	0
C. Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	228.595	178.550	51.573	28.196	11.061	33.559
1. Alıcılar	212.804	165.456	51.573	28.196	11.061	33.559
2. Alacak Senetleri	15.791	13.094	0	0	0	0
4. Diğer Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	0	0	0	4.322	8.102	7.113
6. Şüpheli Alacaklar Karşılığı (-)	0	0	0	-4.322	-8.102	-7.113
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	0	0	0	0	0	0
E. Stoklar	414.309	291.981	122.722	194.426	37.900	56.733
1. İlk Madde ve Malzeme	367.953	259.783	73.777	144.226	18.535	23.413
4. Mamüller	46.356	32.198	48.945	50.200	19.365	33.320
F. Diğer Dönen Varlıklar	5.287	3.706	10.958	18.100	12.634	20.200
1. Devreden K.D.V.	5.287	3.706	9.582	18.100	12.634	20.200
4. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar	0	0	1.376	0	0	0
II. DURAN VARLIKLAR	68.681	39.697	26.168	44.603	17.195	13.026
A. Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	149	98	57	46	21	19
3. Verilen Depozito ve Teminatlar	149	98	57	46	21	19
D. Maddi Duran Varlıklar	66.942	37.697	25.045	43.826	16.752	12.762
2. Yerüstü ve Yer altı Düzenleri	2.183	1.429	829	671	311	273
3. Binalar	4.627	3.029	1.756	1.422	659	578
4. Makine, Tesis ve Cihazlar	50.064	36.592	28.122	22.780	11.046	10.562
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	61.450	40.232	23.319	45.088	20.884	17.679
6. Döşeme ve Demirbaşlar	8.530	7.184	6.245	6.734	3.119	4.599
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-59.912	-50.770	-35.225	-32.868	-19.267	-20.929
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	0	0	0	0	0	0
F. Diğer Duran Varlıklar	608	1.095	204	0	0	0
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	982	806	862	731	422	245
A K T İ F T O P L A M I	786.275	568.105	239.356	297.556	79.903	125.051
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. KISA VADELİ BORÇLAR	128.443	127.793	3.165	105.321	21.590	127.737
A. Finansal Borçlar	15.758	19.999	0	21.091	0	0
1. Banka Kredileri	15.758	19.999	0	21.091	0	0
B. Ticari Borçlar	98.555	96.905	1.363	2.042	1.382	28.342
1. Satıcılar	98.555	96.905	1.363	2.042	1.382	28.342
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	0	0	0	79.732	19.328	98.180
1. Ortaklara Borçlar	0	0	0	79.732	19.328	98.180
D. Alman Sipariş Avansları	0	0	0	0	0	0
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	4.002	3.438	1.801	2.456	880	1.215
1. Vergi ve Fonlar	2.760	2.428	776	334	191	512
2. Ödenecek Sos.Güv.Kes.	1.242	1.010	1.026	2.121	689	702
F. Borç ve Gider Karşılıkları	10.128	7.451	0	0	0	0
1. Dönem Karı Karşılıkları	10.128	9.621	0	0	0	0
2. Dönem Karı Peş. Ödenen Ver.Karş.(-)	0	-2.170	0	0	0	0
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	0	0	0	0	0	0
III. ÖZSERMAYE	657.832	440.312	236.191	192.235	58.314	-2.686
A. Sermaye	242.424	158.720	91.993	74.516	34.514	30.301
B. Sermaye Taahhütleri (-)	0	0	0	0	0	0
C. Emisyon Primi	0	0	0	0	0	0
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	19.280	12.623	7.316	5.926	2.745	2.410
E. Yedekler	386.865	260.223	151.810	122.969	56.956	50.003
F. Geçmiş Yıl Karları	0	0	0	0	0	0
G. Net Dönem Karı	9.264	8.746	0	0	0	0
H. Dönem Zararı (-)	0	0	-14.928	-324	-31.143	-54.667
I. Geçmiş Yıl Zararları	0	0	0	-10.853	-4.759	-30.733
P A S İ F T O P L A M I	786.275	568.105	239.356	297.556	79.903	125.051

M GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 YILLARI BİLANÇOLARI (usd)						
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.1999	31.12.2002
I. DÖNEN VARLIKLAR	66.878	78.538	46.614	38.649	22.141	7.436
A. Hazır Değerler	2.040	1.066	1.600	1.347	10.872	31
1. Kasa	1.925	1.066	1.600	1.347	10.872	31
3. Bankalar	115	0	0	0	0	0
D. Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	0	0	0	0	0	0
E. Stoklar	48.984	58.940	32.467	25.188	4.599	0
1. İlk Madde ve Malzeme	35.035	47.427	32.367	25.188	4.599	0
4. Mamüller	77	104	100	0	0	0
5. Emtia	13.873	11.409	0	0	0	0
F. Diğer Dönen Varlıklar	15.854	18.532	12.547	12.114	6.670	7.405
1. Devreden K.D.V.	15.043	18.532	11.775	11.489	6.380	7.405
4. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar	812	0	772	625	290	0
II. DURAN VARLIKLAR	17.572	14.584	6.437	4.073	1.887	1.656
A. Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	0	0	0	0	0	0
B. Diğer Uzun Vadeli Alacaklar	0	0	0	0	0	0
C. Finansal Duran Varlıklar	0	0	0	0	0	0
D. Maddi Duran Varlıklar	15.689	13.193	5.631	4.069	1.885	1.655
5. Taşıt Araç ve Gereçleri	27.186	18.464	5.906	4.292	1.988	1.745
6. Döşeme ve Demirbaşlar	10.164	14.822	8.124	6.581	3.048	2.676
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	-21.661	-20.093	-8.399	-6.804	-3.151	-2.767
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	14	9	5	4	2	2
1. Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri	14	9	5	4	2	2
F. Diğer Duran Varlıklar	0	0	0	0	0	0
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Tahk.	1.868	1.382	801	0	0	0
AKTİF TOPLAMI	84.450	93.122	53.051	42.722	24.027	9.093
AYRINTILI BİLANÇO	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
I. KISA VADELİ BORÇLAR	58.144	85.752	46.186	36.439	20.581	5.564
A. Finansal Borçlar	0	0	0	9.253	4.286	0
1. Banka Kredileri	0	0	0	7.452	3.451	0
2. Uzun Vadeli Kredilerin Anapara Taksit.	0	0	0	1.802	835	0
B. Ticari Borçlar	54.940	82.827	44.435	26.670	15.900	4.660
1. Satıcılar	54.940	82.827	44.435	26.670	15.900	4.660
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	0	0	0	0	0	227
1. Ortaklara Borçlar	0	0	0	0	0	227
D. Alınan Sipariş Avansları	0	0	0	0	0	0
E. Ödenecek Vergi ve Fonlar	2.392	2.925	464	516	395	533
1. Vergi ve Fonlar	1.388	1.456	116	16	262	388
3. Vadesi Geçmiş Ert.Taks.Ver./Diğ.Yük.	1.003	1.469	347	499	132	145
F. Borç ve Gider Karşılıkları	812	0	1.288	0	0	144
1. Dönem Karı Karşılıkları	812	0	1.288	0	0	592
II. UZUN VADELİ BORÇLAR	19.841	0	2.543	1.338	620	0
A. Finansal Borçlar	0	0	0	0	0	0
B. Ticari Borçlar	0	0	0	0	0	0
C. Diğer Uzun Vadeli Borçlar	19.841	0	2.543	1.338	620	0
1. Ortaklara Borçlar	19.841	0	2.543	1.338	620	0
E. Borç ve Gider Karşılıkları	0	0	0	0	0	0
III. ÖZSERMAYE	6.465	7.370	4.322	4.946	2.827	3.529
A. Sermaye	2.424	1.587	920	745	345	303
B. Sermaye Taahhütleri (-)	-1.455	0	0	0	0	0
D. Yeniden Değerleme Değer Artışı	0	0	0	0	0	0
E. Yedekler	1.497	1.359	788	3.799	1.946	2.023
F. Geçmiş Yıl Karları	0	0	0	0	0	0
G. Net Dönem Karı	3.999	4.423	2.614	402	536	1.202
H. Dönem Zararı (-)	0	0	0	0	0	0
I. Geçmiş Yıl Zararları	0	0	0	0	0	0
PASİF TOPLAMI	84.450	93.122	53.051	42.722	24.027	9.093

EK 4 Örneklem Alınan Gıda İşletmelerinin 1997- 2002 Yılı Sonu Gelir Tabloları

A GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 YILLARI GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	55.239	78.186	70.443	88.167	61.098	65.474
1- Yurtiçi Satışlar	55.239	78.144	70.443	88.167	61.098	65.365
2- Yurtdışı Satışlar	0	0	0	0	0	0
3- Diğer Satışlar	0	43	0	0	0	109
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	0	0	0	0	0	0
1- Satıştan İadeler (-)	0	0	0	0	0	0
2- Satış İskontoları (-)	0	0	0	0	0	0
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	55.239	78.186	70.443	88.167	61.098	65.474
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	51.760	63.770	56.337	67.079	56.643	52.912
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	3.479	14.417	14.107	21.088	4.456	12.562
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	9.730	10.133	9.055	11.014	3.174	12.241
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	-6.252	4.284	5.052	10.074	1.282	321
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	0	0	0	0	0	0
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	0	0	0	0	0	0
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	0	0	0	0	0	0
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	-6.252	4.284	5.052	10.074	1.282	321
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	0	0	0	76	0	0
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	0	0	0	0	0	0
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	-6.252	4.284	5.052	10.151	1.282	321
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	0	0	0	0	0	0
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	-6.252	4.284	5.052	10.151	1.282	321

B GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 YILLARI GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	589.272	404.623	312.160	651.806	320.038	457.150
1- Yurtiçi Satışlar	588.739	400.116	308.203	643.239	317.367	450.575
2- Yurtdışı Satışlar	0	0	0	0	0	0
3- Diğer Satışlar	532	4.507	3.957	8.566	2.670	6.574
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	0	0	0	0	29	0
1- Satıştan İadeler (-)	0	0	0	0	29	0
2- Satış İskontoları (-)	0	0	0	0	0	0
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	589.272	404.623	312.160	651.806	320.009	457.150
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	526.555	339.786	226.854	545.993	240.786	424.273
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	62.716	64.837	85.305	105.812	79.223	32.876
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	70.455	37.155	26.738	33.720	11.009	11.200
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	-7.739	27.682	58.568	72.092	68.214	21.677
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	3	0	0	0	0	0
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	0	0	0	0	0	0
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	274.510	120.402	4.927	56.304	26.835	7.414
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	274.510	120.402	4.927	56.304	26.835	7.414
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	-282.246	-92.720	53.641	15.788	41.378	14.263
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	3.460	3.085	1.060	0	0	0
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	3.312	1.796	428	13.164	8.954	7.651
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	-282.098	-91.431	54.273	2.623	32.425	6.612
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	0	0	2.900	0	0	6.354
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	-282.098	-91.431	51.374	2.623	32.425	258

C GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 YILLARI GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	1.124.556	907.339	943.974	984.034	465.724	449.699
1- Yurtiçi Satışlar	1.104.983	907.339	943.974	984.034	462.775	445.888
2- Yurtdışı Satışlar	0	0	0	0	0	0
3- Diğer Satışlar	19.573	0	0	0	2.949	3.811
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	417	85	0	0	35	507
1- Satıştan İadeler (-)	0	0	0	0	35	507
2- Satış İskontoları (-)	417	85	0	0	0	0
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	1.124.138	907.255	943.974	984.034	465.689	449.192
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	889.228	767.798	819.819	834.235	590.351	420.344
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	234.910	139.457	124.155	149.799	-124.661	28.848
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	154.685	83.957	112.560	132.934	17.527	13.836
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	80.225	55.500	11.595	16.866	-142.188	15.012
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	0	0	0	0	0	0
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	0	0	0	2.058	0	0
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	52.024	39.563	0	6.153	0	0
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	52.024	39.563	0	6.153	0	0
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	28.201	15.937	11.595	8.655	-142.188	15.012
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	0	5.370	0	0	682	19.525
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	0	0	0	0	7.744	0
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	28.201	21.307	11.595	8.655	-149.249	34.537
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	12.408	9.375	4.872	3.535	0	0
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	15.793	11.932	6.723	5.119	-149.249	34.537

C GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 YILLARI GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	1.094.086	1.925.528	1.790.596	2.867.740	2.917.997	3.636.378
1- Yurtiçi Satışlar	557.479	1.284.458	1.313.377	2.831.066	2.701.303	3.158.811
2- Yurtdışı Satışlar	536.607	641.070	471.071	36.674	216.695	477.077
3- Diğer Satışlar	0	0	6.148	0	0	491
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	175	706	0	1.540	6.822	34.160
1- Satıştan İadeler (-)	175	706	0	106	6.822	34.121
2- Satış İskontoları (-)	0	0	0	1.434	0	39
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	1.093.911	1.924.822	1.790.596	2.866.200	2.911.175	3.602.218
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	827.396	1.573.548	1.503.208	2.719.524	2.759.630	3.347.322
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	266.515	351.274	287.388	146.676	151.545	254.896
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	76.631	124.600	87.303	60.580	79.138	179.174
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	189.884	226.674	200.085	86.096	72.407	75.723
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	19.547	14.917	0	127	0	10.786
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	53.045	20.651	17.604	234	83	5.031
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	54.746	95.119	104.159	27.361	22.802	6.627
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	54.746	95.119	104.159	27.361	22.802	6.627
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	101.639	125.821	78.322	58.628	49.522	74.851
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	371	25.060	1.449	8.625	246	2.348
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	0	17.095	0	1.514	160	1.334
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	102.010	133.785	79.772	65.738	49.607	75.865
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	44.885	58.866	26.325	21.693	16.370	25.035
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	57.126	74.920	53.447	44.044	33.237	50.830

D GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 YILLARI GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	69.884	38.161	78.883	73.146	104.544	127.252
1- Yurtiçi Satışlar	69.883	32.519	78.883	73.146	104.544	127.252
2- Yurtdışı Satışlar	0	0	0	0	0	0
3- Diğer Satışlar	1	5.642	0	0	0	0
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	330	0	0	0	0	0
1- Satıştan İadeler (-)	0	0	0	0	0	0
2- Satış İskontoları (-)	330	0	0	0	0	0
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	69.554	38.161	78.883	73.146	104.544	127.252
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	50.810	29.765	64.534	71.031	77.730	132.214
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	18.744	8.396	14.349	2.114	26.814	-4.962
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	12.901	12.600	3.464	8.922	9.740	5.050
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	5.843	-4.203	10.884	-6.808	17.075	-10.011
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	0	0	0	0	0	169
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	0	0	0	0	3.153	0
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	0	0	0	0	0	0
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	5.843	-4.203	10.884	-6.808	13.921	-9.842
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	0	0	0	0	0	4.982
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	0	0	0	0	0	0
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	5.843	-4.203	10.884	-6.808	13.921	-4.860
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	2.870	0	4.295	0	5.698	0
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	2.972	-4.203	6.590	-6.808	8.223	-4.860

E GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 YILLARI GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	314.070	160.687	165.321	383.280	294.438	320.405
1- Yurtiçi Satışlar	314.070	160.656	165.321	383.127	289.261	317.222
2- Yurtdışı Satışlar	0	0	0	0	0	0
3- Diğer Satışlar	0	31	0	152	5.177	3.182
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	0	0	0	0	0	0
1- Satıştan İadeler (-)	0	0	0	0	0	0
2- Satış İskontoları (-)	0	0	0	0	0	0
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	314.070	160.687	165.321	383.280	294.438	320.405
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	174.278	102.223	141.881	338.796	254.455	283.526
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	139.792	58.464	23.439	44.483	39.983	36.879
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	17.351	34.328	25.077	27.709	24.871	27.006
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	122.441	24.136	-1.638	16.775	15.112	9.873
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	584	0	0	0	0	2.801
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	0	191	0	1.326	0	0
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	0	0	0	0	0	0
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	123.025	23.945	-1.638	15.448	15.112	12.675
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	0	0	0	0	2.403	2.896
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	0	0	0	0	0	0
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	123.025	23.945	-1.638	15.448	17.515	15.570
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	31.433	15.576	0	5.788	4.475	5.329
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	91.593	8.370	-1.638	9.660	13.040	10.242

F GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 YILLARI GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	161.571	138.468	332.109	1.449.765	488.163	614.548
1- Yurtiçi Satışlar	161.571	138.468	332.109	1.449.765	488.163	614.548
2- Yurtdışı Satışlar	0	0	0	0	0	0
3- Diğer Satışlar	0	0	0	0	0	0
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	0	0	21.868	24.500	7.109	0
1- Satıştan İadeler (-)	0	0	21.868	24.500	7.109	0
2- Satış İskontoları (-)	0	0	0	0	0	0
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	161.571	138.468	310.241	1.425.265	481.055	614.548
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	141.711	130.980	279.248	1.391.658	437.906	581.304
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	19.860	7.488	30.994	33.608	43.149	33.244
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	5.136	5.350	4.484	10.157	9.378	9.346
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	14.724	2.138	26.510	23.450	33.771	23.898
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	0	0	0	0	0	0
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	0	0	0	0	0	0
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	11.773	0	23.788	18.198	41.445	26.491
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	26.491
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	11.773	0	23.788	18.198	41.445	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	2.951	2.138	2.722	5.252	-7.674	-2.593
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	0	0	0	0	0	0
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	0	0	0	0	0	0
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	2.951	2.138	2.722	5.252	-7.674	-2.593
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	0	0	0	0	0	0
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	2.951	2.138	2.722	5.252	-7.674	-2.593

G GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 YILLARI GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	251.324	429.366	354.182	402.470	238.263	398.617
1- Yurtiçi Satışlar	251.324	429.366	354.182	402.470	238.263	398.617
2- Yurtdışı Satışlar	0	0	0	0	0	0
3- Diğer Satışlar	0	0	0	0	0	0
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	0	0	73	295	0	751
1- Satıştan İadeler (-)	0	0	0	295	0	751
2- Satış İskontoları (-)	0	0	73	0	0	0
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	251.324	429.366	354.109	402.175	238.263	397.865
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	215.266	367.649	301.347	352.370	204.555	318.399
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	36.058	61.718	52.763	49.804	33.709	79.466
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	14.548	19.673	17.074	20.087	12.352	22.094
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	21.510	42.045	35.688	29.717	21.356	57.372
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	175	56	0	27	0	0
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	0	1.485	0	0	0	0
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	0	0	0	0	0	0
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	21.684	40.617	35.688	29.744	21.356	57.372
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	0	0	0	0	0	720
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	0	0	0	0	0	0
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	21.684	40.617	35.688	29.744	21.356	58.092
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	9.943	18.403	11.948	10.180	7.128	19.676
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	11.742	22.214	23.740	19.564	14.228	38.416

H GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 YILLARI GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	824.914	720.117	664.320	687.120	640.224	679.468
1- Yurtiçi Satışlar	824.914	720.117	664.320	687.120	640.224	679.468
2- Yurtdışı Satışlar	0	0	0	0	0	0
3- Diğer Satışlar	0	0	0	0	0	0
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	0	0	0	0	1.870	8.727
1- Satıştan İndirimler (-)	0	0	0	0	1.870	4.266
2- Satış İskontoları (-)	0	0	0	0	0	4.460
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	824.914	720.117	664.320	687.120	638.354	670.742
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	755.115	677.246	613.357	621.058	578.506	639.186
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	69.799	42.872	50.963	66.061	59.848	31.555
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	52.708	50.013	36.076	53.302	46.154	22.652
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	17.091	-7.141	14.888	12.759	13.694	8.904
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	0	1.235	0	0	0	0
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	0	0	0	0	0	0
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	9.524	9.593	5.644	4.638	7.686	772
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	9.524	9.593	5.644	4.638	7.686	772
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	7.567	-15.499	9.244	8.121	6.008	8.132
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	0	485	1.630	0	3.915	1.571
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	1.505	910	74	13	770	252
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	6.062	-15.924	10.800	8.108	9.153	9.450
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	0	0	0	0	0	0
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	6.062	-15.924	10.800	8.108	9.153	9.450

I GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 YILLARI GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	15.346.333	18.826.025	14.321.076	26.453.741	17.444.911	19.269.066
1- Yurtiçi Satışlar	15.291.603	18.744.056	14.073.598	24.652.385	16.756.520	18.753.342
2- Yurtdışı Satışlar	0	46.232	243.108	1.782.571	688.391	515.724
3- Diğer Satışlar	54.730	35.738	4.370	18.785	0	0
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	42.298	175.097	114.091	255.073	287.904	400.742
1- Satıştan İndirimler (-)	38.719	159.414	104.367	198.186	226.186	308.084
2- Satış İskontoları (-)	3.579	15.683	9.725	56.887	40.124	92.658
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	21.595	0
C-NET SATIŞLAR	15.304.035	18.650.928	14.206.984	26.198.668	17.157.007	18.868.324
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	13.275.793	17.893.173	13.139.532	23.013.938	13.289.078	16.572.152
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	2.028.243	757.755	1.067.452	3.184.730	3.867.928	2.296.172
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	1.301.774	1.677.825	1.316.943	1.967.029	1.350.375	1.859.729
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	726.468	-920.070	-249.490	1.217.701	2.517.554	436.443
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	12.350	345.588	543.637	511.517	773.166	488.237
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	1.328	10.740	17.351	51.322	43.429	49.922
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	139.712	1.093.609	947.974	1.401.440	3.458.612	1.844.579
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	139.712	1.093.609	891.918	1.192.057	22.802	1.372.227
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	56.056	209.383	0	472.351
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	597.779	-1.678.831	-671.178	276.456	-211.322	-969.821
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	488.112	302.868	812.747	35.757	80.651	303.708
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	634.298	232.017	8.256	8.089	38.142	682.184
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	451.592	-1.607.980	133.312	304.123	-168.813	-1.348.296
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	43.034	0	0	0	0	0
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	408.558	-1.607.980	133.312	304.123	-168.813	-1.348.296

İ GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 YILLARI GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	205.306	161.804	108.643	73.879	23.982	127.951
1- Yurtiçi Satışlar	205.306	161.804	108.643	73.879	23.982	127.951
2- Yurtdışı Satışlar	0	0	0	0	0	0
3- Diğer Satışlar	0	0	0	0	0	0
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	0	0	0	0	0	0
1- Satıştan İadeler (-)	0	0	0	0	0	0
2- Satış İskontoları (-)	0	0	0	0	0	0
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	205.306	161.804	108.643	73.879	23.982	127.951
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	192.322	148.509	88.397	68.361	23.312	122.177
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	12.984	13.295	20.245	5.518	669	5.775
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	15.291	5.412	11.408	8.181	7.683	3.627
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	-2.307	7.884	8.837	-2.662	-7.014	2.148
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	3.784	6.819	8.226	0	418	376
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	0	0	0	0	0	0
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	0	4.693	5.287	0	0	0
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	0	4.693	5.287	0	0	0
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	1.477	10.009	11.776	-2.662	-6.596	2.524
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	879	0	345	220	0	0
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	603	0	2.484	515	0	0
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	1.753	10.009	9.637	-2.957	-6.596	2.524
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	876	4.349	3.180	0	0	0
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	876	5.660	6.457	-2.957	-6.596	2.524

J GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 YILLARI GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	1.797.862	1.965.644	1.819.798	1.800.032	821.695	1.398.694
1- Yurtiçi Satışlar	1.797.862	1.965.644	1.819.798	1.800.032	821.695	1.398.694
2- Yurtdışı Satışlar	0	0	0	0	0	0
3- Diğer Satışlar	0	0	0	0	0	0
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	8.892	1.752	11.075	3.949	1.216	13.616
1- Satıştan İadeler (-)	8.892	152	11.075	3.949	191	12.028
2- Satış İskontoları (-)	0	1.600	0	0	1.025	1.587
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	1.788.969	1.963.892	1.808.723	1.796.084	820.479	1.385.079
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	1.483.806	1.701.033	1.557.535	1.614.731	700.450	1.195.365
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	305.163	262.860	251.188	181.353	120.029	189.714
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	61.105	61.205	56.177	89.705	36.004	70.825
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	244.058	201.654	195.011	91.648	84.025	118.889
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	505	9.131	10.492	43	165	19.598
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	0	0	0	10.479	24	2.541
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	235.821	194.020	200.923	78.732	213.025	98.919
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	170.378	194.020	200.923	78.732	213.025	76.729
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	65.443	0	0	0	0	22.191
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	8.742	16.765	4.581	2.480	-128.859	37.026
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	674	321	4.164	0	0	118
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	49	0	2.883	0	0	0
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	9.367	17.086	5.862	2.480	-128.859	37.144
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	1.553	2.819	967	491	0	0
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	7.814	14.267	4.895	1.989	-128.859	37.144

K GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 YILLARI GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	73.698	3.809	514.803	556.540	602.345	873.253
1- Yurtiçi Satışlar	62.275	0	495.426	528.568	574.840	842.716
2- Yurtdışı Satışlar	0	0	0	0	0	0
3- Diğer Satışlar	11.423	3.809	19.377	27.972	27.504	30.537
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	0	0	0	0	3.065	0
1- Satıştan İndirimler (-)	0	0	0	0	3.065	0
2- Satış İskontoları (-)	0	0	0	0	0	0
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	73.698	3.809	514.803	556.540	599.280	873.253
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	65.412	0	522.884	456.137	513.497	826.942
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	8.286	3.809	-8.081	100.403	85.783	46.310
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	3.968	2.324	26.872	42.867	32.910	36.030
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	4.318	1.485	-34.954	57.537	52.873	10.281
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	0	0	12.130	0	0	0
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	0	0	0	0	0	0
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	0	0	1.599	17.410	20.492	15.675
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	1.599	17.410	20.492	15.675
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	4.318	1.485	-24.423	40.127	32.381	-5.394
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	0	0	0	0	3.385	0
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	754	406	2.538	3.923	22.657	6.756
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	3.564	1.079	-26.961	36.204	13.108	-12.150
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	0	604	0	9.063	7.819	0
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	3.564	475	-26.961	27.141	5.288	-12.150

L GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 YILLARI GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	882.969	825.854	642.379	554.061	475.427	532.552
1- Yurtiçi Satışlar	882.969	825.854	639.451	554.061	475.427	532.552
2- Yurtdışı Satışlar	0	0	0	0	0	0
3- Diğer Satışlar	0	0	2.928	0	0	0
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	10.083	8.252	8.806	0	7.455	0
1- Satıştan İndirimler (-)	10.083	8.252	8.806	0	7.455	0
2- Satış İskontoları (-)	0	0	0	0	0	0
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	872.887	817.602	633.574	554.061	467.972	532.552
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	821.059	779.079	636.716	535.695	480.625	577.099
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	51.827	38.524	-3.143	18.366	-12.653	-44.547
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	27.708	20.156	11.786	15.114	12.390	11.284
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	24.120	18.367	-14.929	3.251	-25.044	-55.830
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	0	0	1	0	1	0
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	2.064	0	0	4.322	6.100	0
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	0	0	0	0	0	0
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	22.056	18.367	-14.928	-1.071	-31.143	-55.830
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	0	0	0	747	0	1.163
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	2.663	0	0	0	0	0
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	19.392	18.367	-14.928	-324	-31.143	-54.667
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	10.128	9.621	0	0	0	0
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	9.264	8.746	-14.928	-324	-31.143	-54.667

M GIDA İŞLETMESİ 1997-2002 YILLARI GELİR TABLOLARI (usd)						
	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
A-BRÜT SATIŞLAR	209.956	241.473	83.031	56.462	34.820	38.638
1- Yurtiçi Satışlar	209.956	241.473	81.706	54.674	34.820	38.638
2- Yurtdışı Satışlar	0	0	0	0	0	0
3- Diğer Satışlar	0	0	1.325	1.788	0	0
B-SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	0	0	0	0	0	0
1- Satıştan İadeler (-)	0	0	0	0	0	0
2- Satış İskontoları (-)	0	0	0	0	0	0
3- Diğer İndirimler (-)	0	0	0	0	0	0
C-NET SATIŞLAR	209.956	241.473	83.031	56.462	34.820	38.638
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	180.988	203.384	64.403	48.447	24.976	29.444
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	28.967	38.089	18.628	8.015	9.844	9.195
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	22.931	35.441	15.638	10.742	9.308	7.400
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	6.037	2.648	2.990	-2.727	536	1.794
F-DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER	1.624	1.776	1.422	3.045	0	0
G-DİĞER FAALİYETLERDEN ZARAR VE GİD.(-)	0	0	0	0	0	0
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	3.662	0	510	0	0	0
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	3.662	0	510	0	0	0
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	0	0	0	0	0	0
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	3.999	4.423	3.902	318	536	1.794
I-OLAĞANDIŞI GELİRLER VE KARLAR	812	0	0	84	0	0
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	0	0	0	0	0	0
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	4.811	4.423	3.902	402	536	1.794
K-DÖNEM KARI VE DİĞER YAS.YÜK.KARŞ (-)	812	0	1.288	0	0	592
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	3.999	4.423	2.614	402	536	1.202